PARADOX

REVISTA ASOCIAȚIEI „WELLS-TIMIȘOARA"

Nr. 28 Noiembrie 2017

45 de ani

de la prima apariție a revistei **PARADOX**

Noiembrie **1972**

PARADOX

Nr. 28, noiembrie 2017

REVISTĂ DE SCIENCE-FICTION A ASOCIAȚIEI „WELLS-TIMIȘOARA"

Acest număr al revistei apare cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Timiș

Antuza Genescu: *Editorial: Un „Paradox" deschis* 2
Doru Treta: *Spiritul nostru* 3
Dorin Davideanu: *Elevi la cenaclu* 4
Silviu Genescu: *Transformarea* 8
Fotoreportaj: *„Wells-Timișoara" la Casa Bredicenilor, Lugoj* 17
Antuza Genescu: *Frânturi de timp, felii de spațiu* 19
Alexandru Lamba: *Upgrademon go* 20
Lucian Merișca: *Scorbura miraculoasă* 24
Laurențiu Nistorescu: *Statuia (fragment)* 26
Tony Chester: *Yesterday's Papers* 29
Antuza Genescu: *File de jurnal atemporal* 33
Daniel Haiduc: *Câteva întrebări despre science-fiction* 35
Laurențiu Nistorescu: *Barbarul din cer. Schiță pentru un studiu de caz* 37
Györfi-Deák György: *Cei mai regali dintre egali* 39
Constantin Cozmiuc: *Martorii sferulei* 42
Val Antim: *Sunetul biciului* 49
Val Antim: *Un vis „pentru doi"* 53

Revista este ilustrată cu lucrări grafice semnate de Sergiu Zegrean, Marina Nicolaev, Bogdan-Alexandru Ungureanu, Dmitry Brodetsky, Nicu Dărăștean, Petru Zmed.

Coperta: Daniel Haiduc, după tema grafică a primului număr al revistei PARADOX, realizată de Sandu Florea.

Îi mulțumim pentru sprijin prietenului nostru și vechiului cenaclist, Sergiu Nicola.

REDACȚIA
Dorin Davideanu, Laurenţiu Demetrovici, Antuza Genescu, Silviu Genescu, Daniel Haiduc, Lucian Ionică, Laurenţiu Nistorescu, Doru Treta

ISSN 2285 – 7575 ISSN-L 2285 – 7575

Tiparul executat la Eurostampa

Timișoara, Bd. Revoluției din 1989, nr. 26;
tel./fax: 0256-204 816; edituraeurostampa@gmail.com
www.eurostampa.ro

EDITORIAL

Antuza Genescu

Un „Paradox” deschis

La Romcon-ul 2017, desfășurat la Râmnicu-Vâlcea, cenaclul *H.G. Wells* a lansat numărul 27 al „Paradox”-ului. Spuneam atunci că este o revistă deschisă, sugerând că nu aparține cenaclului decât în măsura în care este editată și publicată prin eforturile membrilor săi. Altfel, fie tipărită, fie virtuală, a fost întotdeauna un spațiu de manifestare al scriitorilor, criticilor, artiștilor graficieni și fanilor din întreg peisajul science-fiction românesc și, câteodată, și străin. Singura condiție impusă conținutului său este cea a valorii.

În mediul actual al SF-ului românesc, revistele tipărite sunt puține la număr. Multe nu sunt nici cele electronice, și acestea având nevoie de oameni care să adune materialele, să le selecteze și să le publice. Asta presupune să ai timp la dispoziție. Degeaba ești dedicat și dispus să faci toată treaba, dacă ai de rezolvat alte probleme, mai presante. Nu merge cu „dacă vrei, poți”. În ce privește variantele tipărite, pe lângă lipsa de timp, dificultatea de a le susține financiar e și mai greu de depășit. Dacă ai bani pentru primele numere, nimeni nu-ți garantează că vei avea și pentru următoarele. Trebuie să alergi după sponsorizări, să „scrii” proiecte, să completezi hârtii peste hârtii. Iar dacă ai făcut rost de finanțare și ai tipărit revista, apar alte întrebări: cum ajunge ea la public, cât de numeros este acest public? Poate că opțiunea *print on demand* e o soluție. Dar și de asta trebuie să se ocupe cineva. Mai departe, chestiunea cea mai deranjantă: presupunând că ai timp, o echipă redacțională și banii necesari pe termen lung, dacă există posibilitatea de a realiza un număr electronic pe lună, să zicem, atunci merită să te străduiești să-l și tipărești?

„Paradoxul” nu apare tipărit ca să dea un răspuns la această întrebare. Se împlinesc anul acesta 45 de ani de la primul său număr. De-a lungul anilor, revista s-a publicat în formate diverse, pe hârtie și pe site-ul www.hgwells.ro, care găzduiește și arhiva activității noastre de cenaclu. Se poate adapta oricărui format, chiar dacă rămâne fidelă celui tradițional. Numerele tipărite în ultimii ani există și în variantă electronică, în virtutea ideii că trebuie să fie cât mai accesibil și mai citit.

Cel puțin până acum, cenaclul *H.G. Wells* a fost o prezență virtuală mai degrabă discretă. Membrii lui nu s-au lansat în polemici neproductive pe bloguri sau platforme de socializare. Asta nu înseamnă că nu sunt la curent cu noutățile din fandom, ci că îi interesează doar SF-ul, iar interesul acesta trebuie să unească, nu să dezbine. Nu e important cine cu cine se războiește, de ce se războiește, de ce a dat cineva un premiu, de ce l-a luat cineva, și nu altcineva etc. Există autori români de science-fiction buni. Contează ei și promovarea lor, prin mijloacele pe care le avem la dispoziție.

„Paradox”-ul este unul dintre aceste mijloace. Îl recomandă nu doar ținuta artistică, ci și conținutul. La ambele ținem foarte mult. Textele primite spre publicare sunt discutate (nu disecate!) în ședințele de redacție. Nu publicăm în virtutea renumelui. În opinia noastră, un autor trebuie să-și respecte proza, ca dovadă a respectului față de sine. Calitatea prozelor e un standard, nu un obstacol. Ne pare rău dacă unii s-au simțit deranjați de el. Au fost situații când simpla menționare a lui a stârnit indignare: cum puteți să-mi cereți așa ceva mie, scriitor care a luat mai multe premii în străinătate? Alții s-au supărat de-a dreptul: de ce nu mi-ați spus de la început că povestirea mea va fi supusă discuției într-o ședință de cenaclu? Nu vă place, alta n-am!

Dacă insistăm ca textele să aibă un anumit nivel nu înseamnă că ne împingem cerințele la absurd. Am fost și noi cândva debutanți, am scris naivități, am comis greșeli de limbă, de logică (primele povestiri scrise de subsemnata cu ani în urmă se află și acum pe site-ul cenaclului, www.hgwells.ro – cine vrea poate să râdă de ele). Dar am fost îndrumați, încurajați și publicați. Astăzi, ideea de cenaclu pare a fi desuetă; puțini sunt începătorii care au parte de o critică exigentă constructivă. Și mai puțini sunt cei care lucrează pe text, care transpiră ștergând și rescriind pagini întregi. Comentariile, majoritatea laconice și nejustificate, lansate pe paginile web personale sau platformele de socializare, nu pot ține locul discuțiilor avizate pe marginea unui text. Ele nu fac decât să stimuleze ideea că „eu scriu numai pentru oamenii care pricep cuvintele simple. Dacă le folosesc pe alea mai complicate, n-o să-mi citească nimeni cartea. Păi, cum, am scris-o degeaba?”. Fac excepție câteva bloguri (de exemplu, https://cumintealasf.wordpress.com/) ale unor tineri care scriu, chiar dacă într-un limbaj mai relaxat, recenzii de carte închegate, utile începătorilor într-ale scrisului.

Nu ne erijăm în postura de critici. Ne punem însă la dispoziția celor interesați cunoștințele și experiența acumulate în anii, nu puțini, de când activăm în SF-ul românesc. Răsfoiți numerele revistei noastre și ne veți înțelege mai ușor punctele de vedere. Între timp, sperăm că îl veți savura pe cel de față.

Doru Treta

Spiritul nostru

Ne-am strâns şapte oameni, atraşi de nişte afişe scrise de mână şi lipite pe holurile Universităţii şi Politehnicii. Nu ne cunoşteam între noi, dar aveam sentimentul că urma să se petreacă un fapt important.

De la început ne-am adresat unul altuia pe numele mic, de parcă ne cunoşteam de-o viaţă. Dintre toţi, poate unu sau doi să fi avut experienţă de cenaclu. Dar asta nu ne-a împiedicat să ne exprimăm părerea faţă de textele citite. Nu ştiam, chiar dacă ni se părea că intuim, cum se face un comentariu critic. Ne spuneam opinia fără superioritate şi fără să jignim, dar şi fără menajamente: doream doar să îmbunătăţim textul citit. Cei vizaţi, membri ai cenaclului, ne recepţionau sugestiile fără supărare. Cu timpul, ni s-au alăturat şi alţii, unii împinşi de patima scrisului, alţii din curiozitate, dar cu toţii iubitori ai genului SF.

În cenaclu era, şi încă este, o atmosferă prietenească. Spiritul nostru colegial (nu găsesc alt termen mai potrivit) atrage şi oameni care nu scriu, dar sunt iubitori al genului. Toţi contribuie la atmosfera de lucru, plăcută şi binevoitoare a întrunirilor noastre săptămânale. Odată, un coleg, cel mai tânăr dintre noi la vremea aceea, mi-a spus că a sperat să întâlnească acelaşi stil prietenos în viaţa de fiecare zi, dar s-a izbit de reticenţa celor din jur. „În exterior, este altfel”, mi-a mărturisit. Pentru mine, a sunat ca un compliment. Însemna că cenaclul devenise un grup unit (dar niciodată închis, după cum nici cei ce-l alcătuiau nu erau deloc închistaţi, dimpotrivă), iar tânărul nostru coleg aflase în el cel puţin un punct de reper care i-a fost de folos şi pe care ar fi dorit să-l descopere şi „în exterior”, cum naiv s-a exprimat.

De-a lungul timpului, pentru că orice grupare trebuie să aibă un reprezentant, unii dintre noi au fost numiţi preşedinţi ai cenaclului. Ei asigurau, înainte de 1989, interfaţa cu autorităţile. Şi nu era chiar simplu. Hotărârile, în problemele interne, se luau şi se iau în continuare în colectiv. Se pare că democraţia ne-a caracterizat încă înainte de-a se oficializa în ţară.

Din când în când, apăreau la şedinţe autori copleşiţi de măreţia „operei” pe care binevoiau să ne-o citească. Pe aceştia, ca pe toţi ceilalţi, nu am dorit niciodată să-i desfiinţăm, dar puţini au rezistat sincerităţii şi opiniilor noastre directe. Nu simţeau şi nu puteau adera la spiritul cenaclului. Unii s-au adaptat, alţii ne-au părăsit după prima vizită.

În timp, din luările de cuvânt pe marginea textelor citite, s-a consacrat o suită de criterii pentru analiza unui text. Ele merită discutate mai în detaliu cu altă ocazie, pentru că în cadrul cenaclului s-a creat o şcoală de critică. *H.G.Wells* a fost întotdeauna un atelier de scris, ceea ce astăzi poartă denumirea mai pretenţioasă de „scriere creativă”. Îmi amintesc cum li se spunea debutanţilor că ceea ce dă valoare unei idei este originalitatea, că a reda o idee în scris nu e atât de simplu pe cât li se pare şi că o povestire înseamnă trudă şi stil. Iar dacă de trudă nu se feresc, atunci să ştie că stilul e modelat de cultură şi talent.

Mi-e dor de atmosfera de altădată şi mă bucur că o regăsesc şi acum, în fiecare sâmbătă când vin la cenaclu. Mulţumesc colegilor care, în anii în care eu am lipsit, au păstrat viu spiritul nostru.

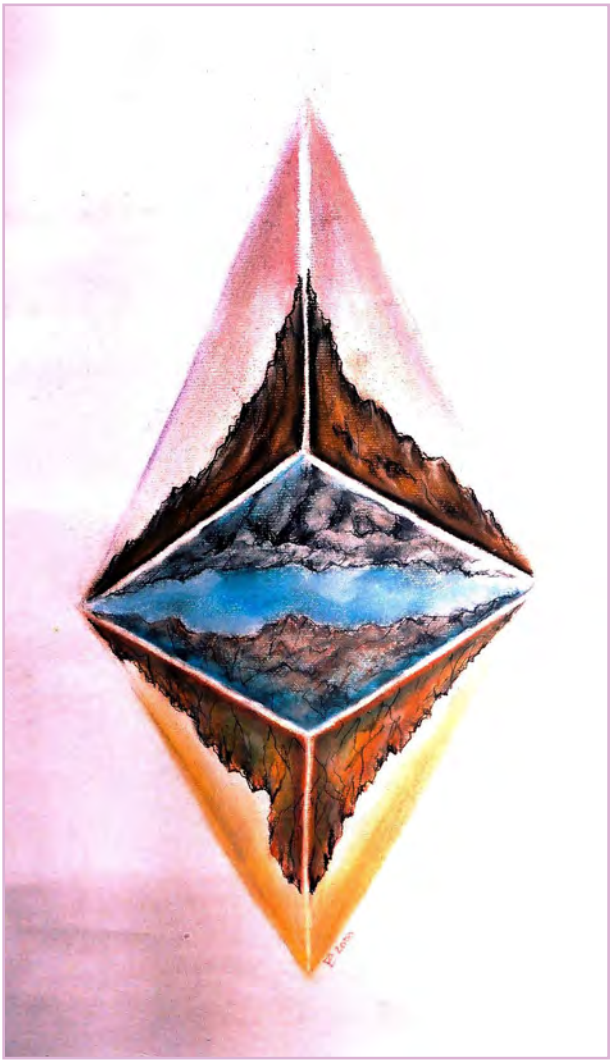

Petru Zmed

Dorin Davideanu

Elevi la cenaclu

Întotdeauna, la aniversări, la zile festive, exista un moment când se rememorau începuturile legendare ale cenaclului şi erau pomeniţi cei şapte membri fondatori, între care, desigur, era amintit şi Lucian Ionică. Şi de fiecare dată, se afla vreunul între cei prezenţi care preciza: „***elevul*** Lucian Ionică!", accentuând cuvântul ***elevul***, cu convingerea că a făcut un subtil „spirit de glumă". Da, formularea îşi găsea justificare în nota din CPSF care consemna şedinţa inaugurală:

TIMIŞOARA
ŞI-A INAUGURAT ŞI EA
UN CENACLU SF

Printre alte acţiuni legate de pasiunile extrauniversitare, la Casa de cultură a studenţilor din Timişoara a fost întrunită la 17 octombrie a.c. o „masă rotundă" pe marginea unei teme SF : Extrateresştrii. Au luat cuvîntul *Valeriu Panaşiu*, responsabilul cultural al Casei de cultură, şi scriitorii *Adrian Rogoz*, *Mircea Şerbănescu* şi *Ovidiu Şurianu*.

La 9 noiembrie a fost înfiinţat tot acolo cenaclul SF „H.G. Wells". Deocamdată numărul adepţilor sînt şapte (studenţii *Lia Voinea*, *Ion Cartianu*, *Viorel Coifan*, *Radu Rusu*, *Doru Treta*, elevul *Ionică Lucian* şi secretarul cenaclului, cunoscutul nostru colaborator *Laurenţiu Cerneţ*). A fost discutată o povestire de Viorel Coifan („Pescuit"). A participat la inaugurare scriitorul O. Şurianu.

Îi felicităm pe prietenii noştri timişoreni cu prilejul naşterii cenaclului lor SF şi dorim să vedem răsărind şi în alte oraşe asemenea focare ale anticipaţiei.

Dar poanta cu ***elevul*** fusese rostită de atâtea ori, încât, de va fi avut haz vreodată, în cele din urmă se tocise cu totul. Nu conta! Se găsea mereu cineva care să o „relanseze"...

Din câte-mi amintesc, cel în cauză, Lucian Ionică, parcurgea episodul cu un zâmbet, dacă nu amuzat, cel puţin îngăduitor...

Mi-am amintit această scenă recurentă atunci când, în contextul încercărilor mele de a alcătui o *Cronologie* a cenaclului *H.G. Wells*, am încercat să identific persoanele din fotografia făcută cu prilejul acelei şedinţe inaugurale.

Am apelat, firește, la cei doi membri fondatori aflaţi încă în (plină) activitate: Doru Treta şi Lucian Ionică.

Lucian Ionică lipsea, pentru scurtă vreme, din localitate. Împreună cu Doru Treta, am stabilit cele mai multe din identităţi, însă nu ne-am dat seama cine era cel aflat în colţul încăperii (dar în mijlocul pozei), învăluit (misterios!) în fumul de ţigară provenit de la vecinul său, Laurenţiu Cerneţ. Câteva zile mai târziu, Lucian s-a întors din călătoria sa şi i-am putut cere ajutorul. Spre surpriza mea a răspuns: „Cel aflat în colţ (dar nu *la colţ*) sunt eu!"

Cum aşa?! Recunosc, mă aşteptam ca *elevul Lucian Ionică* să fie un puşti cu pantaloni scurţi, un fel de Tic din *Cireşarii*!

LA ŞEDINŢA INAUGURALĂ PARTICIPĂ, ÎNTRE ALTE PERSONALITĂŢI ŞI ELEVUL LUCIAN IONICĂ, DEVENIT ASTĂZI UN CLASIC ÎN VIAŢĂ...
N-AM SĂ UIT NICIODATĂ ZIUA DE 9 NOIEMBRIE, CARE PENTRU MINE...
ASTA ERA ÎN 1969...

Poate că a contribuit la conturarea acestei imagini şi o caricatură a lui Nic Lengher din „foaia” *10 ani paradoxali la cenaclul «H.G. Wells»*, din 1980 (desenul din stânga). Ideea a fost reluată, zece ani mai târziu, de Traian Abruda, în altă „foaie”: *După douăzeci de ani. Întâlnirea fanilor de ieri şi de azi*, din 1992 (desenul din dreapta).

În schimb, în fotografia studiată de noi vedeam un tânăr înalt, serios şi... îmbrăcat în costum!

Dar era firesc să fie aşa! Lucian Ionică (n. 1952) avea, la data înfiinţării cenaclului *H.G. Wells*, 17 ani şi jumătate şi era elev în anul III (clasa a XI-a, cum se spunea pe atunci) la Liceul 10 (actualul Colegiu Bănăţean) din Timişoara. Neîndoielnic, de multă vreme nu mai purta pantaloni scurţi!

*

Şirul acestor întâmplări m-a dus cu gândul spre alţi *wellsişti* de nădejde, care au făcut primii paşi la cenaclu pe când erau elevi. Instantaneul de mai jos este surprins la Consfătuirea pe ţară a cenaclurilor de literatură ştiinţifico-fantastică (sic!), ediţia a VI-a, Craiova, 27-29 aprilie 1976.

În fotografie îi vedem pe cenacliştii Sandu Bărboi, Silviu Genescu şi Adrian Muscă, alături de Dana Anghel-Gheorghiu, „metodist” (= referent) al Casei de cultură a studenţilor din Timişoara. Toţi cei trei membri ai *H.G. Wells* sunt născuţi în 1958. În anul 1976 aveau 18 ani şi erau elevi la Liceul nr. 10 (în prezent, Colegiul Bănăţean) – Sandu şi Adi, respectiv la Liceul „C.D. Loga” – Silviu.

Vor termina liceul un an mai târziu. Până atunci, în august 1976, cei trei vor participa, alături de un numeros grup de timişoreni, la al III-lea Congres european de science-fiction (Eurocon), desfăşurat la Poznan.

Sandu Bărboi este în continuare alături de cenaclul *Wells*, mai ales în momentele aniversare. A găzduit întâlnirile cenacliştilor pe vaporaşul „Pelican" în anii 2003-2004. Silviu Genescu a debutat în *Paradox – supliment* din 1977, cu povestirea *Transplant* şi a rămas, de-a lungul anilor şi deceniilor, un membru fidel al cenaclului şi unul dintre autorii-fanion ai acestuia. Adrian Muscă, personaj pitoresc al fandomului timişorean, a „glisat" de-o vreme spre alte arii cenacliere!

*

Urmează un episod care, îndepărtat în timp fiind, a căpătat aura unei poveşti fantasy! Să încercăm să separăm realitatea de legendă!

În anul 1972 a luat fiinţă un al doilea cenaclu în urbea de pe Bega, găzduit de Casa de cultură a municipiului şi condus de scriitorul Mircea Şerbănescu. (Singurele referinţe pe care le-am găsit sunt în CPSF nr. 419 din mai 1972 şi nr. 427 din septembrie 1972. Textele nu conţin nicio dată calendaristică.) Evenimentul a fost, în parte, şi consecinţa unei anume rivalităţi (care s-a încadrat mereu în limitele unei atitudini civilizate) între Mircea Şerbănescu şi Ovidiu Şurianu (preşedinte de onoare şi „îndrumător" al cenaclului *Wells*). La întâlnirile noului cenaclu participă activ şi membrii *Wells*-ului. Între alţii, Ovidiu Şurianu şi Marcel Luca prezintă texte. Dar cenaclul nou înfiinţat are viaţă scurtă şi, anul următor, activitatea sa încetează. Istoria orală consemnează că, între timp, *wellsişti*i mai vechi (!) l-au remarcat şi l-au „racolat" pe promiţătorul Duşan Baiski!

Duşan Baiski (n. 1955) avea 17 ani în 1972 şi era elev la Şcoala profesională „Electromotor" din Timişoara. Un an mai târziu va deveni elev al Liceului de filologie-istorie (o altă denumire a aceluiaşi Colegiu Bănăţean). Debutează în *Paradox – supliment* (datat mai 1973), realizat cu prilejul celei de-a III-a Consfătuiri naţionale a cenaclurilor s.f. (Timişoara, 11-13 mai 1973), cu povestirile *Flăcările negre* şi *Triunghiul albastru*. Nu deţinem, din păcate, toate suplimentele apărute de-a lungul anilor, dar îl regăsim pe Duşan în *Paradox – supliment* din anul 1977, realizat cu ocazia celei de-a VII-a Consfătuiri (Bucureşti, 25-27 noiembre 1977),

cu lucrarea *Meşterul Manole (ipoteză SF)*, devenind de atunci membru al *Wells*-ului şi colaborator constant al revistei *Paradox*...

*

În fine, nu-l pot omite tocmai pe... autorul acestor rânduri (Dorin Davideanu, n. 1956)!

În vara anului 1973, terminasem anul II la clasa de arhitectură a Liceului de construcţii (actualmente, Colegiul „Ion Mincu") şi *efectuam* câteva săptămâni de „practică în producţie" la IPROTIM (Institutul de proiectări, de pe str. Paris), împreună cu colegul de clasă, Mărgărit Primaru. Amândoi eram fani ai benzilor desenate, iar cu puţin timp înainte apăruse, în colecţia de profil a Editurii Stadion, cartea de benzi desenate s.f. ***Galbar***, cu un scenariu de Ovidiu Şurianu şi desenele lui Sandu Florea. În vreme ce noi doi ne străduiam (cu mai mult sau mai puţin succes) asupra colilor de calc, auzim o voce care anunţă: *Uite c-a venit şi Sandu Florea* (care revenise, pare-mi-se, din concediu)! Un tip rubicond şi jovial. După ce eu şi Mărgărit am şuşotit o vreme între noi, într-un final am îndrăznit: *Dumneavoastră sunteţi... **acel** Sandu Florea?!...* Ne-a răspuns amuzat: *Da, eu sunt **acel** Sandu Flore*a. Ne-a dat, mai apoi, autografe pe ***Galbar*** şi am făcut schimb de benzi desenate (el ne-a dat câteva broşuri americăneşti – *Flash*, *Spiderman* –, noi i-am oferit reviste *Politikin Zabavnik* şi broşuri *Zlatna Serija*, obţinute de la sârbi...).

Şi acum vine poanta – la un moment dat, ne-a întrebat: Vă place literatura ştiinţifico-fantastică? Fiindcă avem în Timişoara un cenaclu etc. ... Căci Sandu Florea era, pe atunci, preşedintele cenaclului *H.G. Wells*! Evident, răspunsul a fost afirmativ şi, în acea toamnă a anului 1973, la 17 ani neîmpliniţi, am păşit întâia dată în celebra *sală 7* a Casei de Cultură a Studenţilor, la Cenaclul *Wells*.

*

Şi lista poate continua:

Laurenţiu Nistorescu (n. 1965) fondează cenaclul s.f. *Sirius* din Lugoj în 1981, elev fiind la Liceul „Coriolan Brediceanu" din municipiu. În august 1985 are loc Tabăra de la Surduc (de fapt, „Concursul de literatură şi artă de anticipaţie – Surduc 1985"), iar în toamna aceluiaşi an Convenţia Naţională de Science Fiction (RomCon) se desfăşoară la Lugoj.

Antuza Genescu (n. 1968) participă, tot ca elevă la Liceul „Coriolan Brediceanu" din Lugoj, la întâlnirile cenaclului *Sirius* din urbea de pe malurile Timişului, dar frecventează şi cenaclul *H.G. Wells*. În 1984 este prezentă în tabăra de la Strunga, împreună cu „grupul de la Lugoj", imortalizat în fotografia alăturată: Toma Nicolae (Tomiţă), Romulus Popovici, Ramona Beck (Zirmer) şi Antuza Egher (Genescu).

La 18 ani, încă elevă, Antuza debutează în *Paradox* [nr. 11] din 1986, cu schiţa *Poiana sufletelor*. Să mai adăugăm că este, de atâta vreme, prozatoare, traducătoare, redactoare a *Paradox*-ului, lideră a cenaclului *H.G. Wells*?!

*

Nu i-am numit aici pe toţi cei care, elevi fiind, au participat (în măsură diferită, fireşte) la viaţa şi activitatea cenaclului nostru. Cine îşi mai aminteşte de Robert Kocher? Dar de Lucia Robitu, Simona Papp, care frecventau cenaclul pe când abia împliniseră 16-17 ani?...

Cenaclul H.G. Wells, cenaclu studenţesc, a primit întotdeauna în rândurile sale, cu braţele deschise, elevi, absolvenţi, tineri care, dintr-un motiv sau altul, nu s-au îndreptat spre studiile universitare. Cu toţii au iubit science-fictionul şi fiecare s-a străduit, cu puterile sale, cu talentul său, să contribuie la ridicarea acestui edificiu care, în timp, a devenit *Cenaclul*.

Silviu Genescu

Transformarea

"I've always been mad, I know I've been mad, like the most of us...
very hard to explain why you're mad, even if you're not mad..."[1]

Pink Floyd, *The Dark Side of the Moon*

Matecu se ghiftuise într-atât, încât nu mai putea băga în el nici măcar o singură feliuță de caşcaval. Împinse farfuria pe fața de masă. Maică-sa și soră-sa nu-l lăsau niciodată să mănânce atât. Își spuneau între ele, privindu-l îngrijorate: „Iar o să i se urce glicemia", comenta maică-sa. Matecu nu pricepea ce era aceea „glicemie" și cum i s-ar fi putut urca. De câteva ori, la observația respectivă răspunsese uitându-se pe piept și peste pantalonii lui de trening, așteptându-se să vadă cine știe ce lighioană de spaimă târându-se pe el, urcând spre guşa lui proeminentă. Apoi, renunțase să mai caute glicemia pe haine. Și doctorul la care mergeau lunar vorbea de ea.

Acum, soră-sa, Livia, și maică-sa erau în sufragerie, în picioare, nemișcate. Erau așa de câteva ore, cel puțin de când se deșteptase el, ieșind din camera lui, cu ochii cârpiți de somn, pentru că dormise prea mult. Nu mai intrase nimeni la el să-l trezească. Matecu încercase să vorbească cu ele în sufragerie, însă nu primise niciun răspuns. Femeile stăteau în mijlocul camerei neclintite ca niște manechine. Așa cum văzuse el prin vitrinele din oraș, numai că, spre deosebire de manechine, mama și sora lui nu erau așa de frumos îmbrăcate. Matecu se străduia să priceapă ce se întâmpla cu ele. Poate că jucau un joc, cum ar fi cine stă mai multă vreme nemișcat? Ca atunci când soră-sa și cu el jucau *„La popa la poartă șade o mâță moartă, cine o râde și-o vorbi, s-o mănânce coaptă!"* și trebuia să se abțină de la vorbit și râs. Odată, Matecu rămăsese așa de la prânz și până seara, iar soră-sa venea din când în când prin cameră să vadă ce face, dacă nu cumva trișa, bolborosind de unul singur și râzând fără noimă, ca de obicei. Nu, Matecu se luase cât se poate de în serios atunci și tăcuse până seara. Ca răsplată, Livia îi dăduse o ciocolată mică.

De fapt, îl chema Dan Mateescu, însă nu putea să spună „Mateescu", era prea greu pentru el, așa că spunea „Matecu", sau Dan, dacă-l întrebai cum îl cheamă pe numele mic. Făcuse și el un fel de școală, dar nu-și mai amintea mare lucru de-acolo. Atât doar că putea citi, cu greu, câteva rânduri și-și putea scrie numele, apăsând tare, cu creionul sau pixul, până când literele, scrise cu majuscule, aplecate într-o rână, se întipăreau pe zeci de file, dacă folosea un caiet. Dacă era vorba de un formular, hârtia se rupea.

Maică-sa și Livia rămăseseră neclintite în sufragerie, așa cum le văzuse Matecu ultima dată când trecuse pe-acolo. Apoi alergă în balconul închis, să se uite afară, unde nu se vedea nici țipenie de om. Matecu remarcase doar că nu se mai auzea vreun tramvai cu roțile scârțâind pe șine când intra în curba de la colțul parcului, nu se vedea nicio mașină mergând pe stradă. Nu vedea altele, în afara celor parcate și a câtorva oprite parcă dintr-o dată, fără noimă, lăsate cu portierele deschise de ocupanții lor care dispăruseră cine știe unde.

Vaietele scoase de vechile tramvaie nemțești, solide încă, dar hodorogite după vreo 40 de ani de curse pe traseele burgurilor, lipseau de când se trezise el. Ținea minte că înainte se auzeau des, trezindu-l, uneori, din somnul de după-masă. Când înainte? Matecu încercă să-și amintească și socoti că ultimul tramvai auzit de el trecuse prin fața blocului azi-noapte. Se uită din balcon în susul și-n josul străzii, însă nu se vedea nicio mișcare. Liniștea făcea ca acum ciripitul păsărelelor să pară mai zgomotos, mai intens, ca și cum zburătoarele ar fi fost încântate de eveniment și-și comunicau impresiile despre dispariția totală a oamenilor de pe străzi sau încremenirea lor prin scuaruri și piețe, pe la marile intersecții, acum neclintite.

Matecu se întoarse spre interiorul sufrageriei. Ar fi vrut să ceară voie să iasă afară, dar nici mama lui și nici Livia nu se mișcaseră din loc. Știa că nu era lăsat să plece afară neînsoțit, așa că nu mai întrebă nimic, vorbele oprindu-i-se în gât. Era neliniștit văzându-le pironite pe loc. Mama era îmbrăcată în cămașa ei de noapte roz, iar soră-sa într-o pijama albastră, cu modele. Se apropie de ele și atunci văzu că din ochi le curgeau lacrimi, însă dârele lăsate pe obraji i se păreau foarte strălucitoare, argintii parcă. Poate că era din cauza luminii zilei, care pătrundea din belșug prin perdelele transparente. Nemișcarea lor și urmele umede de pe piele îl înfricoșau cu totul. Știa că plângi atunci când ceva este foarte rău, când te doare ceva. Începu să plângă și el, pe tăcute, rotunjindu-și obrajii, ca

[1] „Întotdeauna am fost nebun, știu că sunt nebun, ca majoritatea dintre noi… e foarte greu de explicat de ce ești nebun, chiar dacă nu ești nebun." (n.a.)

într-o solidaritate în suferință, cu toate că n-o înțelegea. Simțea lacrimile sărate scurgându-i-se pe buze. Nu-și dezlipea privirea de la maică-sa și soră-sa. Lacrimile lor păreau cumva uleioase, vâscoase.

Se urni încet spre ele. Maică-sa era ocupată cu curățenia prin casă la ora asta și dacă l-ar fi văzut, l-ar fi repezit imediat: „Ce-mi stai acum în cale? Nu vezi că am treabă? Ia du-te la tine în cameră și uită-te la revistele cu poze." De data asta, nu-i spuse nimic. Mama lui avea o privire fixă, cătând parcă în depărtare, fără să-l vadă.

− Voi ce plângeți acolo? întrebă el.

Era speriat. Nu înțelegea nimic. Nici de ce mama și Livia rămăseseră așa, nici de ce nu se mai auzea niciun tramvai afară, cum se făcea că nu mai era nimeni pe stradă. Se opri înaintea lor și ridică un deget spre obrazul mamei lui. Voia să-i șteargă lacrimile acelea strălucitoare și cleioase, alunecându-i încet pe obraji. Fără încetare. Păreau aidoma lichidului uleios, incolor, scurs la răstimpuri din ochii icoanelor făcătoare de minuni din bisericile de țară, cu pereții înnegriți de fumul lumânărilor, atunci când anunțau evenimente dramatice. Degetul îi alunecă pe pielea ei, urmând dâra umedă. Dintr-un impuls nedeslușit, Matecu duse brusc degetul la gură, lingându-l. Lacrimile mamei lui erau dulci, îi năclăiau degetul ca un strat de miere. Îi aminteau de înghețata topită, lipăită grabnic atunci când primea una de la soră-sa, cea care-l scotea zilnic la plimbare, în parcul de vizavi, când ea se așeza pe o bancă și citea. Matecu, bucuros de ieșirea la iarbă verde, făcea tumbe pe gazon sub privirile contrariate ale trecătorilor. În mod normal, cineva de vârsta lui n-ar fi trebuit să ofere un asemenea spectacol. Însă îți dădeai seama imediat că nu toate erau în regulă cu el.

Îi linse mamei lacrimile de pe obraz. Se opri doar sub ochi. Știa că era neplăcut să te atingă cineva pe ochi, dar ai ei nu clipeau. Făcu același lucru cu soră-sa, ale cărei lacrimi erau tot dulci. Îi plăcea gustul lor, își umplea gura cu el. Era ca și cum ar fi primit glazură la discreție. La fel proceda și când maică-sa îi întindea castronul în care făcuse cremă de cacao, pentru prăjituri. Îl lingea de plăcere, până nu mai rămânea nicio urmă. Uitase cu totul întrebarea cu care se apropiase de ele: „Voi ce plângeți acolo?"

Ochii lor deschiși, lucioși ca niște mărgele de sticlă, îi atraseră din nou atenția. Nu priveau nicăieri, nu oglindeau nicio simțire. Erau precum ochii pictați ai unor personaje văzute de Matecu într-o expoziție a „statuilor de ceară", o colecție itinerantă de hidoșenii nereușite, foarte departe de aspectul celor imortalizați astfel, personalități politice și celebrități, recunoscute numai după numele pomenite în prezentarea fiecăruia. Dar acolo, în ochii lor, dulceața era mai multă și mai vâscoasă. Înotau în lacrimile prelingându-se, lent, pe obraji. Totuși, ceva îl opri să facă gestul de a se înfrupta din „bunătatea" transparentă adunată acolo. Știa că maică-sa și soră-sa nu i-ar fi permis decât să le pupe pe obraji. Matecu își linse pofticios buzele, însă era prea timorat să facă un gest atât de radical, încât să-și plimbe limba peste ochii lor încremeniți.

– Mama! Livia! răbufni el aproape înciudat de nemișcarea lor.

De fapt, era frustrat că nu le mai putea linge lacrimile mai departe. Era ca și cum, descoperindu-și mecanismul care-l împiedica să facă asta, propriile sale temeri că niciuna dintre ele nu i-ar fi permis s-o limbuiască până-n albul ochilor, acest fapt îl nemulțumea până peste poate. Se trezise ca în fața unei interdicții care părea de neocolit. Le privi încă o dată, aproape înciudat, apoi fugi în camera sa, cotlonul unde era lăsat într-ale lui, așezându-se la măsuța din fața geamului și începu să se lovească cu fruntea de tăblie, băgându-și mâinile în păr. Matecu scotea niște icnete scurte și nervoase. În cele din urmă, după mai multe lovituri cu capul în masă, adormi.

*

Nu-și dădea seama cât timp dormise, dar, ridicând privirile, văzu că afară era încă lumină. Probabil, era sfârșitul amiezii și totul părea încremenit, așa cum văzuse de dimineață. Își pipăi nedumerit cucuiul din frunte, simțind pielea julită de atâtea lovituri date în tăblie. Își retrase degetele murdărite de urmele de sânge, zgâindu-se la ele cu oroare, încercând să-și amintească de felul în care se petrecuseră lucrurile. Se duse în baie să se spele și-și văzu imaginea din oglindă.

A fost ca și cum ar fi văzut un necunoscut, o față străină: ochii ușor bulbucați, obrajii rotofei, gușă, pielea albă și transpirată, murdăria sângerie de pe frunte, părul purtat în neorânduială, unsuros. Se examină pe îndelete, venindu-i cu greu să creadă că imaginea-l reprezenta pe el. Parcă nu se mai văzuse niciodată, ca și cum s-ar fi trezit dintr-o comă profundă și ar fi constatat că timpul nu avusese nicio milă cu el, că se îngrășase zăcând în nesimțire. Își plimbă palma pe obrazul drept, simțind țepii răzleți ai unei bărbi nevolnice. Nu-și amintea să se fi bărbierit vreodată și privirea-i căzu pe policioara de deasupra chiuvetei, zărind un aparat de ras. Tubul cu spumă de ras și un pămătuf zăceau pe suportul din capătul căzii. Clătină din cap. Nu, nu se bărbierea singur, ci îl ajuta soră-sa, Livia, care acum se afla în sufragerie, nemișcată, alături de mama ei. Își aminti, brusc, că le linsese amândurora lacrimile, pentru că erau dulci ca mierea, și-i veni dintr-odată să vomite. Deschise capacul wc-ului cu vârful piciorului, ca și cum i-ar fi fost silă să-l atingă. Parcă se trezise într-o casă străină, fără să știe cum ajunsese acolo. Valul de greață-i trecu și-și privi din nou chipul rotunjit, lucios de transpirație, cu șuvițe de păr lipite pe frunte. Nu-i plăcea deloc ceea ce vedea. Parcă se afla înaintea unui individ cu care n-ar fi vrut deloc să facă cunoștință, însă îl îmboldeau alții din spate. Și era chiar el.

– Mateescu, zise el, privindu-se. Dan Mateescu, adăugă, părând că se holbează.

Își aminti cum le zicea tuturor că-l cheamă: Matecu. Numele ciuntit, prescurtat abrupt, ca un lătrat, reușea să-i iasă din gâtlej precedat de un gâjâit lung, ca și cum rezonanța lui bolovănoasă ar fi fost un obstacol.

– Matecu? se strâmbă el adresându-și o privire ostilă.

Dintr-odată, își aminti cum îi spunea soră-sa când erau singuri și nu-i vedea nimeni, fie aici în baie, când îl bărbierea, și-i spunea, nervoasă, să-și țină capul drept, sau când erau la el în cameră și-i citea cărți de povești, și era limpede că ar fi vrut să facă cu totul altceva.

Ieși din baie și traversă în grabă holul, intrând în sufragerie. Erau tot acolo, maică-sa și soră-sa, plângând cu acele lacrimi uleioase, lucind pe laba piciorului unde se prelinseseră, acoperind covorul în preajma lor, pătându-le pijamaua și cămașa de noapte. Se proțăpi drept în fața Liviei.

– Vasăzică, așa-mi spui tu, cu asta mă alinți, zise Matecu.

Se îndoia însă că era înțeles, pentru că ochii Liviei păreau să fie atrași de altă lume. Se întoarse spre maică-sa.

– Îmi zice Pulichi, dezvălui el, atunci când crede că n-o aude nimeni, când suntem numai noi doi. Pulichi! „Băi, Pulichi, stai drept!” Așa-mi spune, adăugă el cu năduf.

Era o revelație și pentru el, numai că maică-sa nu-i răspunse, nici nu-și mută privirea. Pe obraji i se prelingeau în continuare lacrimi groase, însă pe el nu-l mai tenta să le lingă. Privea în jur și totul i se părea familiar, însă cumva schimbat. Ca și cum, în timp ce dormea, ar fi fost mutat de la el de-acasă în alt loc, aproape identic cu apartamentul lor, dar existau unele diferențe subtile. În afară de asta, descoperi că-și putea aminti lucruri surprinzătoare, cum era porecla aceea insultătoare, pe care i-o dăduse soră-sa în baie. Putea citi titlurile cărților din rafturile bibliotecii bătrânești, din lemn masiv, un lucru cât se poate de neașteptat, având în vedere că Matecu trecuse cu foarte mare greutate prin clasele unei școli ajutătoare și buchisea literele până reușea să citească vreo două, trei rânduri scrise. Acum însă, constată că descifra titlurile cu ușurință, chiar dacă nu prea știa ce însemnau „Cei trei muschetari”, „Enigma Otiliei”, „Întunecare”, „Maestrul și Margareta”. Despre muschetari își amintea, pentru că-i văzuse într-un film, luptând cu spadele și făcând tot felul de glume în timp ce se duelau. Toată lumea părea veselă în filmul acela, chiar și când se întâmpla ca vreunul să fie străpuns de vreo spadă, ca un pui în frigare. Trase din raft „Zece negri mititei”, fiindcă titlul i se părea ciudat, aproape amuzant, deschizând-o la început, la *Capitolul întâi.* Citi cum *„într-un compartiment de clasa întâi pentru fumători, judecătorul Wargrave, de curând retras din magistratură, urmărea cu interes, pufăind dintr-o țigară de foi, știrile politice din ziarul Times.”* Până atunci, Matecu nu izbutea decât anevoie să înțeleagă sensul cuvântului scris. Literele păreau că-i joacă sub ochi, nelăsându-se descifrate decât cu greutate. Acum înțelegea că un anume judecător Wargrave (al cărui nume i se părea cu totul ciudat) pufăia o țigară de foi și urmărea știrile dintr-un ziar. Pentru că devenise curios ce se întâmpla „acolo”, citi mai departe: *„Lăsă ziarul și privi pe fereastră. Treceau prin Somerset. Se uită la ceas – încă două ore de mers.”*

Matecu se uită și el la ceasul-bibelou așezat pe un raft al bibliotecii. Indica ora 7:46. Se lăsa seara, deși lumina zilei încă mai persista cu vigoare, ca și cum nu se putea despărți cu niciun chip de peisajul încremenit, pustiu, răscolit doar de fuioarele de vânt care ridicau praful și-l împrăștiau peste tot. Ar fi trebuit să se audă zgomotele străzii, uși trântite prin bloc, muzică de la vecini. Tramvaiele, înscriindu-se, scârțâind din roți și zdrăngănind din toată tăblăria lor nemțească, în curba de lângă parc. Toate acestea lipseau acum și Matecu se zgribuli, întorcând capul spre mama și sora lui, rămase neclintite în sufragerie. Se gândi că poate și altora li se întâmplase același lucru: stăteau la ei acasă și din ochi le șiroiau lacrimi vâscoase, de-aia nu era nicio mișcare pe stradă. Era liniște în tot blocul.

Puse cartea pe măsuța joasă, peste macrameul de care maică-sa era atât de mândră, deschisă acolo unde începuse să citească. Oare toată lumea era la fel? se întrebă oprindu-se din nou în fața mamei sale și Liviei. Totuși, el de ce nu plângea? Își amintea cum plânsese

după ce-l bătuse unul Gicu, de prin vecini, pe când se jucau în curte toți copiii. Pe el nu-l lăsau să se apropie, apostrofându-l de fiecare dată cu „retardatule! cară-te de-aici!”. Gicu îl dăduse cu capul de ușa din scara blocului și Matecu izbucnise în hohote de plâns, mai mult de spaimă decât de durere, iar maică-sa venise jos luându-l de acolo. Acum nu plângea și toate i se păreau mai clare în minte. Ridică din nou cartea polițistă, ca pentru a fi sigur că gesturile judecătorului Wargrave nu fuseseră vreo închipuire de-a sa, și parcurse alte câteva pasaje, terminând pagina imediat. Știa clar că nu putea face așa ceva înainte.

– Insula Negrului? mormăi el cu nasul între pagini.

Dar la fel de enigmatic i se părea, în egală măsură, și Somerset-ul sau Hollywood-ul, de care se pomenea în carte, alături de Miss Gabrielle Turl. Numele îi reaminti de Gabi, fata care-i plăcea lui atât de mult când îl duceau la spitalul aflat într-un bloc vechi, cu fațada jupuită, mâncată de ploi și de trecerea timpului, cu pereții zugrăviți în verde și coridoare întortocheate. În curte se întâlnea mereu cu Gabi, îmbrăcată într-un halat cenușiu, ținându-și mâinile în buzunare. Era singura care-i vorbea și turuia fără oprire. El îi răspundea mormăind câte ceva ininteligibil, însă pentru ea era un imbold suficient să vorbească în continuare. Nu înțelegea aproape nimic din ce-i spunea, dar Gabi avea o față frumoasă, ochi albaștri, limpezi, care-l liniștea când privirile ei îl țintuiau. O văzuse ultima dată cu o săptămână în urmă, când își petrecuse câteva zile acolo, după ce devenise tot mai neliniștit și înfricoșat, trezindu-se din somn în urlete răgușite. De fiecare dată când îl duceau la Spitalul 5, spera s-o întâlnească pe Gabi. În momentele ei psihotice, privirea îi ardea cu o intensitate neobișnuită, pironindu-te. Ochii ei revărsau spaimă și furie.

– Îl văd tot timpul în oglindă, cum mă pândește. Ăștia nici nu vor să mă creadă. Nu-și dau seama ce pericol reprezintă, îi explica ea, coborându-și brusc vocea, ca să fie auzită numai de el, aruncând priviri precaute în jur. Într-o zi…

Privi din nou spre maică-sa și soră-sa, care-și vedeau în continuare de plânsul lor tăcut, ca niște statui vrăjite ale unor femei apăsate de cine știe ce blestem. Maică-sa lucra ca laborantă și adusese acasă câteva rasteluri de eprubete și niște retorte, depozitate în cămară. Matecu se repezi într-acolo, deschizând ușa. La capătul unui raft, încărcat cu borcane cu gem, dulceață și murături, se găsea un rând de eprubete prăfuite, aflate în lăcașurile lor din suportul din lemn. Întinse mâna și scoase mai multe afară. Înainte, ar fi dat jos și câteva borcane în cursul încercării de a le extrage de-acolo.

Reveni în sufragerie și puse pe masă, pe macrameul drag al mamei, eprubetele groase cât un deget, prăfuite, acum parțial șterse de mâna lui, după ce stătuseră atâta vreme în cămară, neatinse. Luă una și se opri înaintea celor două „statui”, nehotărât și încercat de temeri. În cele din urmă, întinse mâna și lipi gura eprubetei sub ochiul drept al surorii sale, începând să adune lacrimile scurgându-se încet pe obraz. Era ca și cum s-ar fi apucat să colecteze veninul de viperă, însă, spre deosebire de otrava șarpelui, lacrimile erau perfect transparente, sclipind în lumină cu o lucire metalică. Matecu le știa dulci, însă de data asta ceva îl făcea să se abțină să pună limba pe ele. Nici nu le aduna pentru el. Când va umple eprubeta cu lichid, se va duce la Spitalul 5 să i-o ducă lui Gabi.

Lacrimile-l ajutaseră să vadă totul atât de limpede, să citească din carte și să-și amintească o sumedenie de lucruri. Îi era cât se poate de clar acum. Voia s-o ajute pe Gabi să scape de cel care o pândea din fiecare oglindă. Din această cauză, în salonul în care se afla ea o acoperiseră pe cea de deasupra lavoarului. Ca la mort.

Se lăsase deja întunericul când Matecu ajunse la Spitalul 5, cu eprubeta astupată cu un dop făcut dintr-un șervețel. Spre norocul lui, nu trebuia să fie nimeni la post ca să aprindă luminile în stradă, pentru că exista un program computerizat care făcea asta în locul vreunui amploaiat al companiei de electricitate. Cât timp rețeaua

Marina Nicolaev - „Hipercivilizaţii”

era sub tensiune, lucrurile puteau funcționa normal. Fără iluminatul public, foarte probabil că s-ar fi rătăcit. De altfel, nici nu s-ar fi încumetat să iasă din casă dacă ar fi fost beznă pe străzi. Întuneric și pustiu. Văzuse de la geam doar câțiva câini vagabonzi traversând strada, fără a mai fi terorizați de trafic.

Nu găsi pe nimeni în ghereta portarului, în schimb, în curtea interioară, unde exista un părculeț cu bănci și alei pavate cu dale din ciment, câțiva copaci și boschete pipernicite, era plin de bolnavi. Majoritatea erau în halatele de spital și bolboroseau în legea lor sau vociferau, răcnindu-și nemulțumirile. Matecu înțelese imediat că nu mai aveau ce mânca. Nu mai era nimeni care să le servească masa și nici să le dea medicamentele zilnice. Unii făcuseră crize. În cele din urmă, o văzu pe Gabi așezată pe o bancă. Fuma. Se apropie de ea, nevenindu-i să creadă că o vedea trăgând dintr-o țigară.

– Când te-ai apucat de fumat? o întrebă, oprindu-se înaintea ei.

– Iar tu de când te-ai apucat de vorbit? îi răspunse ea zâmbind.

Îl privi cu atenție. Se îmbrăcase în ce găsise mai bun prin dulap: singurul lui costum.

– Pentru că nu prea vorbeai, scoteai, mai degrabă, tot felul de sunete. Dar tot îmi erai simpatic.

– Și tu mie, spuse el fără să se gândească.

Apoi se înroși, ca și cum ar fi avut parte de o surpriză căreia nu știa, pe moment, cum să-i facă față, iar ea râse, scoțând un hohot scurt și neașteptat. Matecu nu știa cum ar fi trebuit să procedeze mai departe.

– Ce mai faci? îngăimă el în cele din urmă, neștiind ce să mai spună

Faptul că se simțea jenat îl apropia de normalitate mai mult decât și-ar fi putut închipui.

– Aici e haos, zise ea arătând în jur, înspre bolnavii care se certau cu personaje imaginare sau bodogăneau pe bănci, se răsteau unii la alții. Nu mai este niciun sanitar, nici medicul de gardă, continuă ea. Nu și-au primit medicamentele și acum fac crize. Nu-i nimic de mâncare. Tot potolul rămas de ieri a fost halit de cine-a apucat primul. Acum sunt numai resturi. Încă nu le-a trecut prin minte să se răspândească prin oraș, să iasă în stradă.

– Mama și soră-mea stau nemișcate în cameră și plâng fără contenire, spuse Matecu.

Îl privi puțin surprinsă, auzindu-l folosind termenul, atât de neobișnuit pentru un retardat ca el. Însă Matecu, cel pe care-l vedea acum, nu mai era în niciun caz cel de altădată, când îl compătimea și-l privea cu un soi de duioșie protectoare, pentru că era mai nenorocit ca ea. Gabi dădu din cap.

– Așa-i și cu ăștia, glăsui ea, aruncând chiștocul țigării, fumată până la filtru, și strivindu-l sub călcâi. Au rămas încremeniți de azi-noapte, după ce s-au adunat pe holul de la intrare, cu portar cu tot, cu medicul de gardă, cu asistentele din tura de noapte. Pe doctor l-am bătut, dar nu părea să simtă nimic, adăugă ea. L-am bătut până la sânge. I-am spart nasul, zise cu o strâmbătură de ură.

– De ce l-ai bătut? făcu Matecu uluit.

– Pentru că m-a futut de nu știu câte ori, de-aia, îi explică Gabi privindu-l drept în ochi. Îmi făcea injecții în camera de gardă, noaptea, după ce mă scotea din salon, și mă futea după ce nu mai puteam să fac nimic.

Matecu tresări, ca și cum ar fi auzit un zgomot brusc și amenințător. Înțelese că nu era ceva de care să vorbești liniștit, iar Gabi i-o spusese pe șleau, pe neașteptate, povestindu-i că i se întâmplase chiar ei. Se simțea îndurerat.

– Să-l vezi cum arată, îi zise ea, întorcându-se spre intrarea în spital. Dar se pare că nu l-a durut deloc. I-am făcut eu așa, „portretul", ca să mă descarc pe el. De ce-ai venit? N-o să-ți facă nimeni nicio injecție, dacă pentru asta ai venit. Nu mai are cine.

– Am venit să-ți aduc asta, spuse Matecu, scoțând la iveală eprubeta înfundată cu dop din hârtie.

Ea ridică din sprâncene mirată, privind recipientul umplut cu lacrimile colectate de la soră-sa. Apoi întoarse spre el o privire ușor încruntată și intrigată.

– Ce dracu-i asta? zise ea.

– Bea, o îndemnă el, privind-o cu o disperare atât de evidentă încât o pufni râsul.

– Ai pus înăuntru droguri pentru viol?

– E un medicament, zise Matecu. Pe mine m-a ajutat enorm, adăugă el.

Culegea cuvintele din zbor, intuindu-le, de multe ori, semnificația, iar „enorm" era unul dintre cele recent achiziționate. Acum îi plăcea foarte mult să se joace cu ele.

– Da, vorbești. Te-ai schimbat foarte mult de când te-am văzut ultima dată, rosti Gabi. Și asta nu din cauza injecțiilor primite aici. Alea nu te vindecau.

Matecu se simțea stânjenit auzind-o, ca și cum ar fi vorbit de un aspect rușinos din viața lui, ținut până atunci ascuns, dar despre care ea aflase.

– Ești un miracol, adăugă ea zâmbind, parcă ghicindu-i gândurile și dorind să-l încurajeze.

O văzu cum dă brusc conținutul eprubetei peste cap, strâmbându-se pentru că i se părea prea dulce.

– Parcă-i un sirop grețos, zise Gabi. Când devin și eu mai deșteaptă?

– Acum trebuie să te duci să te culci la voi în salon, o povățui Matecu.

– Acolo? făcu ea, arătând cu degetul mare în spatele ei, spre clădirea spitalului. Nici vorbă! Toate tipele din salon sunt futute și răsfutute acum de cine vrei și cine nu vrei, pentru că nu mai intervine nimeni să-i potolească. De ce crezi că stau în curte?

Matecu lăsă capul jos, ca și cum ar fi încasat un perdaf pentru cine știe ce boacănă. Nu-și putea reprezenta exact despre ce vorbea Gabi, însă pricepuse că era ceva de rău. Scenele de violență-l îngrozeau, chiar și cele văzute prin filme. Maică-sa-i acoperea întotdeauna ochii atunci când apăreau din astea la televizor.

– Atunci, hai cu mine acasă, zise el ridicând privirea. Acolo nu-s decât mama și soră-mea, care-s nemișcate. Te culci acolo, la soră-mea în cameră. N-o să intre nimeni peste tine.

Ea-l cântări cu o privire cercetătoare și suspicioasă, nesigură asupra comportamentului lui actual. Nu părea violent. Îl știa retardat și docil, atât de blând încât îi plăcea de el. Dar acum i se înfățișa schimbat, începând cu expresivitatea feței și terminând cu surprinzătoarea sa coerență verbală.

– Stai departe? îl întrebă Gabi, după ce se întorsese spre clădirea spitalului, de unde un scaun tocmai fusese aruncat printr-o fereastră, căzând la pământ în zgomot de geam spart.

Matecu se gândi la oglinda mare, de pe hol, pe care va trebui s-o dea jos imediat ce intra în casă. Iar pe cea din baie s-o acopere cu un prosop. Știa de groaza lui Gabi pentru oglinzi.

– N-avem mult de mers, spuse el. Nu-i departe de-aici.

Dacă n-ar fi fost așa, nici n-ar fi reușit să ajungă până la Spitalul 5. Probabil, s-ar fi rătăcit prin orașul încremenit.

*

Matecu descuie ușa și-i făcu semn lui Gabi să intre înaintea lui. Văzuse el că așa era politicos să faci când deschizi ușa în fața unei femei, iar în filmele vechi, alb-negru, bărbații se ridicau în picioare când, la masă, li se adresa vreo doamnă.

– Cred că ar fi bine să mă ocup de oglindă mai întâi, zise el prevăzător, ducându-se spre obiectul încadrat de o ramă neagră, groasă, așezat pe peretele holului, nu departe de intrare.

Vizavi era un cuier cu rastel pentru pantofi.

– Ai grijă să n-o spargi, spuse Gabi, zâmbind de lângă ușă. O să ai ghinion șapte ani dacă faci asta.

El își puse mâinile pe rama lucioasă și trase. Oglinda era prinsă cu un cui pe peretele din prefabricat și partea de sus a ramei rămase pe loc, în vreme ce Matecu, nereușind s-o dea jos cu totul, căzu cu oglinda și bucățile laterale, peste rastelul pentru pantofi al cuierului. Oglinda i se sparse în mâini.

– *Jebi ga!* zise Gabi, luându-se de cap.

Matecu azvârli cât colo resturile de ramă și apucă o bucată de oglindă, ridicând-o de jos și întorcând-o pe dos, pentru că nu știa ce altceva să facă. Sângele-i curgea șiroaie din tăieturile adânci de pe mâini. Apoi se ridică în picioare nesigur, scuturând de pe pantaloni fragmente de oglindă, ca niște țurțuri tăioși, lucind necruțător în lumina de pe hol.

– Acum ai pus-o! făcu Gabi apropiindu-se de el, călcând pe cioburile care pocneau și scârțâiau sub pașii ei.

Matecu rămase pe loc, printre pantofii împrăștiați, neclintit, aproape ca mama și sora lui, aflate în sufragerie, care ar fi năvălit pe hol la auzul zgomotului de sticlă spartă și bufniturii lui pe țevile de inox ale rastelului de pantofi. Însă acum nu mai veniră, iar el se întrebă dacă mai erau acolo, dacă nu cumva plecaseră cine știe unde, cu lacrimile lor dulci, șiroindu-le lent pe față. Privi spre Gabi.

– În ce limbă ai vorbit adineauri? o întrebă în timp ce-l apucase de mâini.

– În sârbește, pentru că sunt sârboaică.

– *Jebi ga?*

– Da. Asta înseamnă „futu-i!”. N-ai auzit de *Ko jebe „Buldožer”, ja zelim slusat' Rhythm & Blues, Ko jebe „Buldožer”, ja zelim slusat' Rhythm & Blues, Ko jebe „Buldožer”, ja zelim slusat' Rhythm & Blues*[1], cântă Gabi din ce în ce mai agitată.

Dansa peste cioburile de oglindă și uitase de mâinile lui însângerate.

Matecu și le privi.

Se încruntă, dar imediat expresia i se destinse. Nu mai avea nicio tăietură, era doar mânjit de sânge. Rănile i se închiseseră, lăsând în urma lor pe piele doar niște dâre roșiatice, ca făcute cu creionul, în joacă, de colegul de bancă. Se uita neîncrezător, întorcându-și mâinile pe toate părțile, apoi privi mulțimea de cioburi, murdărite de balta de sânge scurs, mărunțite acum și mai tare de stepul dezlănțuit al lui Gabi, care dansa cu mâinile ridicate, cântând mai departe *Ko jebe „Buldožer”, ja zelim slusat' Rhythm & Blues.* Apoi se opri brusc, cu fața spre el. Intonă mai departe:

– *Hej, slatka mala, svira ti gitara, vratit' cu se kod tebe, ko jebe „Buldožer” ja zelim slusat' Rhythm & Blues*[2]*…* Acum ce-am spus?

Matecu dădu din umeri și-și ridică și el mâinile, ca și cum s-ar fi predat, dar voia să-i arate că nu mai sângera. Nu-l durea deloc. Nu simțise nimic, nici când sticla-i pătrunsese în carne. Privise întregul măcel ca la televizor.

– Nu știu, rosti el, același „futu-i” parcă, adăugă dând din umeri. Dar uite: nu-mi mai curge sânge, făcu Matecu.

Ea-l privi cu o anume nedumerire, ca și cum s-ar fi întrebat ce căuta acolo, pe un hol al unui apartament de bloc, în fața unui client al Spitalului 5, pe care-l știa de retardat și paranoic, plin de sânge din cauza oglinzii sparte în mâinile sale neîndemânatice. Trecuseră deja cam multe ore de când nu-și luase medicamentele și se scotoci înfrigurată prin buzunarele halatului de spital, scoțând câteva pastile multicolore.

– Adu-mi un pahar cu apă, rosti Gabi grăbită, uitându-se la pastile, apoi la el, nu fără o umbră de ostilitate.

Știa că nu era bine să nu-și ia medicamentele, că ajungea într-o stare de făcea urât fără ele. Își ridică privirile, evitând cioburile de oglindă peste care călca.

– N-ai plecat încă? Unde puii mei e bucătăria aici, la voi? se răsti ea.

---

[1] Cine fute „Buldozerul”, vreau să ascult Rhythm & Blues” – refrenul unei piese celebre a formației sârbo-slovene „Buldožer”, în vogă în Iugoslavia anilor ’70-’80 (n. a.).

[2] Hei, frumoaso care cânți la chitară, am să mă întorc la tine, cine fute „Buldozerul”, vreau să ascult Rhythm & Blues (n.a.)

Matecu o luă imediat din loc, evitând să privească spre sufrageria vizibilă de pe hol. Uitase să aprindă lumina la plecare, și acum era întuneric, iar lui nu-i plăcea deloc ce se întâmpla acolo. Dinspre Gabi simțea o ostilitate crescândă, bruscă, dar punea asta pe lipsa medicației și se grăbi să-i aducă paharul de apă. O privi cum ia tot pumnul de pastile și dă paharul peste cap, cu buzele umezite de salivă. Nu-i plăcea cum arăta acum.

– Hai să-ți arăt unde dormi noaptea asta, îi spuse luând-o de mână ca s-o conducă spre camera Liviei.

Ea-și retrase degetele dintr-ale lui.

– Să nu vii peste mine, că te omor! îi promise ea, strâmbându-se și ațintindu-și degetul arătător spre el ca pe țeava unei arme.

El dădu din umeri.

– De ce să intru peste tine?

– Știi tu de ce… să mă fuți, de-aia!

Matecu pufni, deschizând ușa înaintea ei.

– *Ko jebe „Buldožer”, ja zelim slusat' Rhythm & Blues,* parcă așa stau lucrurile, nu? Te crezi *Buldožer*? întrebă el, după ce-o citase foarte exact repetând refrenul piesei rock sârbești.

Gabi râse, clătinând din cap.

– Nu sunt chiar atât de nebună. Nu încă, adăugă ea. Oricum, ce știi tu de *Rhythm & Blues*?

Matecu privi cheia rămasă în broască. Soră-sa își încuia ușa pe dinăuntru. O încuia și când pleca de-acasă. Nici măcar maică-sa nu putea intra să-i facă curat, dacă nu era și ea. Acum, ușa rămăsese deschisă, iar el nici nu băgase asta de seamă.

– James Brown, Fats Domino, Marvin Gaye, Aretha Franklin, Al Green, Otis Redding, Sam Cooke, Little Richard, înșiră brusc Matecu, pronunțând foarte corect numele.

Gabi îi aruncă o privire apreciativă și surprinsă.

– N-aș fi crezut în ruptul capului că-i știi. Chiar sunt

Marina Nicolaev

niște nume mari. Când ne întâlneam prin curtea spitalului de-abia dacă bolboroseai câteva vorbe. Cum se face că știi atâtea acum?

El ridică din umeri.

– Habar n-am. Mi le amintesc pentru că le-am mai auzit pe la radio sau televizor. Mi-au venit acum toate, dintr-odată, pentru că am avut nevoie să mi le amintesc. Am ajuns să înțeleg, brusc, foarte multe lucruri.

Gabi se întoarse spre el.

– Asta se întâmplă după ce-ai luat medicamentul, siropul acela grețos?

Matecu dădu din cap. Se codea să-i spună lui Gabi cum fusese recoltat „siropul”, dar dacă lui îi făcuse atât de bine, asta trebuia să se întâmple și cu ea. Dar trebuia s-o convingă să se culce. Îi făcu patul și-i arătă cheia din ușă.

– Poți să încui cu cheia. N-o să intre nimeni peste tine, promise el.

Gabriela Petkovici se dezbrăcase de toate hainele, culcându-se goală pușcă, și dormise câteva ore în patul Liviei. Când se trezi, în primele momente fu prea buimacă să-și poată aminti unde se află. Adormise cu veioza de pe noptieră aprinsă, iar lumina discretă îi dezvăluia interiorul unei camere tinerești, cu un poster mare cu Amy Winehouse, cu buzele ei cărnoase rujate într-o nuanță stridentă, lipit pe ușa dulapului de haine. Oftă, realizând că se afla în camera surorii Mateculuи, cunoscut în curtea Spitalului 5. Își culese hainele de pe jos și începu să se îmbrace, privind spre laptopul de pe micul birou de lângă geam. Văzu că era deschis pe contul de pe Facebook al Liviei. Avea și ea un cont pe Facebook, dar se îndoia foarte tare că vreunul dintre prietenii săi de acolo mai era online. În total, avea câteva sute de „prieteni”, însă numai patru contau.

Spre deosebire de Dan Mateescu, Gabriela Petkovici avea un IQ de 120, peste medie, un intelect încă neafectat serios de boală, și scria: *Pentru că nu (mai) este nimeni altcineva pe Internet cu care să am un schimb de idei – nici măcar fluxurile de știri nu au mai fost reactualizate de mai mult de 24 de ore – am decis să scriu eu ceva pe blog, lucru pe care nu l-am mai făcut de la internarea mea la Spitalul nr. 5. Laptopul meu a rămas acasă, la Stanova, și n-am cum să ajung acolo acum. Cred că nu mai trebuie să vă spun ce s-a întâmplat, nu? Mă tem că numai oamenii așa ca mine au mai rămas funcționali în întreaga lume. La Spitalul nr. 5 (de fapt, aceasta-i vechea lui denumire, rămasă de pe vremea comuniștilor, pentru că denumirea sa actuală, oficială, este Clinica de Psihiatrie „Edgar Răileanu”) e plin de ei, semeni ai mei întru suferință. Am ajuns acolo după ce-am făcut o criză mai nasoală ca de obicei, și-am prins „încremenirea” la spital, sesizând gradat evenimentul. Întâi, mi-am dat seama că nu venise medicul de gardă, dr. Pavel Stănescu, să-mi facă injecția lui blestemată, să mă pună în fotoliul pe roți și să mă ducă la el să mi-o tragă. E pentru prima*

oară când îi pomenesc numele întreg, pentru că trebuie să mă descarc într-un fel, și nimic nu va mai fi cum a fost. El credea că, după zece minute, nu mai sunt conștientă. Aș fi preferat să nici nu fi fost, în acele circumstanțe, pentru că astfel aș fi fost scutită de chinuri și de gâfâielile lui nemernice și de balele vărsate în urechea mea când ajungea la orgasm. Se întâmplase ceva ieșit din comun dacă lipsea de la „întâlnirea" de noapte. El, care-și reprograma gărzile de fiecare dată când mă aduceau la Spitalul nr. 5, așa că m-am uitat pe geamul dinspre curtea interioară, un careu format de aripile clădirii vechi, cu fațada scorojită, de unde se auzea o oarece zarvă, ridicându-se spre geamul deschis al salonului ca un abur, o miasmă rău prevestitoare. O parte din bolnavii de la parter se adunaseră în curte și unii fumau. În mod normal, n-aveau ce căuta acolo noaptea. Nu erau lăsați să iasă din salon. 2 + 2 = 4 chiar și pentru o schizoidă ca mine (nevropații știu că 2 + 2 = 4, dar îi enervează, așa că ei susțin că rezultatul e 5 și, dacă nu le dai dreptate, fac urât), astfel că am pus lucrurile cap la cap, am coborât până la parter, unde am găsit aproape întregul personal de noapte adunat pe hol. Nemișcați, catatonici, cu privirea fixă, fără nicio reacție la stimuli. Lui Stănescu cineva-i desenase cu markerul permanent niște sule pe ambii obraji, orientate spre gură. Îl detestau și alții, dar eu l-am umplut de sânge. Nici n-a clipit. L-am doborât la podea, însă s-a ridicat, cu niște mișcări mecanice, de automat care executa un program, fără a se abate de la el. I-am spart doi, trei dinți din față, dar n-a dat nici un semn că ar fi simțit ceva. Sper că se află și acum departe de tot de această lume, așa cum o fi ea, bună-rea, deconectat total de ea, pentru că este un specimen neînchipuit de ticălos.

Am ieșit afară din spital, în stradă. Am văzut mașini lovite de stâlpi, cu portierele deschise, abandonate de șoferii și pasagerii lor, ca și cum ar fi primit cu toții aceeași comandă, pe căi total neobișnuite. Poate că și lor le spuneau vocile din cap lucruri interesante. Am mai mers o vreme pe stradă – cu totul pustie – și-am intrat într-un bar. Toți cei dinăuntru erau în picioare, adunați parcă unii-ntr-alții ca niște oi speriate. Ai fi zis că se holbau la televizoarele suspendate de pereți, însă nu aveau nicio expresie pe față, erau cu privirea ațintită undeva, departe, ca și cum ar fi citit un anunț afișat pe cerul de la antipozi. Dar pe ecranul televizoarelor se vedea doar mira. Am luat un telefon de pe o masă și-am încercat să o sun pe mama, chit că noi nu ne mai vorbeam de ani de zile. Ea susținea că-i „nenorocisem viața", de parcă boala era un fel de hobby de-al meu, astfel că nu ne mai vedeam. N-a răspuns nimeni. Semn că și ea era, probabil, cu privirea orientată spre Noua Zeelandă (unde aș fi vrut să merg și să trăiesc). Am sunat la 112, la urgențe, dar nici acolo n-am dat peste nimeni. Niciun număr din agenda telefonică a celei căreia-i

Dmitry Brodetsky

aparținea iPhone-ul roz-bombon n-a răspuns. Am băgat telefonul în buzunar și m-am întors la Spitalul nr. 5, unde-am găsit aceeași hărmălaie, plus bucătăria devastată, pentru că, în toiul nopții, pacienților li se făcuse foame și mâncaseră tot, ori împrăștiaseră alimentele pe jos. Unii dansau. Simulanții, tipii internați la psihiatrie din tot felul de motive colaterale, inclusiv penale, ori pentru dosarul de pensie timpurie, erau pe coridor, așezați la grămadă cu ceilalți oameni normali. Se „demascaseră", după cum ar fi exclamat acum un celebru personaj post-revoluționar. Pentru mine, însă, era un indiciu clar că trăiam acum pe o planetă a nebunilor, singurii activi în acel moment. Peste o oră, normalii au început să verse lacrimi vâscoase și nu s-au mai oprit de-atunci.

Probabil n-aș fi fost în stare să scriu toate astea pe blog, fiind acum alături de toți cei care nu și-au primit medicamentele și le curg balele, se dau cu capul de pereți ori sunt în plină criză și delir maniacal, dacă n-ar fi venit mai spre seară Matecu (de fapt, îl cheamă Dan Mateescu, însă nu putea să-și pronunțe numele) cu un preparat-minune (nu știe să mintă) pe care mi l-a dat să-l beau, zicând că lui i-a făcut bine. Într-adevăr, Matecu vorbea acum fluent, nu mai avea o privire rătăcită. Părea alt om. Așa că m-am trezit înaintea eprubetei pline cu lichid, tot așa cum se pomenise Alice în Țara Minunilor *înaintea clondirului pe care scria „BEA-MĂ!", ea*

crescând instantaneu, prea înaltă pentru lumea din jur. Lichidul mi s-a părut greţos de dulce, iar Matecu a fost evaziv în privinţa provenienţei lui. Am o bănuială privind originea preparatului-minune şi-am să-l chestionez acum, dimineaţa asta, cu privire la provenienţa lui. Cred că în eprubetă a adunat lacrimile acelea uleioase, vărsate non-stop de maică-sa şi soră-sa, aflate în sufragerie. Nu ştiu cum i-a venit această idee. Mărturisesc că mie nu mi-ar fi trecut prin cap aşa ceva. Încă nu le-am văzut pe maică-sa şi soră-sa, dar bănuiesc că Matecu nu m-a minţit. Bănuiesc că a adunat lacrimile din cine ştie ce motiv apărut surprinzător în mintea lui destul de netedă până atunci. Am să discut cu el, dar „preparatul" mi-a stopat criza, gândesc mult mai limpede, îmi amintesc cu precizie o mulţime de lucruri rămase tot mai înceţoşate în mintea mea. Fac mult mai rapid unele asociaţii interesante de idei şi-am efectuat – într-o doară – nişte calcule mentale pe care înainte n-aş fi fost niciodată în stare să le duc la capăt. Acum cred că aş putea câştiga şi olimpiada la matematică! ☺ ☺ ☺

Întreaga omenire pare să fi încremenit cu ochii-n zare, cu ochi tot mai plânşi, dar ameninţând să nu mai sece niciodată, în pofida atâtor lacrimi scurse în dâre lucitoare pe obrajii neatinşi de nicio crispare, după ce în aerul nostru comun a pătruns ceva, s-a răspândit ceva, ca nişte microbi ai Apocalipsei. Iar noi, nebunii, am rămas teferi pentru că nu suntem de trebuinţă celor care intenţionează să-i transforme pe oamenii normali în cu totul altceva. Această catatonie generalizată şi plânsul universal reprezintă, probabil, doar o fază tranzitorie. Dar între timp, noi ne vom vindeca prin plânsul lor. Ştiu, sună aproape biblic şi… lacrimogen (Jebi ga!). Lacrimile acestea, vărsate ca într-o falsă jelanie pentru sfârşitul omenirii, mi se par un produs secundar a ceea ce s-a întâmplat cu trupul şi mintea lor. Pentru noi, ăştia, nebunii, lacrimile lor pot fi ca o izbăvire, deoarece mintea noastră (a mea şi a lui Matecu) funcţionează din nou, şi încă mai bine ca niciodată. Nu ştiu dacă-mi voi reinventa gândurile, dar ele par să mă ducă în direcţii cu totul noi. Uneori, parcă nici nu mă recunosc în ele. Însă, în afară de noi, nebunii cu acte în regulă, adunaţi prin saloanele şi curtea Spitalului nr. 5, mai sunt destui de care nu ştie nimeni, tipi cu adevărat periculoşi, lipsiţi de orice urmă de empatie pentru semenii lor, gata să ucidă ca să răspundă unui impuls lăuntric, bolnav, psihopaţi în toată puterea cuvântului, dar mascându-şi pornirile printr-un comportament social exemplar. În fond, şi Ted Bundy fusese un vecin foarte cumsecade, asta până când nu s-a apucat să omoare oameni.

*

Gabi îşi aminti de cele citite, ani la rând, prin diverse locuri, despre posibilitatea injectării de nano-maşinării microscopice, programate să-ţi repare organismul la nivel celular, însă ceea ce fusese un scenariu de viitor prin reviste precum *Wired* şi altele, care găzduiau idei avangardiste, părea să fi devenit, peste noapte, prezentul, îşi zise Gabi. Poate că totul scăpase cuiva de sub control, la un moment dat, iar nano-maşinile microscopice, purtate în aer ca nişte spori, se multiplicau la nesfârşit, cu efecte din cele mai devastatoare pentru oamenii normali, după ce fuseseră aspirate pe căile respiratorii. Pe ei, pacienţii Spitalului 5, nu-i atinseseră, iar lacrimile scurse pe obrajii celor loviţi de catatonie erau un produs secundar, capabil să le repare lor mintea şi să-i facă stăpânii planetei. Noii normali, surâse Gabi Petkovici îndreptându-se spre sufragerie. Nu avea niciun fel de probleme în a intra în încăperea unde stăteau neclintite, ca nişte mimi pe stradă, încercând să îmbuneze trecătorii prin nemişcarea lor într-o zi rece şi ploioasă, mama şi sora Mateculuі.

Ghici conturul celor două femei, atât cât se profila pe fondul luminii firave, îngânată de începutul dimineţii, cenuşie şi rece. Plângeau amândouă în continuare, cu obrajii umeziţi şi murdăriţi de lacrimile vâscoase. Gabriela se gândea că, odată ce plânsul va înceta, oamenii afectaţi de ceea ce le pătrunsese în organism vor trece la o nouă fază şi vor ieşi din nemişcarea sumbră şi foarte rău prevestitoare. Se vor transforma, îşi zise, făcând un pas, aprinse lumina şi se opri imediat. Livia şi mama ei, ale căror cămăşi de noapte se întindeau cu luciri metalice pe umerii cărnoşi, nu mai aveau albul ochilor, nici iris, nici pupilă. Ochii se transformaseră într-o suprafaţă complet neagră, licărind surprinzător, cu un luciu de porţelan. Cele două femei aveau figuri devenite aproape obligatorii în toate filmele de groază populate cu alieni din specia cenuşiilor, iar Gabriela ar fi trebuit să icnească de surprindere şi groază şi să înceapă să se dea îndărăt. În loc de asta, ajunse din doi paşi în faţa Liviei şi întinse degetul spre obrazul ei, gustând lacrimile. Erau iuţi acum. Îşi zise că femeile, şi toţi ceilalţi oameni, intraseră într-o nouă etapă a transformării, depăşind „dulceaţa" binefăcătoare a plânsului tămăduitor. Iuţeala din gură se întindea ca un foc din spirt aprins, când flăcările se preling cu repeziciune pe suprafaţa acoperită cu lichidul inflamabil. Îi cuprinsese nu numai limba, ci şi cerul gurii. Părea acum că se întinde tot mai departe în fundul gâtului. Căută baia cu privirea şi porni în grabă într-acolo, simţind cum iuţeala îi amorţea limba. Deschise uşa. Îşi dădu seama că se afla şi înaintea uşii camerei Mateculuі şi se întoarse cu gândul să bată tare. Era clar că trebuiau să plece de acolo, şi cât mai repede. Să evite spaţiile largi, străzile, care se vor umple din nou. Dar nu de oameni, îşi zise. Acesta fu ultimul gând coerent din mintea lui Gabi, înainte de a rămâne nemişcată, acolo unde o apucase transformarea.

„Wells-Timişoara” la Casa Bredicenilor, Lugoj

Fotoreportaj - 12 august 2017

Foto: Daniel Haiduc

Antuza Genescu

Frânturi de timp, felii de spațiu

Alexandru Lamba, *Arhitecții speranței* (Tritonic, 2017)
***Sub steaua infraroșie* (Tritonic, 2016)**

Alexandru Lamba scrie science-fiction, deci are de la bun început un punct în plus față de alți autori români ai momentului, când s-ar părea că fantasy-ul încearcă să acapareze scena ficțiunii speculative. Mai mult, scrie și povestiri, și romane, semn că se pregătește de drum lung. Iar dacă textele sale scurte, cunoscute publicului din mai toate antologiile de SF&F apărute la noi în ultimii trei-patru ani, par oarecum grăbite, trădând dorința de a ajunge mai repede la final, romanele lui înaintează mai cumpătat spre finaluri nu deschise, ci alternative, ca ale *Arhitecților speranței,* sau spre încheieri neașteptate, ca în *Sub steaua infraroșie*.

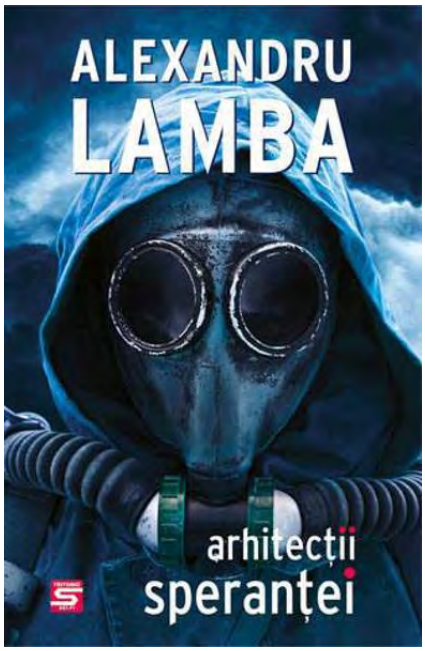

Alex Lamba este un autor aflat încă în faza de lucru. O dovedesc, printre altele, cele două personaje principale din romanele sus-amintite, total opuse ca personalitate, în ciuda sonorității apropiate a numelor (Greg și Erig) și a situației lor oarecum similare: amândoi sunt îndrăgostiți și gravitează în jurul unei femei aflate la mare distanță în timp și spațiu. Unul, om de știință, e mai preocupat de sine și, pe măsură ce acțiunea progresează, ajunge să renunțe fără ezitări la carieră și prietenii ca să-și atingă scopurile personale. Al doilea, înzestrat cu capacități de comunicare speciale, e flegmatic, răbdător, tolerant și dispus să se sacrifice pentru știință. Amândoi evoluează într-o direcție care se lasă ghicită de la început. Greg va rămâne un impulsiv care o va lua peste nas în mod repetat, dar nu se va da bătut, Erig își va păstra stoicismul și resemnarea cinică și în momente de răscruce, luând, întotdeauna voit, decizii în defavoarea lui.

Impresia pe care o lasă cele două romane este că sunt construite în jurul personajelor. Acestea sunt destul de închegate, nu poartă măști, nu disimulează, știi la ce să te aștepți din partea lor. Odată născute, își câștigă independența față de creatorul lor și se autoclasifică: Greg îndeplinește condițiile personajului care poate fi serializat (la fel colegii lui, Carl și Jessica), iar Erig poartă eticheta celui oricând pregătit de sacrificiu, cu condiția ca acesta să fie unul măreț, cu consecințe nobile, durabile.

Independența personajului, fie egoist, ca Greg, fie altruist, ca Erig, este permisă doar până la un punct. Dacă trece de el, autorul cade în capcana întinsă de propriii săi „copii", ajungând, inconștient și involuntar – adică furat de scriitură –, în postura părintelui care-și răsfață odraslele pentru că e impresionat de prestația lor și crede că astfel le va trezi genialitatea latentă. Pericolul acesta îl paște pe Alex Lamba atunci când se lasă furat de încăpățânarea lui Greg, tipul jovial, amuzant, capabil, dar mai degrabă încăpățânat s-o aducă în timpul său pe *cea perfectă* decât îndrăgostit de ea. La lectură, senzația predominantă nu este că Greg o dorește pe fată pentru sine, ca s-o iubească nebunește până la sfârșitul timpului, ci că ține morțiș s-o smulgă din vremea ei ca să încalce regulile de nedistorsionare a istoriei. Normal că, așa stând lucrurile, va avea parte de mari dezamăgiri, indiferent care final, dintre cele oferite de autor, va fi preferat de cititor, la rându-i decepționat că miza cărții e, la urma urmei, o farsă superbă. Odată cu Greg, gustul amar al imposibilității deplasării în trecut sau în viitor îl va simți și cititorul, care poate ar fi dorit ca romanul să rămână în sfera science-fiction-ului, bine susținută de recuzita tehnologică la care s-a apelat. Judecat la încheierea lecturii, titlul însuși dă în vileag tocmai ideea că în carte se ridică, deocamdată, numai schelele aventurilor temporale.

Ar fi foarte bine dacă Alex Lamba nu și-a conturat ultima variantă de final doar ca să nu fie luat la bani mărunți de cei care ar începe să caute nereguli în fragmentele teoretice și graficele inserate în text. Aștept de la el o carte de aceeași factură cu un singur

final, categoric, fundamentat pe teorii științifice măcar aparent imbatabile. Romanele lui Michael Crichton sunt, în cazul lui, (re?)lecturi obligatorii. De la acest autor, Alex, și nu doar el, poate învăța cum să jongleze cu imaginarul științific astfel încât cititorul să fie absolut convins că află un adevăr consacrat care lui i-a scăpat. Poate începe cu *Timeline (Prizonierii timpului*, în ediția română). Dacă vrea să prindă și mai mult curaj, îl poate reciti pe Ray Bradbury, *A Sound of Thunder*, sau revedea filmul cu același titlu. Cu Vernor Vinge s-a declarat deja familiarizat și se poate bănui că de la el, mai ales din *A Deepness in the Sky* (*Adâncurile cerului*), a preluat, voit sau involuntar, atmosfera din a doua sa carte apărută, *Sub steaua infraroșie*.

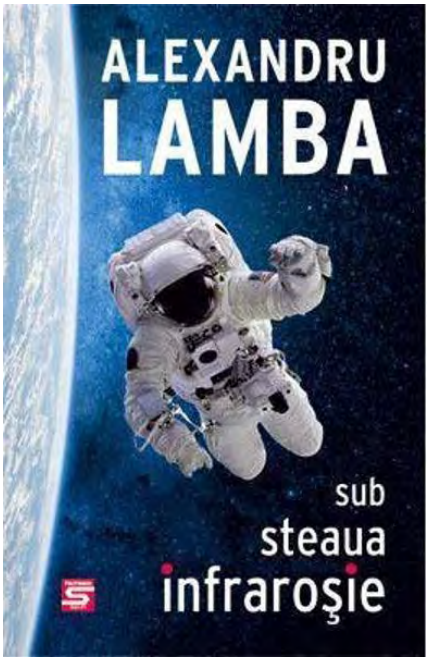

Este vorba de un roman „hermafrodit", nu pentru că tratează o poveste de dragoste în care sunt implicați un „el" și o „ea", nici pentru că bărbații îl pot considera preponderent științifico-tehnic, iar femeile, o idilă cosmică înainte de toate, ci pentru că are o componentă soft – relația de iubire dintre doi oameni – și una hard – încercarea omului de a înțelege tehnologia altor rase, ambele atârnând la fel de greu în economia cărții. Nici una, nici cealaltă, nu este un pretext. Alex Lamba scrie science-fiction și, în cele publicate până acum, nu a făcut niciodată din el un pretext.

Privit în raport cu Erig, al cărui statut deja l-am stabilit, personajul Emily oscilează între poziția de superioritate și cea de egalitate cu el. E când distantă, când afectuoasă și ocolește permanent ocaziile în care ar fi obligată să spună adevărul, poate în virtutea sentinței la care aderă Erig (și autorul, poate): „Numai proștii sunt siguri." Iar dacă Emily, pe Pământ, are lângă ea un terț care le amenință intimitatea, Erig, în cosmos, trece brutal la fapte și face sacrificiul de-a o înșela, de-a o elibera, în speranța că va renunța să-l mai aștepte. Între cer și pământ, relația lor se va consuma tragic, urmând traseul unui cuplu Adam și Eva distorsionat, din care se va naște, cine știe peste câte secole, sămânța unui contact cu altă lume.

Pendularea între sentimentele lui Erig și Emily naște un nou pericol pentru autor: la un moment dat, nu se mai știe exact din al cui punct de vedere se povestește, pentru că vocea feminină și cea masculină sună la fel, plâng pe același ton, acela al dramei psihologice din filmele *Solaris*. Totuși, ținând cont că romanul începe ca o scrisoare, e bine să se pună întrebarea dacă vocea nu e, de fapt, exclusiv a lui Erig. Oricum, e nevoie să revii, să recitești, dacă vrei să te lămurești. Asta într-un roman *space opera*, în care ar fi trebuit să dea de furcă terminologia științifică! Nu, aceea e destul de clară, nu e nevoie să apelezi la surse suplimentare ca să înțelegi ce se întâmplă. Dacă ai văzut serialul *Fringe*, cuvele și aparatura întreagă de care se folosește Alex Lamba nu ți se vor părea noutăți.

Narațiunii la persoana a III-a, în ritm accelerat, din *Arhitecții*... îi este preferată, în acest roman de debut, relatarea la persoana I. Este clar că autorul face exerciții, caută să descopere modalitatea narativă care îi vine mai la îndemână. Trece fără probleme de conflictul perfect simplu-perfect compus (la modă în ultima vreme în discuțiile virtuale din fandomul românesc), pentru că nu se simt disonanțe la lectură din acest punct de vedere. Defectele din *Sub steaua*... sunt replicile insuficiente, explicațiile nefinisate, inadvertențele gramaticale și exprimările confuze. Cartea e mai puțin îngrijită decât *Arhitecții*...: „În cuva ei, acum deschisă și golită de lichid, trupul Melisei respira regulat…"; „nu aveți altă șansă decât să intrați în interior"; „atât spațiu am. La nevoie, pot sacrifica și unul dintre palmieri să-mi mai eliberez."; „epoca corăbiilor"; „ci dimpotrivă"; „pătrățelele aduceau într-adevăr cu ceva oval…"; „panouri fotovoltaice – sau foto-orice-altceva-ice"; „își desenase un pătrățel pe masă și bătea cu degetele încoace și-ncolo. Cred că-și conducea un miriapod…".

Debutul nu poate fi o scuză pentru astfel de greșeli, iar pentru faptul că ele apar în produsul final trebuie învinuit corectorul. El însă pare să nu fi ajuns încă „sub steaua infraroșie". Ceea ce e rău, și pentru autor, și pentru editură.

Autorul va putea evita pericolele și erorile sus-semnalate atunci când scrisul nu va mai fi pentru el „o chestie spontană și imprevizibilă", așa cum a declarat în interviul dat în numărul din septembrie al revistei *Helion Online*, când scrisul va deveni un fenomen presant, ideile, obsedante, i se vor zbate în creier, urlând și implorând să fie puse pe hârtie, iar alte activități vor fi lăsate în așteptare. Alex Lamba are ideile și capacitatea necesară pentru a trece în clasa autorilor SF români foarte buni, chiar și pentru a pătrunde în zona SF-ului de limbă engleză.

Alexandru Lamba

Upgrademon go

Era o zi mare pentru Gate_keeper_omega, încărcătorul de pe docul 178F al fabricii de ciocolată Deliciozzo, cea mai mare a vieții lui de până atunci. Era ziua în care avea să-și cumpere *upgrade*-ul, în care avea să schimbe nivelul. Cât o mai așteptase! Ce țoale și ce lux îl așteptau! Întreaga sa viață avea să se schimbe. În doar câteva ceasuri.

Cu asemenea gânduri revigorante în minte, ziua de muncă se scursese pe nesimțite. Iată-l în fața ultimei cutii: o luă de pe banda rulantă, o așeză lângă celelalte pe hover-platformă și o manevră pe aceasta din urmă de mâner, cu măiestria celor șase luni de experiență, prin hală, pe drumul marcat cu galben care ducea de la banda sa rulantă la un transportor andocat și începu să descarce marfa în compartimentul de aceeași culoare. Una, două, … cincisprezece, șaisprezece și gata! Perfect, cele fragile puse deasupra aduceau credite duble.

„Spațiu optim utilizat.” anunță vocea. Normal, că doar era cel mai bun. Asta însemna încă un mic bonus. Într-un colț de perspectivă, suma creditelor îi crescu. Gata ziua! Una excelentă.

Marcajul galben dispăru de pe podea când transportorul se urni din loc, iar el se întoarse la postul său și parcă platforma lângă perete. Trase de-o bridă, perna de aer fâsâi, tampoanele se așezară pe sol. Mai aruncă o privire spre locul său de muncă. Îl vedea pentru ultima dată.

Șase luni… parcă mai ieri își luase în primire dulapul cel alb, hover-platforma și capătul benzii. Cât de mult îi plăcuseră atunci, când realizase *upgrade*-ul de la nivelul șapte la opt. Uite că ajunsese să biruie încă un nivel. „Adio, opt!”

Ieși pe poarta fabricii, împreună cu alte câteva sute de asociați de nivelul său, ușor de recunoscut după vinișoarele subțiri de pe salopete, și traversă absent piațeta pavată cu marmură neagră. De jur împrejur, clădirile cu fațade acoperite de reclame îi îmbiau să cumpere: haine cu vinișoare subțiri, de toate culorile, decorațiuni interioare, aparate, toate accesibile pentru un asociat de nivelul opt, culminând cu sloganul: „Cu fiecare *upgrade*, ceva în plus!” pictat frumos pe albastrul cerului.

„Abia aștept!” își șopti și intră în gura de metrou. Aici, șuvoiul de oameni era întâmpinat de un complex de spații comerciale care-i îmbiau cu mâncare, narcotice ușoare sau alte plăceri, toate legale, toate disponibile pe loc, variind după nivelul fiecăruia, dar mai ales opt și nouă, cele mai bine reprezentate în acea parte a zonei industriale. În acea zi, deși nu-i făcu plăcere, Gate_keeper_omega trecu glonț printre ele și se opri pe peron. Nu-și putea permite să irosească niciun credit.

Metroul apăru imediat, iar el urcă în secțiunea nivelului său. Pereți transparenți despărțeau zonele, oameni îmbrăcați diferit ocupându-le pe fiecare. La nivelul trei, bunăoară, pe o băncuță de plastic ședeau trei cu salopetele gri. Pe la cinci, alți câțiva, îmbrăcați în haine cu buline, pe scaune tapițate. Le citea invidia de câte ori privirile lor se întâlneau. Ehei, ce l-ar mai invidia dacă l-ar vedea mai pe seară! Atunci avea să se întindă pe una din canapelele alea negre, din piele naturală. Se și imagina deja, în țoalele cele noi, cu modele geometrice, savurând liniștit un cocktail exotic, exclusiv 9+. Diseară…

*

Ajuns acasă, Gate_keeper_omega dădu o raită scurtă prin locuință, apoi se trânti pe canapea și-și cuplă rețeaua securizată la mufa din spatele urechii. Nu i se părea ciudat că-și putea înfige o bucățică de metal în cap fără să-l doară – asta dacă nu greșea urechea –, cum nu i se părea ciudat nici că Upgrademon Corp., compania care gestiona upgrade-urile cetățenilor, putea, contra cost, bineînțeles, să-i schimbe viața, împreună cu totul din locuință. Cu creditele de azi, avea suma bătută pe muchie. Accesă pachetul de *upgrade* și confirmă.

– Mulțumim și vă felicităm pentru achiziție! Vă rugăm să vă așezați comod și să vă mișcați cât mai puțin, deoarece vom demara în câteva momente.

Imediat, deasupra fiecărei piese de mobilier sau aparat din locuința sa apărură bare indicatoare transparente, umplându-se încet, de parcă cineva ar fi turnat apă colorată în ele. Prima se umplu bara de deasupra dulapului de haine, apoi a covorului, a canapelei, iar celelalte urmară. De îndată ce ultima piesă de mobilier își încheie transformarea, el își scoase mufa de după ureche, sări în picioare și o luă la goană de acolo-acolo, bătând din palme și țipând de încântare în fața fiecărui obiect transformat. Chiar și colecția standard a nivelului nouă arăta impresionant, cu combinația ei de metal lucios și lemn închis la culoare. Cu adevărat, „cu fiecare upgrade, ceva în plus”! Mai avea credite cât pentru o seară în oraș, dar meritase.

Hei, mai avea credite să și iasă în oraș! Discount-surpriză!

Deschise, deci, dulapul, alese tot într-un „Uau!” o salopetă nouă, una cu triunghiuri albastre și violet înlănțuite pe negru, formând pentagrame discrete, o lepădă pe cea cu dungulițe în mașina de spălat, își inaugură noua cabină de duș, și ea sclipind în aceleași nuanțe ca restul mobilierului, chiar dacă nu făcea nimic în plus, apoi se îmbrăcă și ieși.

*

După călătoria cu metroul, care a fost tot ce-și imaginase el că va fi, coborî în centrul vechi al orașului și se îndreptă spre pietonalele vieții de noapte. Acolo era vadul perfect pentru agățat, ceea ce, cu noul său nivel, ar fi trebuit să fie o chestie la-ndemână, acolo ar fi fost și cel mai probabil să dea peste câțiva prieteni și să-i bage-n boală. Străbătu câteva pasarele transparente, traversă vreo doi zgârie-nori și se opri în piațeta de pe acoperișul muzicii. Se plimbă un pic, privind în jos către tumultul din cluburile deasupra cărora pășea, și alese unul, cam la întâmplare.

Însă când capsula liftului răsări în fața lui și dădu să intre, individul care se afla acolo îl făcu să se oprească. Mai văzuse el câțiva dintre acești oameni care alegeau să nu-și facă *upgrade*-uri, însă nu crezuse că avea să dea nas în nas cu unul chiar aici, în zona cea mai boemă a metropolei. Iată că cel care se afla acum în fața sa exact asta era: un om de nivel zero. Nu purta salopetă, ci niște haine ciudate, albastre, dintr-o țesătură care părea foarte aspră, nu avea implanturi, nici măcar mufa de după ureche nu o avea. Un răzvrătit împotriva tehnologiei, un neadaptat. Și, ca și când simpla lui prezență aici nu ar fi fost destul de stranie, omul zâmbi când trecu pe lângă Gate_keeper_omega, îi întinse un bilețel și-l bătu ușor pe umăr.

„Când va începe, caută-mă aici”, scria lângă schița unei intersecții de străzi lăturalnice.

– Când va începe ce?

Dar ciudatul deja se îndepărtase câțiva pași, împărțind bilete în dreapta și-n stânga.

– O să vedeți voi!

Și dacă n-ar fi fost la intrarea în club și dacă n-ar fi fost ziua cea mare, poate că Gate_keeper_omega ar fi dat ceva mai multă importanță bilețelului, măcar că era scris pe o bucată de hârtie ruptă neglijent. Cine se mai deranja să scrie pe hârtie? Doar neadaptații de nivel zero. Dar capsula liftului ajunse jos, iar el se avântă în marea de freamăt din club.

Un simplu „Hey, baby!” și o gagică de nivelul opt le făcu cu ochiul prietenelor ei de la bar și veni într-un suflet să danseze cu el. Făcură rapid schimb de ID-uri: Gate_keeper_omega, Dragon-Flame-Eyes-Princess. Deci o ochise, fata era pe *goth*. Vinișoarele vișinii și negre de pe salopeta ei gri nu-l înșelaseră. Mai află apoi că tipa schimbase și ea nivelul doar de câteva zile. Cu atât mai bine! Încă nici nu apucase să se acomodeze.

– Ce zici, îi spuse indiferent la un moment dat, mergem să bem ceva?

Se retraseră de pe ring. În zona nivelului nouă, mesele din lemn negru, cu inserții argintii, erau aranjate în separeuri intime, luminate discret. Gate_keeper își invită prințesa într-unul, apoi ceru două cocktailuri și bomboane asortate de ciocolată Deliciozzo.

Le savurară privind razele colorate și fluturașii sclipitori care se jucau printre petrecăreți și ascultând muzica, tot un ritm, repetându-se la nesfârșit. Erau gustoase. Mult mai gustoase decât cele de la nivelul opt cu siguranță, conveniră amândoi. Apoi își dădură seama că masa stătea între ei, și niciunul nu-și dorea asta.

– Știi, spuse Gate_keeper, am un interior *fantasy* de opt cu care nu mai am ce face. Dacă-l vrei…

Flăcările dragonilor se aprinseră imediat în ochii prințesei. Stătuseră destul în locul acela tumultuos, era vremea să plece, doar ei doi.

Când ieșiră, se făcuse deja noapte iar reclamele se amestecau printre luminile orașului, de parcă un imens club se întindea peste tot, purtându-le pașii, ținându-le privirile, pulsând în ritmul vieților lor, ale tuturor. Iar ei, cu mâinile împreunate, dansau, se contopeau în marele oraș, îl acceptau în ei așa cum și el îi accepta înăuntrul său.

Această contopire ar fi putut dura poate chiar până ar fi ajuns la reședința prințesei dacă în drumul lor n-ar fi apărut, ca din senin, un alt individ de nivel zero și nu le-ar fi întins un alt bilețel. Privind într-o parte, fata-l luă și după ce mai făcură câțiva pași scoase dintr-un buzunar alte două.

– Nu știu ce e cu ăștia, de unde-au apărut. Uite, am deja trei prostioare d-astea.

– Patru! și bărbatul i-l așează-n palmă și pe-al său. Vedem mai încolo ce-i cu ele, seara asta e prea frumoasă ca s-o stricăm…

*

Și nu o stricară deloc. Se scăldară-n feerie până la locuința prințesei, iar acolo Gate_keeper îi instală interiorul *fantasy* de care el însuși abia se despărțise, și apoi tot ce mai găsiră ei amândoi interesant și plăcut de instalat, până a doua zi de dimineață. Când Gate_keeper_omega avea să-și afle noul loc de muncă.

Drumul galben îl condusese la un capăt de bandă rulantă deservită de o platformă mobilă antigravitațională. Asta avea să mânuiască el de atunci încolo, o ustensilă de ultimă generație. Ciudat, dar parcă nici nu era prea departe de vechiul lui loc. Nu, tot pe docul 178F lucra, poate chiar la același capăt de bandă. Probabil că-i schimbaseră doar platforma, cu una demnă de noul său

Sergiu Zegrean

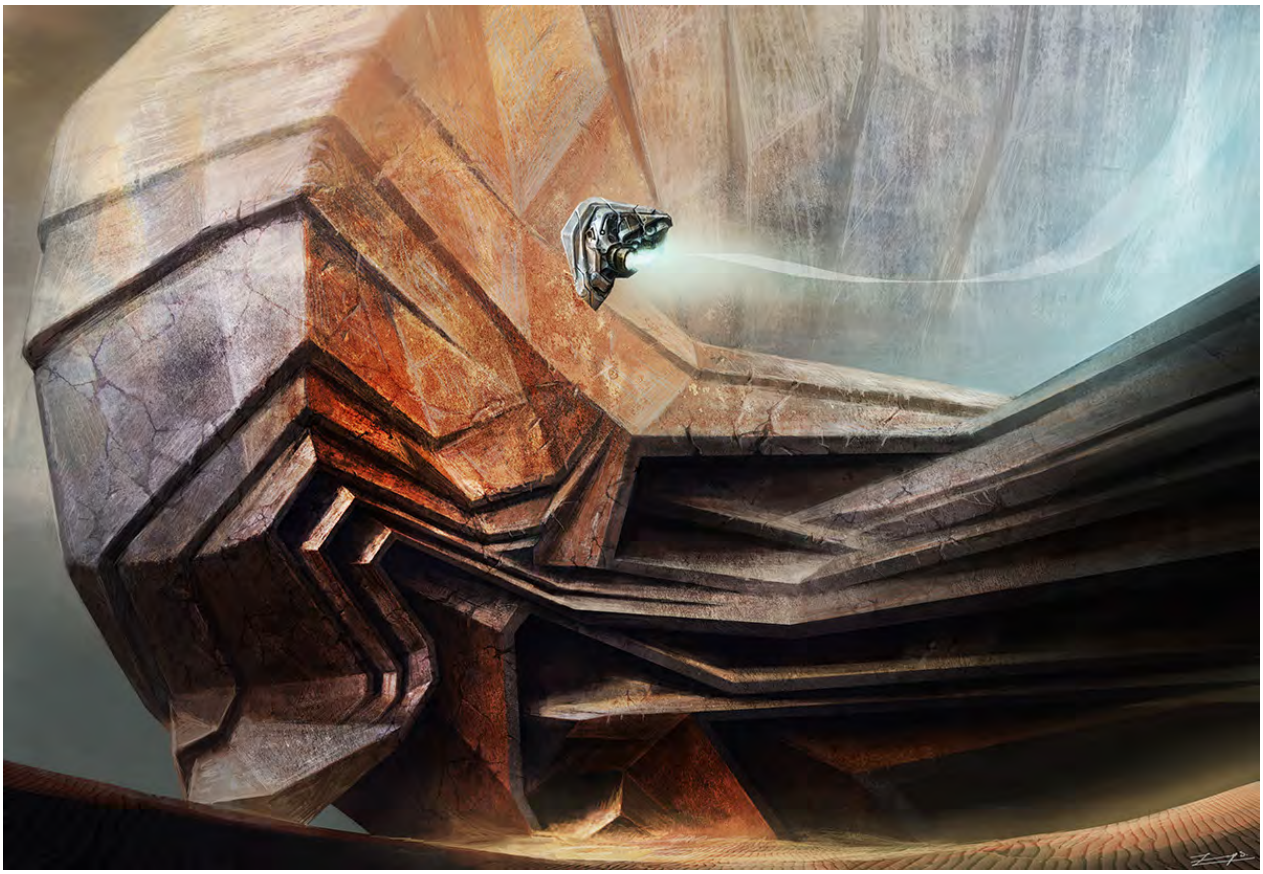

nivel. Ah, dar bine mai mergea! Și parcă și banda era mai silențioasă, îi aducea cutiile mai aproape de mâini…

Savurând saltul carierei sale, lucră zelos cam până la prânz, aruncând priviri spre colegii săi și vechile lor platforme pe pernă de aer. Și poate c-ar fi lucrat și mai departe dacă mai multe lucruri incredibile nu s-ar fi întâmplat nitam-nisam.

Întâi dispăru drumul cel galben, așa cum făcea la sfârșitul fiecărei zile de program. Apoi lumina se împuținâ, lăsând locul unei penumbre pline de pete pe pereți și pe jos. Benzile rulante prinseră a hurui, umplându-se de petice, camioanele se hârbuiră, le crescură roți în locul suspensiilor antigravitaționale, ba și platforma lui cea minunată se transformă, chiar în mâna sa, într-un transpalet hidraulic, scârțâitor, care se bălăngănea la fiecare mișcare. La fel ca toate celelalte care cărau cutii, împinse de mâinile murdare ale salahorilor înveșmântați în pânză de sac.

Își privi propriile mâini, își pipăi cămașa, trase de ea, și-o apropie de ochi și nu-i veni a-și crede. Ce se întâmpla? Arăta ca un golan de nivel zero. Și ca el, cu toții!

„Nu vă neliniștiți," se auzi atunci vocea, „ceea ce vedeți e doar rezultatul unei probleme pe care o vom remedia în curând. Vă rugăm continuați-vă lucrul cu ustensilele pe care le aveți deocamdată la dispoziție. Echipa de mentenanță lucrează la remedierea situației."

Cu gurile căscate și privirile rătăcind prin colțurile halei, căci parcă dintr-acolo, din niște trompete ciudate, li se vorbise, oamenii se puseră în mișcare. Mai în silă, dar se puseră. Și Gate_keeper odată cu ei, întrecându-i în lehamite așa cum îi întrecuse mai înainte în spor. Te poți motiva dacă nu vezi în colțul ochiului cum îți cresc creditele? Pentru că, odată cu schimbarea, dispăruseră și indicatoarele. Și ce chef să ai când încarci cutii mototolite într-o rablă de camion?

Iar la sfârșitul programului, când își împinse transpaletul la locul lui și plecă din fabrica de ciocolată, încă o boroboață: piața cea mereu plină de reclame se căsca stearpă, nimic mai mult decât un loc lăsat liber între niște clădiri gri, un ochi de asfalt crăpat, în mijlocul căruia se căsca o pupilă întunecată, care trebuia să fie stația de metrou.

Se înghesuiră acolo umăr la umăr cu toții, nimeni n-ar mai fi putut spune cine ce nivel avea, căci toți purtau haine aspre, gri sau bej, iar când metroul veni, urcară de-a valma în vagon, unde nu-i așteptau decât scăunele de plastic, unele crăpate, altele fără spătar. Nici vorbă de zone.

„A naibii porcărie, tocmai când m-am *upgrad*-at eu!" gândi el, din nou și din nou, până ajunse la stația sa. Nici aici lucrurile nu mai arătau ca ziua trecută, dar, cumva, deja nici nu se mai aștepta. Blocurile de locuințe își pierduseră strălucirea, pe ele nu se mai dădeau în

spectacol produsele numai bune de cumpărat, culorile le păliseră, lăsând locul unui cenușiu ce părea că nu se mai termină.

Și, ca să pună capac, nici interiorul de lemn negru cu inserții metalice strălucitoare nu-l aștepta acasă. Mobila se îmbrăcase într-un alb-gălbui, înnegrit pe la mânere, aparatele căpătaseră carcase lovite și mâncate de rugină pe la îmbinări, mufa nu declanșă nimic atunci când o așeză în spatele urechii.

Ce aiurea! Ce naiba se întâmplase? Și, mai important, ce să facă el să-și umple timpul în asemenea condiții? Din fericire, pentru a doua întrebare avea un răspuns.

*

Găsi cu ceva dificultate clubul, transparența dispărută a trotuarelor obligându-l să coboare cu liftul în câteva, ba chiar și-n cel bun de două ori, că nu-l recunoscuse de prima dată. Nici pe Dragon-Flame-Eyes-Princess nu o recunoscuse la început, așa rotunjoară și înfășurată în zdrențe cum era. Până nu îi prinse strălucirea ochilor. Își împreunară mâinile și se așezară pe o bancă murdară, al cărei spătar îi ciupea dacă se sprijineau de el. Altceva mai comod nu mai exista. Printre fâșâielile muzicii, reușiră să ceară două cocktailuri și să înțeleagă că nu se mai servea decât apă. Și un singur fel de ciocolată, simplă.

– Încă îți par frumoasă?

– Da, îi răspunse. Că doar în hainele de iobag, singurele pe care le mai găsise în dulap, nici el nu era mai chipeș.

– Ce bine! De când a-nceput prostia asta, mă simt urâtă…

– Totul e mai urât de când a-nceput… de când… Ridică o sprânceană: Mai ai biletelele de ieri?

Le mai avea. Le puse pe masă, le citiră amândoi, apoi socotiră că n-aveau nimic de pierdut.

*

La intersecția cu pricina găsiră o mână de oameni, cei mai mulți în zdrențe, ca ale lor, dar și câțiva îmbrăcați ceva mai curat, cei care împărțiseră biletelele. De câteva trepte mai sus, unul dintre ei vorbea tare:

– … dacă revine sau nu, chiar nu contează. Nu vă dați seama? E o iluzie, o amăgire. Nici măcar fum! Dar nu va mai reveni. Minciuna s-a spulberat. Noi am spulberat-o ca să vă arătăm adevărul!

– Adevărul e, frățioare, dacă e să cred că voi ați făcut-o, că ați stricat totul în orașul acesta, îi răspunse unul dintre zdrențuroși. Nu vezi în ce hal arată? Sunteți vandali! O să le trebuiască săptămâni ca să refacă ce-ați stricat voi într-o zi.

– N-am stricat nimic, urlă omul, ești tâmpit? Ce puteam eu să stric, mă? Totul era deja stricat, dar voi nu mai vreți să vedeți decât *upgrade*-urile. Alea nu există, mă tembelule, nu există!

– Ba există. Și mie îmi fac...

Însă puțini îl mai ascultau pe nostalgic. Cu ochi noi, oamenii începeau să privească în jurul lor, la lumea reală, la ceea ce ignoraseră până atunci, la ce ascunseseră în spatele straturilor de realitate virtuală transmisă prin rețeaua *whireless* și proiectată direct pe retină de către computerele implantate în spatele urechii stângi. Rețeaua îi mințise, dar se trezeau.

Omul din liftul de la club era și el acolo. Când îl văzu pe Gate_keeper, se apropie și-i spuse:

– Vezi că ai înțeles? Voi sunteți primii treziți. Cu voi îi vom trezi și pe ceilalți.

– De unde ai știut?

– Pentru că te cunosc. Te-am urmărit, din când în când. Lucrăm la aceeași fabrică, tu și cu mine, dar rețeaua nu te-a lăsat să mă vezi până acum. Sunt un administrator. Unul dintre cei mulți.

– M-ai urmărit? Pe mine?

– Da, și pe alții. Eu sunt cel care vă dă transpaleții cu vaselină când treceți de la un nivel la altul, ca să meargă mai ușor.

Apoi îi pufni râsul pe amândoi. Râse și prințesa. Cum să nu râdă, când își dădea seama cât de adânc dormise? Cât de adânc dormiseră cu toții, legănați de iluzia rețelei? Dar gata, acum se trezeau. Cel care-și apăra iluziile rămăsese singur, toți ceilalți erau acum de partea administratorilor. Revoluția începea! Aveau misiunea de a răspândi adevărul, de a deschide ochii oamenilor, de a…

Dar deodată, ceva minunat se întâmplă: ca și când coșmarul ultimei zile s-ar fi spulberat, întreaga lume se scutură de haina cea hâdă și, cu o izbucnire de lumină, redeveni cea de ieri. Orașul prinse a pulsa în culori, îmbrăcându-i în salopete fistichii, pe fiecare după nivelul său, clădirile își lepădară cenușiul și se aprinseră în scântei ce dansau, muzica dădu năvală pe străzi. Și totul era minunat!

Lângă el, prințesa înflorea. Era atât de frumoasă, parcă și mai frumoasă ca atunci când o văzuse pentru prima oară, eclipsându-și prietenele cu ochii aceia înflăcărați. Iar el era mândru, un bărbat fermecător de nivel nouă, cu o frumoasă carieră înainte. Se priviră clipe fără sfârșit, apoi ea spuse:

– Auzi, de ce stăm noi aici, să-i ascultăm pe nebunii ăștia rebeli de nivelul zero? Nu avem nimic mai fain de făcut?

Își țuguie buzele spre el și-i trimise o bezea. Și o ocheadă.

– Ba da, avem. Hai să plecăm! Ăștia-s duși cu pluta…

Și-i lăsară, deci, pe administratori cu revoluția lor cu tot, și se pierdură în freamătul orașului care le purta pașii, le ținea privirile, pulsa în ritmul vieților lor și a tuturor.

Lucian Merişca

Scorbura miraculoasă

M-am gândit. M-am gândit mult.

Unde e mai bine? Aici sau acolo? La ei sau la noi?

Oamenii mari nu m-ar crede. Sau, mai rău, ar tăia copacul care mi-a făcut asta. Dar să nu credeţi că mi-a făcut vreun rău, nu. Eu am văzut acea scorbură în copacul din parc şi, pentru că eram singur şi puteam face ce doream şi pentru că nu deranjam pe nimeni, am intrat acolo. E adevărat că oamenii care s-ar fi uitat dinafară, ar fi văzut poate nişte tufe bătute de vânt care se străduiau să împingă un copilaş între scoarţele unui arbore bătrân, până când i s-au mai văzut doar picioarele, apoi doar pantofii sport, apoi nici aceştia.

Am ajuns ajutat, dar de bună voie în lumea lui. Îl chema Ampit sau cel puţin aşa am înţeles eu de la el. Era un copac bătrân care avusese în mod natural o scorbura la bază dar, îmi spunea el, copiii răi şi tinerii i-o lărgiseră cumva şi îndesaseră în scoarţa lui tot felul de ambalaje şi alte gunoaie. La scara timpului, va dura o eternitate că să se debaraseze de ele… Dar lui Ampit îi plăcea să viseze şi, dacă închidea ochii pe care nu-i avea, putea să-şi imagineze nu castele ca noi… visa că el creşte la marginea unei cascade, undeva, departe, în munţii din visul său.

Nu am simţit că m-au răpit copacii, ori dacă au făcut-o cumva, aflaţi că lumea lor e încântătoare, plină de clorofilă şi steluţe colorate şi că niciodată nu m-am simţit în primejdie. Întotdeauna am vrut să ştiu ce gândesc plantele, am vrut să fiu în lumea lor… Aşadar, cu atât mai bine! Adio, lume crudă! Numai să nu descopere mama că nu m-am întors de la joacă din parc!

Ampit era un bun prieten şi mă învăţa cum să mă joc în felul lor moale şi tare în acelaşi timp. Desigur, ca să îi pot înţelege pe ei, pe copaci, a trebuit să intru în pielea lor sau în scoarţa lor maronie. Acum nu numai că aveam frunzuliţe pe care le tot răsuceam mirate spre soare, nu numai că aveam o coajă groasă care mă apăra de exterior şi o sevă limpede care mă interconecta cu interiorul, dar aveam şi rădăcini! Oho, ce rădăcini! Ditamai… Dar numai eu le ştiam, erau secrete, nimeni dinafară nu le vedea, desigur. Rădăcini. Odată ce te-ai hotărât să fii copac sau ai fost răpit în lumea lor, acolo eşti şi acolo trebuie să rămâi… Acest lucru mă cam punea pe gânduri, rădăcinile, la fel ca şi îndepărtatul anotimp în care, totuşi, va trebui să înfloresc şi eu, cumva! Ampit mă prevenise, atunci când mă gândeam la asta, la înflorire: doare – şi înainte şi după! – dar e frumos!

…Timpul trece cu totul altfel aici, dincolo de maro şi de verde şi pot să vă spun că am ameţit prima dată când am urmărit o furnică, alergând ca o bezmetică, cu o viteză nebună în jurul scoarţei mele! Mult mai uşor, mai familiar, a fost să urmăresc la baza trunchiului meu cum creşte iarba, foşnind şi sporovăind uşor. Norii îmi erau prieteni dar nu îi vedeam, îi simţeam doar cu miile mele de guri însetate deschise în porii scoarţei şi în rădăcini, mângâiam vântul, atunci când îl prindeam între frunzele mele şi auzeam cumva, îndepărtat şi înfundat, pe oamenii care erau prin apropiere şi îmi voiau binele sau îmi doreau răul. Ca şi insectele, care bâzâiau peste tot. Dar ele îmi erau mai familiare.

Zi de zi, era frumoasă şi tristă viaţa de copac… Iar Ampit era tot timpul lângă mine. Nici nu se putea altfel. La ploaie şi la soare. La vânt şi la vreme frumoasă. La gând şi la negând.

Încă o picătură de apă, încă un milimetru, încă o rază de soare prietenă sau o pasăre care îmi ciugulea seminţele de anul trecut.

Eram sincer încântat să trăiesc în lumea copacilor. Dar aveam rădăcini. Şi rădăcinile dor… – nu ştiu dacă ştiţi – mai ales atunci când ţi-e dor de lumea de afară, în care ai fost.

Până la urmă le-am spus – la toţi cei care puteau să mă audă, ori să mă simtă – că mă plictisesc şi că vreau să mă întorc înapoi la ai mei. Cei care se mişcă. Înafara, nu înăuntru. În fond, toţi suntem nişte copaci, care ne amăgim cu mişcarea dinafară, tot timpul, ca să uităm de nemişcarea dinăuntru.

Vom rămâne prieteni, le-am spus, dar noi nu ştiam exact ce înseamnă asta, din punctul de vedere al unui copac.

Parola pentru a ieşi, era: “Rădăcini, Apă, Aer” - şi mi-au dat voie să trec prin “poarta” dintre două trunchiuri, că să mă întorc la ai mei….Ai mei, din sânge şi oase. Pe poteca din parc pe care o părăsisem.

*

A doua zi omenească eram înapoi în parc… Dar am avut parte de o surpriză neplăcută! Fusese furtună în ţară. Ampit, şi nu numai el, fusese tăiat, primăria făcuse curăţenie în tot parcul, gardienii pe care i-am întrebat mi-au spus că în scorbura acelui copac fuseseră aruncate o sumedenie de gunoaie ba chiar umbla zvonul că un copil s-a băgat acolo şi a dispărut de acasă…

M-am întristat şi am plâns cât am putut. Dar, uitându-mă mai atent în iarbă, am văzut lângă buturugă un vlăstar verde care mi-a făcut cu ochiul.

“Ampit, tu eşti!”…

“Eu sunt, desigur!” “Nu mor copacii, când vor tăietorii!”

M-am bucurat şi atunci am avut o idee. Am aşteptat să vină seara şi, întorcându-mă cu cele necesare, l-am dezgropat pe prietenul meu. L-am pus într-un ghiveci şi apoi într-o roabă, cu tot cu rădăcini. L-am dus acasă şi în noaptea aceea am dormit împreună. Eu, cel puţin, am dormit, că el nu ştiu ce a făcut. Poate a studiat ce plante am în casă.

Copăcelul era prietenul meu şi într-o lume şi în cealaltă, poate singurul, iar acum a venit rândul meu să îi arăt ce se întâmplă aici, la noi. În lumea noastră haotică şi umblătoare.

Am pus ghiveciul cu Ampit într-un căruţ şi l-am plimbat prin tot oraşul. Cred că a fost o călătorie cam ameţitoare pentru el. Şi urât mirositoare, de la atâta poluare de maşini pe care trebuia să o înghiţim noi, cei de pe trotuar. Dar instructivă, călătoria noastră. Lumile trebuie să se cunoască între ele. Nu ca să se înţeleagă, între ele. Pentru că nu se înţeleg. Nu au cum să se înţeleagă. Au rădăcini în lumi diferite. Dar ca să ştie, ei, de unde vine apa care le udă rădăcinile. Iar noi, să ştim de unde vine aerul pe care, când suntem norocoşi, îl respirăm. Asta e. Ampit, îţi mulţumesc pentru excursia în lumea ta şi în mine. Şi noi suntem copaci, plutitori, numai că rădăcinile noastre sunt în aer. Pipăind, ca orbii, paradisul sau ceea ce e în locul lui, dacă nu credem în el.

Ţin minte, Ampit era foarte mirat, în felul lui, vegetal, şi mi-a pus o mulţime de întrebări, tot drumul. Întrebări la care nu am ştiut cum să-i răspund. Voi ce i-aţi răspunde unui copac, despre viaţa unui om?

I-am explicat lumea oamenilor cum am putut eu mai bine, dar nici eu nu o înţelegeam prea bine… Şi nu pentru că eu eram un copil, iar el, un copac! Nu. Dar lumea, aşa, fără rădăcini şi fără canale interne prin care să urce până sus, sus, seva, e greu de înţeles şi searbădă. Uscată. Ca o scorbură într-un copac dintr-o lume care e la rândul ei o scorbură într-un copac dintr-o altă lume…

*

Am rămas prieteni. Astăzi, eu sunt într-un ghiveci şi el mă creşte. Cu răbdare infinită şi poate fără nici un rost. Sau are rost? Prietenia are întotdeauna rost. Dincolo şi dincoace. Cine ştie cum, o sămânţă…

You mean we are the only ones that have been awakened on the whole ship?
I'm afraid so.
We'll just have to make due, the two of us.
COSMICS © Bogdan-Alexandru Ungureanu
facebook/cosmicscomic & cosmicscomic.tumblr

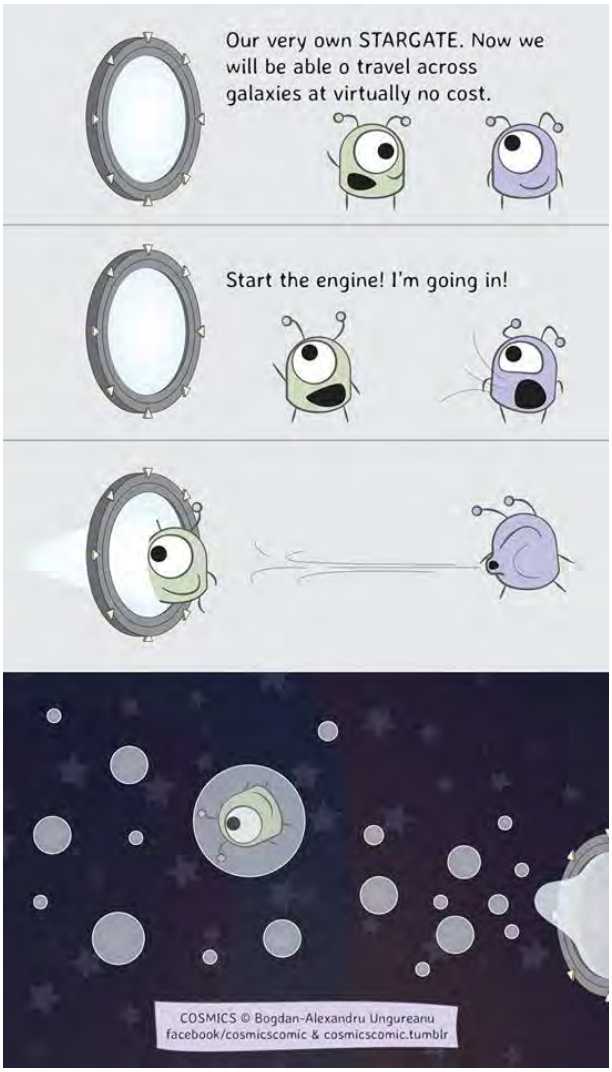
Our very own STARGATE. Now we will be able o travel across galaxies at virtually no cost.
Start the engine! I'm going in!
COSMICS © Bogdan-Alexandru Ungureanu
facebook/cosmicscomic & cosmicscomic.tumblr

Bogdan-Alexandru Ungureanu

Laurenţiu Nistorescu

Statuia

- fragment -

Leontios

Ceasul mesei sosise şi pentru Leontios şi cărturarii în mijlocul căruia fusese trimis ca, pe vremuri, creştinii între lei, numai că, înainte de a lua loc acolo unde i se făcuse semn, adică lângă prea-rătăcita principesă Irina, o însoţitoare în veşmânt de închinată, pământie la faţă şi purpurie la culoarea vălului, îşi făcu loc printre servitorii cu bucatele şi, chiar înainte ca principesa să-i dea îngăduinţa să vorbească, rosti dintr-un suflu:

– Nenorocire, mărită, a răposat Strălucitul!

Trăgând cu coada ochiului la Meseldec, Leontios se ridică în rând cu ceilalţi, gata de vreo rugăciune. Irina stătu, însă, în cumpănă, apoi întinse mâna către coşul cu pâini nedospite, rupse dintr-una şi, făcându-le semn tuturor să se aşeze la loc, le mulţumi pentru grija pe care-o arătau prea bunului stăpân:

– Ştiţi că Basileul, să-l ocrotească Cerul, a mai murit şi acum trei săptămâni, şi pe timpul cursei de cămile de la hipodromul Hieriei, şi vara trecută. Până la moartea de pe urmă mai are prea-bunul destul, în adormirile de-acum doar ţine sfat cu serafimii şi-n câteva ceasuri e iarăşi printre noi, să ne ocrotească. Haideţi, mâncaţi şi beţi pentru sufletele voastre, că al Strălucitului ştie pe unde să colinde!

Theotim

După cum fusese înţelegerea, câţiva dintre flăcăii care stăteau momeală în castrul Sucidavei i-au dus pe Theotim şi ai lui la oastea de strânsură de peste deal, din codru. Plecaseră cu mult înainte de răsăritul soarelui, drumul dovedindu-se cu adevărat lung de patru ceasuri, dar cărturarul împărăţiei nu se îndoia că mai înaintea lor se pornise vreun alt limitanens, să le dea de ştire celor de-acasă pe cine aduc cu ei. Însă la ceea ce aveau să vadă de îndată ce trecură de măgurile din faţa pădurii nu se aşteptă nici el, cu atât mai puţin Lucius sau cum îl va fi chemat de-adevăratelea pe băieşul tomitan. Numai tălmaciul, ca unul deprins cu adunările şi risipirile de oşti, nu se minună la vederea noianului de luptători înşiraţi pe patru sau cinci rânduri întinse până deveneau în ochii aţintiţi asupra lor una cu praful drumului şi care, oricât de sărăcăcios erau îmbrăcaţi, arătau de parcă dădeau război cât era săptămâna de lungă.

– *Să fie vreo* şase mii, tu ce *crezi, Ghermane*? întrebă Theotim, rotindu-şi privirea ca pentru dezmorţirea gâtului.

– *Ba mai degrabă zece... dar pun prinsoare că-n pădure sunt încă pe-atâţia*, şi-i arătă cum, dintr-o margine, nu departe de steagul de călăreţi care se îndemna să vină către ei, printre trunchiurile de copaci luceau arme de fier, iar peste coroanele pomilor se înălţau vârfurile unor turnuri de asalt.

Ca pentru a-i întări spusele, steagurile din flancul stâng păşiră înainte, făcând loc în spatele lor altor steaguri, acestea din urmă fiind însă călare. Cărturarului nu-i scăpă faptul că toată mişcarea fusese făcută întocmai ca la trupele imperiale, iar călăreţul care trecuse prin faţa steagurilor să dea ordinul purta pelerină ca un duce al împărăţiei. Nedumerirea lui Theotim, câtă mai putea avea după toată călătoria făcută, crescu şi mai mult când limitanensul care le ţinuse urma călare pe măgar scoase de sub cuvertura aruncată pe dobitoc în chip de şea un rând de haine ducale, pe care, îngenunchind, i le întinse băieşului Lucius.

– *Acum poţi să-mi spui cine eşti*? apucă să-l întrebe pe acesta Theotim, dar flăcăul, preocupat să-şi aşeze pe el veşminte pe care părea că nu le purtase vreodată, nu păru să-l audă.

Pentru Gherman, lucrurile erau mai simple. Cu o mişcare pe care pâlcul de oşteni din castrul Sucidavei n-avuseră răgaz s-o oprească, tălmaciul îşi lipi vârful spadei de bărbia băieşului, care împietri, neştiind la ce să se aştepte:

– *Dice mi de rangul de-l porţi şi de treaba de ţi-i dată s-o faci, să ştiu dacă să te tai ori să mă-nchin*, scrâşni oşteanul de la Ilivakia, amestecând limba de curte cu cea pământească, din supărarea că întâmplările nu mai aveau rostul de care ştiuse.

Flăcăul ridică mâinile a pace, dar şi ca să-i împiedice pe limitanensii gata să-i dea ajutor să sară la harţă, iar când tălmaciul trase spada cât să-i lase liberă vorba, se apucă să-i lămurească:

– Sunt cine am zis că sunt, Lucius din casa lui Marcellus, dar nu a aceluia de ţine socotelile baloanelor împărăteşti de la Philadelphion, ci a unuia de care poate-ai auzit numai prin sfaturile Acoperirii ori de la Contraepiscopi: Marcelllus de la Krokodilion, fratele mai mare al Basilissei.

– *Adică nepot de-al împărătesei*, tălmăci mai mult pentru el Gherman, făcând un pas înapoi ca să arate că nu

mai are de gând să-i facă vreun rău flăcăului, dar nici nu se lasă pe degeaba în mâinile celor de se închipuiau acum străjeri de porfirogenet.

– *Nu chiar atât de însemnat*, adăugă Lucius, ca să le spună apoi că, din ordinul Basilissei, fusese dat, laolaltă cu alţi copilandri pripăşiţi pe lângă circul lui Marcellus, să facă ucenicie în ascultările împărăţiei, din încuviinţarea căreia trebuia să-i fie de ajutor lui Theotim, dar şi să-i curme viaţa, dacă acesta s-ar întâlni cu urmaşul Vitalianului înainte de adunarea oştilor ducale de la Dunăre. Micul Isaur era şi el amestecat în povestea asta, dar din partea Acoperirii, *adică a Contraepiscopilor, dacă nu-ţi e încă limpede. Şi-acum, ca să vezi că nu trebuie să te oboseşti nici cu tăierea, nici cu-nchinatul, o să-ţi mai spun că de-aici încolo nu ştiu încă ce vom face, o să ne spună ducii dunăreni – dacă nu-şi vor fi udat şeile de prea mult curaj*.

Dacă povestea lui Lucius nu avea înţeles pentru limitanensii dimprejur şi nici n-aveau ei trebuinţă de înţelesul acela, pentru Theotim lucrurile noi nu aveau răgazul să se aşeze. Ducii de care făcuse vorbire aşa-zisul băieş şi cu care el însuşi voise să se întâlnească atunci când părăsise Oraşul, chiar dacă pe rând, îşi îndemnaseră caii spre ei, iar în urma lor se mişcau mai multe steaguri de luptători pedeştri. Lucius al lui Marcellus îşi făcu semnul crucii, de încurajare, apoi se ridică în şeaua măgarului, cu ajutorul oşteanului care-i adusese veşmintele.

Străina

Lângă zidurile Adrianopolelui era târg şi apariţia gloatei de călăreţi kutriguri nu stârni decât gesturile grăbite al negustorilor de a-şi ascunde câştigul printre cutele hainelor şi strigătele aspre ale unor mame către pruncii lor, să se ferească din drum. Câteva dintre femeile acestea erau mai voinice decât jumătate din călăreţi, aşa că luptătorii din faţă, descălecaţi deja la semnul căpeteniei, se gândiră de două ori înainte de a întinde mâna să rupă din colacii aflaţi pe tarabele din faţa lor. Brutăresele râseră cu milă, iar una le vorbi în limba lor, întrebându-i de câtă mâncare au nevoie şi dacă au cu ce plăti. Când primiră răspunsul aşteptat, femeile boscorodiră o vreme între ele, apoi de după tarabe fu împins în faţă, în ghionturi, un bărbat scund, uscăţiv şi fără vârstă. Cu el trebuiră vraciul şi căpetenia să se înţeleagă, ajutaţi de femeia care le ştia limba şi de care uscăţivul asculta ca de-o soacră. Când străina ajunse lângă ei, avu parte întâi de-o privire chiorâşă, apoi o altă brutărească o prinse de mână şi-o trase în spatele tarabei, poruncindu-i pe elineşte să se-nchine şi să mănânce. Mai apucă, în timp ce înghiţea fiertura de ierburi, să audă că, sub supravegherea brutăresei ştiutoare de limbi barbare, uscăţivul îi îndruma pe-ai săi unde să doarmă şi să aştepte primirea merindelor – jumătate din cât ceruseră la început –, după care se lăsă în voia somnului ce-o cuprinsese dintr-o dată, ca o boală.

Când se trezi, descoperi cu mirare plăcută că fusese dusă într-un pat, că bărbatul ghemuit la picioarele ei, pe podea, era căpetenia şi că prin ochiul de fereastră de la uşă se vedeau stelele Păstorului.

Filip

Casele Cedoniei nu se vedeau de pădure, dar nimeni n-ar fi greșit drumul spre ele, câtă vreme drumul de piatră ducea trufaș chiar spre inima castrului. Călătoria până acolo a celor plecați din Mediana durase, spre supărarea mocnită a starostelui, cu o jumătate de zi mai mult, iar pe drum se întâmplase și ca unul dintre oștenii ce ținuseră pe vremuri de Contraepiscopul cel vechi să fie aruncat din șa și, în cădere, să se lovească de stânci și să-și dea duhul – necaz pe care, aproape înzdrăvenit, nepotul Contraepiscopului se pricepu să-l facă semn bun pentru toți, cerându-se alor lui ca, în numele mortului, să facă jurământ către căpetenia oierilor. Și, bineînțeles, către Filip, pe care acum mica oaste și însoțitorii ei îl recunoșteau ca duce. Așa îl și prezentaseră, la trecerea prin Aqua, celor două steaguri care, înainte de a li se alătura, ceruseră doar să-l vadă pe urmașul Vitalianului. Tinerețea lui îi mulțumi, se pare, astfel că până la popasul pe care hotărâseră să-l facă pe malul Marisului, la chemarea câte unui călăreț pornit înainte, mai adunară încă vreo patruzeci de băieți aspri.

Erau deja aproape o mie când un cercetaș le aduse vestea că cetele Miciei, care se apropiau, erau încă pe-atât. Atunci Filip i se adresă starostelui:

— Dacă e să-ți fiu duce, lasă-mă să mă arăt ca unul.

— *Mă așteptam să mai treacă ceva timp până să-mi ceri asta, dar văd că ți-ai înțeles scrisa*, îi răspunse bătrânul, iar la semnul acestuia, vrăciţa scoase dintr-un colț ferit al carului un veșmânt de slujbaș imperial, nu chiar ca cele ale ducilor de-adevăratelea, pe care Filip le cunoștea prea bine de la Oraș, însă cu o fibulă ca un vultur din aur greu, care arăta limpede că cel pe al cărui piept fusese prinsă putea ajunge și mai mult de atât. Și semnul fu de mare trebuință pentru reunirea cu micienii, căci aceștia voiseră mai întâi să știe de ce trebuie să asculte de zisele starostelui. Pentru că era comitele militar, îi lămurise Filip, și pentru că, la vârsta lui, știa mai multe decât strategii Basileului care, oricum, se făcuseră de rușine și la Dara, și la Sirmium. Chiar și așa, popasul se lungi ca să le dea oștenilor de la Micia partea lor de locuri în oficium – unul pe care, urmând cele învățate la școlile din Thessalonika și de care era bucuros că-și amintea cu limpezime, Filip îl întocmise fără ca protectorul lui să mai adauge decât un *așa se va face*, iar la care micienii ținuseră să mai adauge doar un loc de primipil pentru nepotul vechiului Contraepiscop.

— Ne-am bătut cu ai lui acum patru veri și avem încredere, își explicară ei cererea.

Nimic din toate acestea nu îi pregăti însă pentru întâlnirea de lângă Cedonia.

Nicu Dărăștean - „Pompei Redivivus”

Străina

Fetișcana care intrase în odaia în care se odihnea păși peste căpetenia de kutriguri ca și când ar fi plutit, făcându-l pe acela să adoarmă la loc, gândind la ea ca la o părere. Să fi avut vreo zece ani, murdară cât să nu ascundă că era de neam bun, cu privirea ca rătăcită și cu brațele dezgolite de la cot în jos, prin suflecarea mânecilor unei haine parcă primită de la o soră mai mare: o privise pe străină drept în ochi, lung, apoi întinsese palmele spre ea, fără s-o atingă, ca și când ar fi vrut să împingă un cufăr greu aflat nelalocul lui pe o masă. Mirosurile emanate din pielea fetișcanei îi dădu femeii căpeteniei de kutriguri sentimentul de siguranță: părea că recunoaște în ele aromele ierburilor măcinate de vraciul gintei lor. Și, ca și atunci, își închipuia că se înalță ușor deasupra pământului, cât înălțimea tulpinei de cimbru: numai că de data aceasta se ridicase cu adevărat și nu doar puțin, ci atât de sus, încât casa cu odaia de odihnă se chircise sub ele la mărimea unei copăi de îmbăiat nou-născuții. Ridică privirea ca să n-o cuprindă amețelile și dădu de un nor albicios, dinspre care izvora spre creștetul ei o căldură dulceagă; altminteri, de jur împrejur se simțea răcoarea de miez de noapte. Era în vrajă, înțelegea asta.

Începu să se audă un șuierat: întâi ca al șarpelui, mai apoi ca aburul încins pe țevi, ca apropierea unui foișor-de-foc-scuipător și, în cele din urmă, atât de asurzitor încât și fetișcana care o ținea deasupra în vrajă tresări și o prinse de antebrațe. Atingerea îi tulbură carnea ca în ararele momente în care îmbrățișarea căpeteniei o mulțumea. Privi din nou în jos, să caute starea de amețeală, după care închise ochii strâns și, când șuieratul încetă, îi deschise ridicându-și capul. Deasupra ei, din norul albicios, se iteau, rând pe rând, capetele unor băietani aproape gata de însurătoare, mirați și ei de ce vedeau. Îi apăruseră cu capul în jos, cum și ea le va fi părut lor asemenea. Îi numără la îndemnul fetișcanei, erau unsprezece și mai era în norul acela o pată din care s-ar mai fi putut ivi încă unul. *Nu sunt toți*, oftă fata ca pentru ea. Capetele se priviră unul pe altul și confirmară: *Mai e unul, s-a pornit în urmă, că l-a mai ținut Basilissa*. Cuvintele li se auziseră ca în cor, dar fără ca vreunul să deschidă gura. Apoi se așternu tăcerea, una dogoritoare, apoi corul reîncepu, însă doar pentru a se transforma în vacarm.

Străina avea să-și amintească totul, în înțeles, a doua zi, când își va împărtăși viziunea cu căpetenia și vraciul, lăsându-l pe cel dintâi mai obosit și mai confuz, iar pe vraci luminat, dar înfuriat. Acum cădea, cădea încet, ca o scufundare pe care mâna întinsă a fetișcanei n-o mai putea întârzia mult.

Tony Chester

Yesterday's Papers

(based on an original story by Jonathan Cowie and Tony Chester)

08:00 Like everyone else who has ever held a steady job, I hated Monday mornings with a particular passion. It was that feeling that you were about to enter some kind of prison, to be held in custody against a ransom of wages. Weekends off for good behaviour, with two weeks parole in the Summer. But this was a tired ritual and, like all rituals and ceremonies, it also had its own peculiar kind of comfort. Another was buying the Morning View wristband, my daily look at the world.

I watched the rain hitting the monorail platform and was lost in the chaotic patterns of splashes. I smoothed the velcro of the Morning View band around my wrist and willed it to disgorge its flood of facts. My mind needed the cerebral anaesthetic, an innoculation against the coming day. The protein-bound nucleic acids diffused into my veins and I was filled with the global news, good and bad.

Riot Plan Prepared Months In Advance… Channel Tunnel To Be Closed To Private Traffic… Rebels Absent From Alta Peace Talks… Man's Finger Torn Off At Protest Rally… Absolute Confidence In Absolute Knowledge Good For Mental Stability… Share Index Down 1.3 Points… Weather Wet And Windy… Cat Saved From Drowning…

I was peripherally aware of a commotion down by the ticket barrier. The Station Master was clubbing a young man to his knees, but not using the electrostud on his baton. Information hopped along the platform in Chinese whispers: the man had tried to push a fellow passenger onto the line. He was probably deluded by the hope that he could create a job vacancy for himself. These incidents seemed to be becoming more frequent as the unemployment rate climbed to an unprecedented eighty-seven per cent and desperation mounted for the underclass. The View no longer reported such events, perhaps so as not to worry those of us with jobs, or maybe they just didn't want to give the underclass any ideas. It could even have been that the editor felt that old news was no news.

It didn't matter to me. It was just one more incident to dramatize during office talk. Besides, the mono was arriving, floating in on the Meissner effect, sweeping a spray of water before its torpedo-shaped prow. The sleek engine slid to a humming halt and I got on.

10:45 At coffee break I was joined by George from Information Services. He was waving a cigarette just like the one I had lit; this was a Retro habit that had become fashionable once all trace of the thrill of bodily damage had been designed out. Pointless really, an affectation, but it provided some psychological comfort, despite our awareness of the implications of oral fixation.

"Have you heard the latest on our missing party?" George demanded.

"Of course," I replied with all the confidence of chemically stimulated synapses, "Five British mycologists have re-appeared after being lost in the Congo for four weeks. They were searching for exotic fungi. What's the matter? Didn't you get the View this morning?"

"Sure," George replied over the steaming mug he held, "I was referring to Alex."

Well, I must confess that I was a bit surprised. No one had heard from Alex in three months, and it was generally thought that he'd inadvertently crossed a group of Retros or perhaps, like the guy at the station this morning, had fallen prey to the underclass. The infusions were full of reports of anti-establishment behaviour daily. With most of the population unemployed and the Black Market featuring on official economic indicators, people and property were disappearing all the time. When it encroached on personal life, the reaction was simply to shut it out. It was too much of a reminder that it could all too easily be yourself next time. Anyway, Alex had already been replaced. The three month grace period was merely a formality, since the company was contractually bound to give that period of notice for a dismissal. Had he now turned up to rescue his job at the last minute?

"What's going on, George?"

"It's today. Alex's time is up. Personnel are going to unlock his desk at five. I just wondered if you wanted to be there; so far it's only me and Sue from Archives, and it always looks better if someone from the same department as the departing member of staff is there. Who knows what he has squirreled away that might need explaining?"

I didn't really think that Alex was the type to misappropriate anything, but I understood his meaning. But I wasn't really thrilled at the thought of having to stay behind late to clear a departed colleague's effects. I would go though. Alex had been one of the good guys and he, George and myself had enjoyed quite a few late

night thrashes in the local bars and restaurants. The truth was that there were very few of the company's staff that I would voluntarily spend my time with, no matter how well-lubricated the occasion, and I suppose I felt I owed it to the memory of Alex to attend.

"OK, I'll be there, but how come Sue Hammond? What's her interest?" Sue was the one person that everybody got on with in Archives. Most of the rest of the staff down there always seemed particularly rude, but Sue was cheerful and efficient. I hadn't been aware of any connection between her and Alex, and it's virtually impossible to keep an office romance a secret in the workplace.

"Your guess is as good as mine." It seemed George was as puzzled as I.

We settled into normal conversation but, as usual, it was a bit boring since everybody who'd had an infusion was as well-informed as the next person. There's little room for argument when you all know the same things as intimately as your own blood.

14:20 Lunchtime was the usual brief oasis in the desert of the working day. The morning's infusion was breaking down, and the energy-high that accompanied it was waning. The afternoon would drag from here on in. The incidental conversations were concerned less with politics and World events, and had started to focus on gossip and domestic plans. Those who had not had their daily infusion looked more strung out than the rest of us, but the relentless grind and monotony of work was taking its toll all over.

Everybody was looking forward to the evening, and I began to wonder what my colleagues would be doing. With a salary it's possible to sample the finest fruits the leisure industry has to offer, though it was as well to stay away from the cheaper mind-numbing distractions, especially those patronized by the underclass. Long-term abuse of such activities posed a definite threat to work-achievement ability, and the underclass themselves were reminder enough that there was always someone, invariably younger, just waiting to take your place.

If I were going out, I tended to favour the Retro bars. I suppose that's due to a certain nostalgia on my part. My parents, particularly my father, had always tried to give me a sense of perspective based on a healthy familiarity with the past. Not that he was backward-looking himself, far from it. He also had a healthy respect for the future. He always used to say that the best perspective came from knowing the whole spectrum; it was useless to know just one end. If I was going to stay in, I would probably just interface with a holo-vid, taking advantage of the direct neural linkage for virtual sensurround. I rarely take the interactive option though, I suppose I'm rather passive in that respect.

I returned to my desk a few minutes early, as was my habit, to enjoy the relative quiet of the office while my colleagues spun out the last few minutes of their break. Lunch had barely settled when the phone rang.

It was Alex!

"I thought I'd find you at your desk," were his opening words. "I'm glad you're a creature of habit." There was an undercurrent of laughter to his tone.

"Alex! We were just talking about you this morning. Where the hell have you been? Are you all right?"

"Oh I'm fine. Never better as a matter of fact. Sue tipped me that they were just about to shut me down. Er… by the way, this line is clean, isn't it?"

I glanced quickly at my monitor. "Yes it is. Look, what's going on? What's with you and Sue? Where are you?"

"I'll answer all that in due course, but time's a bit short right now. Listen, I need a favour." I should have expected this, but the least I could do was hear him out. "I need to get into the datacore for half an hour or so, can you get the number of a clear lync? I'd really appreciate it."

My stomach stalled in digesting lunch. It was too much to expect this to be a purely social call, but I hadn't expected a request for datacore access. Admittedly you'd need the correct security clearances, but the fact was that we were holding information responsible for almost a fifth of Europe's economic activity.

"I'm not sure, Alex. You're going to have to tell me a little of what you're up to."

"Oh come on. I'm still officially employed by the company, at least until five o'clock. You don't have to actually do anything, just give me the number of an open lync." Then he got dirty and used the magic word. "Please?" Well I can play dirty too, especially when I'm curious.

"You'll have to give me more than that, Alex. Don't mess around, you know I can be stubborn." He chuckled down the line.

"Yes I do. Alright, look, I can't tell you much now, OK? But if you meet me at Snowey's tonight at seven, I promise I'll fill you in. For now, just let me say that this is to do with my new job."

Now I was truly surprised, and my admiration for Alex increased several orders of magnitude. He had to be something special to make it outside of the Ministries and the 'Big Six'. I knew plenty who had tried and most either returned or prematurely joined the underclass. Or went Retro.

Snowey's was a Retro bar.

Now I was more curious than ever, but Alex had played fair, and I had to do the same. I turned to my monitor and read off a string of numbers.

"Thanks my friend. I definitely owe you one. See you tonight." He hung up just as people started to trickle back into the office.

It's not that I didn't trust Alex, but the first thing I did was to place a flag on the lync number I'd given him. It wasn't a trace, but I would be notified the moment

anybody came on-line using that number. It wasn't especially difficult to do. The lync was mine.

17:00 Alex came on-line at four thirty; that is, I was assuming it was Alex, I had no reason to believe otherwise. I saved my worksheet and started monitoring. I'd love to claim that I was loyally protecting the company's interests, making sure that Alex didn't do anything economically dangerous, but the truth was that it was purely my curiosity to see what was going on. What did a guy absent for three months suddenly need access to?

I was both relieved and surprised when I saw Alex ignore the Finance and Security files and dive straight into Archives. From what I saw, Alex was receiving some help from down there, particularly when it came to exporting data, and I knew it had to be Sue Hammond. The speed with which bytes were being clocked-up told me that the files weren't being read, but copied for later reading. The titles of documents flashed by so quickly that I could make out few of them, and those that I did note only served to confuse me even more. They were all to do with nucleic acid infusions, RNA biotechnology and their applications. Alex was no scientist, and my curiosity was increasing with every file I saw.

After fifteen minutes or so, he started accessing statistical packages, doing a little on-line processing. Still nothing dangerous, but much more confusing. There were all kinds of correlation graphs, but some data came from files of Western hemisphere drug trafficking, and others from gross corporate activity. All very interesting, but not as shocking as what came next. Alex attempted to access a file called Morning View. I barely had time to wonder why the hell we even had a file on Morning View when the response came back, ACCESS DENIED. I couldn't believe it! I would have expected FILE NOT FOUND or even SYNTAX ERROR, or perhaps a dozen other responses, but not the one he actually got. Given that the file was there, why was it protected?

Alex's access was discontinued from the company end at four fifty-five.

A few minutes later I was face-to-face with Sue Hammond across Alex's old desk. I couldn't speak with George looking on, and we were all strangely silent while the personnel flunky unlocked the drawers and dutifully checked that no company paperclips had gone missing. Eventually satisfied, the flunky left the three of us to make what we could of the content's of Alex's drawers. There were really only two items of interest. George seized the first and was clearly puzzled by it.

"What's this? Short stories? A comic?" His interest was good-natured, but not intense. I didn't bother to correct him, largely because my mind was wandering as I looked at the yellowed A2-sized pages. From the corner of my eye I caught Sue looking at me. I was pretty sure she recognized the item for what it was. A newspaper. Dad had told me all about them when I was a child. George continued, "How Retro! Hardcopy! What was old Alex up to, eh?" The tone of his voice made it clear that he didn't really care. He handed the paper to me and its brittle pages seemed oddly warm and vital in my hands. "Well, must dash, sorry and all that. I'll tell you all about the nightlife tomorrow."

George failed to impress me with the social innuendo. I was just pleased that he had become bored quickly enough to leave me alone with Sue. I smiled inadvertently when I realized that the paper I was holding had been published on the day of my birth. That meant that it was one of the last ever produced and, at thirty years old, was an antique.

Sue passed me the other interesting item. It was a modern or, rather, recent paste-up of the newspaper I held in my hands. I was about to ask her all kinds of questions, but she was already moving away from the desk, leaving me with one tantalizing comment.

"Why don't you hold onto those," she said. "I'll see you at seven."

Now nothing would keep me from my appointment at Snowey's.

19:00 Snowey's was one of the better Retro bars, full of the faded chic that was typical of these places, but without the ersatz grime that so many seemed to go for. Here you could play the almost-forgotten Retro games of Pool, Darts and even Dominoes, and the alcohol was served in liquid form, rather than the slap-on derma-patches in modern use. My favourite reason for frequenting these places, however, was the old-time music that they played – the music that I had grown up listening to, courtesy of my parents.

I'd been there about fifteen minutes when Alex turned up. I didn't recognize him at first, he'd gone completely Retro! He was wearing facial hair, and his clothes were made out of cloth, rather than a recyclable or a synthtexture. His hair had grown and he had a short ponytail tied back with, of all things, a rubber band. He quickly bought a drink and settled at my table. I'd been chain-smoking cigarettes and it was strangely surreal looking at him through a cloud of smoke, like he was a visiting spirit from an old-time vid.

"Good to see you," he said, and the smile he gave me made me believe him.

"And you." I couldn't help grinning in response. "I sure hope you're ready to tell me what you've been up to. I hate mysteries." I said this skimming the folded papers from his desk across the table at him.

"Well, yeah, but this is going to be a little difficult on you. I hope I know you well enough to be able to count on an open mind." I nodded, but he still seemed to find it hard to begin. He made several false starts, then decided to plunge in at the deep end. "What would you say if I told you that you were a junkie?"

"I'd say you were nuts. You know I don't go in for that kind of thing."

"But you do, and I can prove it. Tell me, do you take the Morning View?"

"Of course."

"The Evening View?"

"More often than not. Why?"

"And how about the holo-vid, do you use a neural interface?"

"Yes, of course, I can afford it. Look, Alex, what are you leading up to?" To say I was getting impatient would be the understatement of the century.

"Then you are a junkie, even though you're not aware of it. Haven't you ever thought about what those media involve? We're talking about chemically encoded information here, but those chemicals need to hook onto receptor sites in the brain."

"So? What about it?"

"The chemicals that are used are analogues for psychoactive drugs. Most of them are built to resemble the molecular shapes of cocaine, especially crack. Haven't you ever wondered why you feel a little high when you put on that wristband? It's not just the influx of information." I must have been looking a little blank because he went on. "There are two immediate benefits. Firstly, you're more efficient at work, buzzing the way you are in the morning; secondly, you're hooked so you'll keep taking your news and entertainments in that form, and that makes you controllable."

"Controllable how?" I couldn't keep the scepticism out of my voice.

"Along with the pure information content on the RNA chain, there is a heavy subliminal bias. When was the last time you actually questioned anything you got from the View?"

I think I knew right then that what he was saying was true. I didn't want to believe it, but it seemed odd even to me that I always trusted everything that came in the infusions. I remembered this morning's item about Absolute Confidence In Absolute Knowledge and a chill went down my spine.

"Let's assume for the moment that I believe this, and that three months ago you came to believe it, what did you do? What can I do?" He knew I wasn't being purely hypothetical here.

"Join the Resistance," he said with a grin.

"What Resistance? Nobody even knows they're being oppressed!"

"Well, they never do to begin with. But some of us know, and it's up to us to get the information out. Spread the news, so to speak." It was then that the penny dropped.

"You're going to produce a newspaper, aren't you? A Retro newspaper!" I almost laughed.

"If you like. Call it samizdat, or whatever you want. The point is that we want your help."

I couldn't even begin to think about my answer when I noticed that Alex was staring past my shoulder. I turned to see Sue Hammond squeezing past the bouncer at the door. She rushed to our table and fell onto the seat, breathless. She stalled our greetings with an upraised hand and began talking.

"They're onto us," she spoke more to Alex than myself. "I was working late, trying to make sure we'd covered our tracks in the files, but someone had been there before me. You shouldn't have tried to access Morning View, Alex, flags went up all over the place. So far they've traced the lync to your friend," she waved in my direction, "and now there's a trace on his whereabouts."

"Damn!" Alex turned to me. "You shouldn't have used your own lync, you idiot! Now you really are in danger, and no longer in a position to help us from within." His face softened slightly. "Sorry, you couldn't have known, but it was a really stupid thing to do. I think you'd better join us now; Sue, you'd better drop out of sight too. Double damn! I hope we can use George."

"I wouldn't count on it," I said.

"Never mind. Are you in or out?"

I never got to formally accept the invitation, because just then about half a dozen of the company's security personnel started to bust in. The bouncer was exchanging automatic weapons fire with them, but he couldn't hold them long. Alex grabbed Sue and myself and shoved us towards a back exit. Snowey himself was there, holding open the combination lock door – that would hold our pursuers for a little while. It was clear that Snowey must be a part of this Resistance, and I wondered how far the organization had spread. There was no time for questions now though.

We stumbled out into a back alley and began running. It seemed at one point that we were going to have to run all night, at least it felt that way to my body. The fact that I was convinced that if I could just take an infusion I would be all right seemed to confirm my dependence, my addiction, and I needed no more convincing. It was too late now anyway, and I was just glad that I didn't have a wife or family.

I hate Mondays at the best of times, but this one was both the worst and best of my life. In twelve hours I'd gone from having a nice secure job, a boring but safe career, to… It suddenly occurred to me that I didn't know what I would do now. When we'd eventually settled in another Retro bar, I asked Alex.

"Newspapers always need reporters," he told me.

"What the hell do I know about that?"

"How much do you need to know? What did I know three months ago about being a rebel?" He had a point. "Besides," he continued, "look on the bright side: you already have your first story…"

Antuza Genescu

File de jurnal atemporal

Lucian Szabo, *Iubita de la miezul nopții* (Tritonic, 2017)

Evoluția noastră, spune Lucian-Vasile Szabo prin intermediul unuia dintre personajele sale, cuprinde „o etapă obligatorie, când, în mod neașteptat, ni se permite să aruncăm priviri dincolo de fereastra realului și realității cu care suntem obișnuiți". *Iubita…* este șansa oferită de el celor care știu că pot deschide fereastra și privi în alt spațiu și, câteodată, în alt timp. Deși, atunci când pășești cu trupul sau cu mintea într-un alt univers, timpul nu mai acționează ca factor decisiv, iar faptele se pot petrece „oricând". O demonstrează *Mergem în permisie, în permisie, în permisie…*, o proză de stare, de amintire, un pseudojurnal al personajului care merge și merge și merge cu trenul, rătăcind de la unitatea militară spre casă și invers, zărindu-se pe sine urcând în alt tren, împrietenindu-se cu un alt rătăcitor, luându-și tovarăși de drum când camarazii militari, când colegii de la cenaclul SF. Se oscilează între orașe, Arad, Jimbolia, Timișoara, Bistrița, Luduș, Cluj, Alba Iulia, iarăși Timișoara… Titlul secvenței finale, Știți unde sunt în clipa de față? are sonoritate ironică: hai să vedem dacă v-ați descurcat prin labirintul temporal. Unde credeți că mă aflu, în tren, în gară, în sala clubului literar? Răspundem timid: în toate locurile acestea.

Este foarte inspirată deschiderea volumului cu povestirea care-i dă și titlul. Odată ce ai terminat de citit toată cartea, rămâi cu impresia că *Iubita…* a fost scrisă mult înaintea textelor celorlalte, poate pe vremea când autorul făcea experimente și personajele lui evoluau în teritorii încă nefinisate. Dar, cum de la primele pagini te afli undeva, cândva, e foarte posibil să te înșeli. *Iubita…* este o povestire pentru „începătorii" călătoriilor în alte universuri. O avertizare că acestea sunt posibile și, după ce te întorci din ele, aura nefirescului ți se imprimă definitiv pe propria existență. Prietenii te vor privi ca pe-un intrus, un mincinos, un nebun. Martin Vion nu e recunoscut de câinele iubitei sale Veronica și e luat la rost de ea și de Gil, terțul nepoftit în viața lor amoroasă. Finalul nu numai că îi oferă șansa de a le dovedi că nu și-a pierdut mințile, dar dă și mai multă greutate povestirii: personajele vor începe să se întrebe pe ce lume se află, iar protagonistul se urcă în mașină și pornește… sperăm că înapoi spre zona stranie care a comprimat șapte zile în câteva ore. Poate ar fi fost mai bine ca el să nu spună, pe parcursul prozei, că a trecut în alt univers, că i s-au întâmplat numai lucruri stranii în ziua respectivă, că lumina din locul în care a ajuns are ceva nefiresc. Impregnarea lui cu straniu ar fi suplinit suficient aceste explicații.

Nu toate lumile lui Lucian-Vasile Szabo au menirea de a-ți induce un sentiment de ezitare. *Casa lacrimilor*, în pofida titlului și a elementelor preluate, fără prelucrări inutile, din politicul și socialul deprimant al perimetrului românesc, e povestită din perspectiva consilierului prezidențial Elena Țurlea. Relatarea la genul feminin nu produce sincope, dimpotrivă. E la fel de fluentă ca prozele cu narator masculin. Suntem în context strict politic, configurat de actori binecunoscuți, chiar dacă unii dintre ei au numele schimbate: Elena Țurlea, cum spuneam, soțul ei, Clapon, președintele țării, Pârțanu, Tăticeanu, fostul premier Poc. Alții apar cu numele real, ca fostul președinte Emil Constantinescu, președintele Sarkozy și cancelarul Angela Merkel, dar premierul maghiar se cheamă Bojtor, iar al Marii Britanii e doamna Stottson.

În această narațiunea clasică, cu dialog, acțiune și descrieri laconice, pentru că așa o impun dimensiunile textului, răsar imagini suprarealiste: un cuplu este devorat, în momentul împerecherii, de lilieci deveniți fluturi cu trup de om, la rândul lor devorați de un stol de vrăbii; o femeie cu trăsături nemțești, rusești, scoțiene și nordice e jupuită de vie de soldați îmbrăcați în uniforme cu piese britanice, nemțești, rusești și americane; un copil cu față gălbuie și chelie rozalie, înfășurat în bandaje albe, vorbește înduioșător de pe un pat de spital. Ele reprezintă tratamentul pacienților plângăreți de la Clinica Meditears, unde plătești 50.000 euro pe ședința de terapie. În pofida atmosferei familiare, a tipologiilor și clișeelor de limbaj inevitabile când ai de-a face cu astfel de indivizi, ești, totuși, în altă realitate, într-o lume fără deznodământ, într-o povestire fără sfârșit – un sfârșit ar strica-o cu totul – în care punctul

culminant, cel mai important, e o metaforă superbă a ridicolului în care ne scăldăm, politicește, cu toții: pe fundalul bâlbâielilor prezidențiale, acoperite de muzica din difuzoare, agenții de pază ai lui Pârțanu, lovit de un plâns nestăpânit, dansează îndrăcit călușul.

Scrisă ca un raport judecătoresc, *Pe orbita creierului nostru* dă o palmă sistemului judiciar universal, deși personajele poartă nume românești. E o povestire cu poantă și aparține de realitatea inversată numai prin două lucruri: metoda de acțiune comportamentală indusă, adică dezvoltarea capacității de a-ți desprinde conștiința de trup, de a-ți impune voința asupra altuia, și finalul… pur science-fiction. Și tot de SF-ul pur ține și Întâmplări din casa de oțel, o povestire plasată într-o lume – sau în lumea noastră, dar în alt timp, cum vreți – în care încălzirea globală a atins cote maxime și se încearcă, nu fără un oarecare succes, combaterea efectului de seră cu gaz metan îmbunătățit. Sonia este victima unei boli speciale: o doare capul foarte puternic de câte ori se află în preajma unor persoane aflate în suferință. Soluția la care apelează e extremă: poartă o cască și se izolează într-o conductă de oțel. Motivul izolării senzoriale e exploatat într-un decor SF nu suprarealist, ci naturalist, în care evoluează, pe lângă eroină, un soț, un amant, doi muncitori și doi boschetari.

Retronext refuză categoric modul tradițional de a povesti, dar păstrează ritmul vioi al scriiturii. Proza vorbește despre Muzeul ororilor din centrul Timișoarei, dar este ea însăși un astfel de muzeu. Textul pare scris – pictat ar fi un termen mai potrivit – de dragul acestei grădini zoologice suprarealiste, faptele derulându-se numai ca să construiască scena pe care să evolueze crocodilul cu giruetă, cizmele care dansează singure sau tabloul care prinde viață și… femeile de sâni. Imagini foarte frumoase, ca aceea a magnoliei cu petale uriașe pe care poți citi operele unor mari scriitori, sunt alăturate unora grotești: un fetus sughite din cauza băuturii spirtoase turnate în borcanul în care e conservat și e gata să se încaiere cu ocupantul obraznic al tabloului viu. Scena creaturilor hibride se extinde și în exteriorul clădirii, odată cu apariția elefo-tramvaiului din Piața Libertății, care suferă de indigestie după ce a înghițit un polițist comunitar. Timișoara întreagă devine un album suprarealist viu și culminează cu imaginea indicatorului către muzeu, conceput în formă de vulvă, cu un clitoris învârtindu-se ca o limbă care se linge pe buze. Proza te șochează așa cum te șochează tablourile lui Klimt sau Dali. Toate entitățile vii sunt create în *Retronext*: custodele muzeului stă în fața calculatorului și creează obiecte-vietăți, lățosul le dă consistență reală, contribuind la înmulțirea exponatelor din muzeu, numai autorul pune la îndoială statutul de creaturi independente al cititorilor: „Sunteți siguri că nu sunteți doar niște desene, niște desene animate?” Întrebarea sună a avertizare și nu are deloc parfum retoric.

Ultimele trei texte din volum au ca trăsături pregnante ciclicitatea, eterna revenire, atemporalitatea și aspațialitatea. Se pot citi iar și iar, extrăgându-se din ele de fiecare dată altă felie existențială. *Satirul* se desfășoară undeva, cândva. Apar accesorii de *space opera*: o navă spațială, explorarea spațiului, atmosfera tip *Solaris* (filmul) a călătoriei în cosmos, o planetă, chiar și un extraterestru, dar toate acestea sunt doar de fațadă, pentru că extraterestrul își va da jos masca, dezvăluindu-l pe naratorul însuși. De data asta, autorul ne amăgește, folosind SF-ul numai ca pretext. În *Vânătoare*, se duelează verbal un erou care trăiește cu impresia că gesturile și cuvintele lui au mai fost trăite și rostite de cineva, că e capabil de incursiuni în timp, și un psiholog despre care așa-zisul pacient crede că-și trăiește viața de la bătrânețe spre tinerețe. Cei doi par a schimba treptat rolurile între ei, ajungând până la o contopire bănuită, nedeclarată. Nimic nu e făcut să fie limpede în geometria spațială a lui Lucian-Vasile Szabo.

Din nou foarte inspirat, volumul se încheie cu *Cronia*, o postfață mascată, prilej pentru autor să declare că a construit, și nu a scris, cartea din cuvinte. A deformat spațiul și timpul. Rămâne să deschidem fereastra, să le simțim gustul și parfumul. Povestirea dă timpului dimensiuni androgine. Cronia este componenta sa feminină, scriitorul – cea masculină, iar din împreunarea lor se naște *Cartea imperiilor viitoare*, „lumea personajelor, suprapusă sau în prelungirea lumii acesteia” – literatura.

Nicu Dărăștean - „Nimeni nu știe de unde vin fluturii”

Daniel Haiduc

Câteva întrebări despre *science-fiction*

Se vorbeşte adesea despre dificultatea de a scrie literatură de anticipaţie în contextul în care nivelul ştiinţific şi tehnologic la care a ajuns civilizaţia umană a depăşit deja capacitatea de imaginare a scriitorilor de gen. Acest tip de discurs nu este însă deloc nou. Într-un eseu din 1953, intitulat „Criza creşterii *science-fiction*-ului", scriitorul şi criticul literar francez Michel Butor vorbeşte despre problema pe care o creează literaturii *science-fiction* faptul că ştiinţa a devenit atât de avansată şi specializată încât nici un autor nu mai poate înţelege pe deplin evoluţiile sa recente, poate cu excepţia cazului în care este în acelaşi timp om de ştiinţă. Autorul articolului susţine că acest lucru a condus la utilizarea, în operele literare *science-fiction*, a unor date ştiinţifice eronate cu pretenţie de adevăruri demonstrate şi la proliferarea de speculaţii aproximative sau de concepţii greşite cu privire la semnificaţiile reale ale noilor teorii ştiinţifice vehiculate în mediile academice. *„De mult sunt duse zilele oamenilor de ştiinţă policalificaţi", adaugă el, „iar scrierii ştiinţifico-fantastice îi lipseşte acum rigoarea şi elementul de adevăr pe care ar trebui să se bazeze"*[1]. Reamintim, ne aflăm în 1953.

Interesantă este şi soluţia propusă de Butor la această problemă. După ce deplânge individualismul exacerbat al scriitorilor genului, el afirmă: *„science-fiction-ul are puterea de a solicita credinţa noastră într-un mod cu totul nou şi este capabil să-şi permită, în descrierea posibilului, o precizie minunată. Dar pentru a-şi realiza întreaga putere, trebuie să sufere o revoluţie, trebuie să reuşească să se unească pe sine. Trebuie să devină o lucrare colectivă, precum ştiinţa care este baza ei indispensabilă"*. Autorul francez aduce şi argumente în acest sens, descriind cazul ipotetic în care un număr de scriitori ar alege pentru povestirile lor science-fiction acelaşi decor, spre exemplu un oraş imaginar, plasat cu o anumită precizie într-un spaţiu şi un timp viitor. Fiecare dintre acei scriitori ar conveni să ia în considerare descrierile confraţilor săi cu privire la oraşul respectiv înainte de a-şi adăuga propria contribuţie şi, drept urmare, *„acest oraş ar deveni posesie comună în aceeaşi măsură cu un oraş antic dispărut"*. Butor îşi încheie pledoaria pentru unitate în felul următor: *„Science-fiction-ul, dacă s-ar limita şi unifica pe sine, ar fi capabil să dobândească asupra imaginaţiilor individuale o putere constrângătoare comparabilă cu aceea a oricărei mitologii clasice. Curând, toţi autorii ar fi obligaţi să ia în considerare acest oraş prezis, cititorii îşi vor organiza acţiunile în conformitate cu existenţa sa iminentă, iar în final ei vor fi obligaţi să-l construiască"*.

Citind aceste afirmaţii, câteva întrebări legitime ne vin imediat în minte. Mai întâi de toate, este modelul cercetării ştiinţifice relevant pentru domeniul *science-fiction*, pentru literatură în general? Ar însemna să existe o ierarhie clară a valorilor, un canon general acceptat, precum şi o metodologie standard de evaluare care să valideze orice operă literară în primul rând prin raportare la corpusul de lucrări existente, referinţele angajate – în sensul de idei, teme sau motive literare – fiind esenţiale în acceptarea sa, în mod similar aparatului critic din cercetarea academică. E o idee interesantă, dar pe care scriitorul de *science-fiction* o va rejecta imediat. El va susţine cu tărie, şi pe bună dreptate, că originalitatea este un criteriu esenţial, că orice creaţie literară trebuie să se susţină singură în faţa cititorilor, iar o eventuală comparaţie cu altă lucrare nu contează decât ca exerciţiu de critică literară, fiind irelevantă din punct de vedere al valorii reale sau al popularităţii. Cât despre *„rigoarea şi elementul de adevăr"* clamate în articolul susmenţionat, ele trebuie raportate numai la conţinutul operei şi la nimic altceva din afara sa.

Revenind la ideea de oraş butorian, de construcţie viitoare colectivă, ea ridică şi o a doua chestiune: este problema fundamentală a *science-fiction*-ului una de anticipare? Într-adevăr, devine din ce în ce mai greu pentru scriitori să anticipeze un viitor apropiat îndeajuns de complex încât să includă în mod riguros întreaga paletă de vectori tehnologici ai prezentului şi să funcţioneze, astfel, ca o prelungire firească a acestuia, sau măcar ca o posibilitate statistică semnificativă. Din acest punct de vedere, concurenţa cu cercetarea ştiinţifică nu e neapărat benefică literaturii. *„Oamenii de ştiinţă au uzurpat mult din ceea ce era teritoriul tradiţional al SF-ului*", afirmă Brian Aldiss, teoretician şi istoric al fenomenului SF. *„Ei sunt cei care pun acum întrebări de genul «Ce ar fi dacă…?» […]. Au făcut ca sarcina de a fi un scriitor de hard science-fiction să fie şi mai grea"*[2]. Pe de altă parte, trebuie să recunoaştem că ancorarea în ştiinţă, integrarea cu asiduitate a salturilor spectaculoase pe care aceasta le face, asigură o mare parte a coerenţei, a acelui „realism" specific al literaturii science-fiction. Şi nu e vorba doar de rezultatele concrete ale cercetărilor, vizibile în viaţa de zi cu zi a oamenilor, ci chiar de ideea de progres pe

[1] Michel Butor, *La crise de croissance de la Science-Fiction,* „Répertoire 3", Editions de Minuit 1953

[2] Brian Aldiss, *Trillion Year Spree*, Paladin Books, London 1988, pag. 484

care ştiinţa o întreţine, de starea de curiozitate care face necesară continua proiectare şi reproiectare a viitorului sub forma anticipaţiei.

În altă ordine de idei, poate fi existenţa unei comunităţi de teme, spaţii sau personaje literare benefică pentru science-fiction? Exemplul autorului francez este, în mod evident, exagerat. Nu se pune problema să ne înhămăm cu toţii la o operă colectivă, situată în acelaşi timp şi spaţiu şi folosind un set comun de legităţi agreate în prealabil (deşi cazuri de creaţie colaborativă la scară redusă au existat şi vor mai exista). Pe de altă parte, similar altor domenii ale creaţiei, şi în literatură modelele de succes tind să fie copiate, iar marile idei science-fiction să fie revizitate periodic, fiecare nouă generaţie considerând că are ceva de spus în privinţa lor. În acelaşi timp, consistenţa universului imaginar creat ţine şi de capacitatea scriitorului de a se inspira din ceea ce cunoaşte cel mai bine, adică din realitatea proprie. De aici abundenţa de creaţii SF în care stranietatea decorului extraterestru nu pare să se transfere şi asupra modului de gândire şi de acţiune al personajelor, călătoriile în timp se opresc aproape inevitabil la momente familiare din istorie, sau structuri sociale medievale sunt altoite nonşalant pe baze civilizaţionale ultraavansate. Din acest punct de vedere, poate că propunerea lui Butor ar putea atenua crasa lipsă de imaginaţie a unor scriitori, în sensul în care exerciţiul imaginării în comun ar face ca obiectul rezultat să devină, pentru toţi participanţii la experiment, familiar, inteligibil, deci utilizabil.

În paranteză fie spus, motivul principal al acestei aparente lipse de originalitate nu ţine exclusiv de talentul literar. Ne explică cu claritate Ludwig Wittgenstein, în al său *Tractatus Logico-Philosophicus*: *„Aşa cum nu ne putem imagina obiecte spaţiale în afara spaţiului sau obiecte temporale în afara timpului, aşa nu există obiect pe care să-l putem imagina exclus de posibilitatea de a-l combina cu altele. Dacă îmi pot imagina obiecte combinate în stări de lucruri, nu mi le pot imagina excluse de la posibilitatea unor astfel de combinaţii. Este evident că o lume imaginată, oricât ar fi de diferită de lumea reală, trebuie să aibă ceva – o formă – în comun cu ea”*. Aşadar nu există originalitate absolută. Dar, adăugăm noi, nici nu e nevoie să existe. Secretul unui text science-fiction de calitate nu stă în imaginarea unei cantităţi mari de lucruri noi, nemaivăzute. Uneori, o diferenţă aparent minoră faţă de realitate poate fi suficientă atât timp cât autorul vizualizează cu claritate consecinţele introducerii sale asupra universului creat, folosind pentru asta nimic altceva decât logica şi legile realului, similar poate, ca să rămânem în zona literaturii science-fiction, unei MNC (Minimum Necesary Change) a lui Asimov din *Sfârşitul Eternităţii*, care va duce inevitabil la MDR (Maximum Desired Response).

Dincolo de idealismul de inspiraţie marxistă care pare să emane din această retorică a unităţii în „cuget şi simţire”, propunerea lui Butor a avut o anumită rezonanţă în epocă, fiind reluată şi criticată periodic în deceniile următoare. Unul din criticii importanţi ai science-fiction-ului, Thomas Disch, în lucrarea sa Despre SF din 2005, deşi nu este deloc de acord cu agenda propusă de scriitorul francez *„în zelul său pentru conformitate imaginativă”*, observă că formele de evoluţie naturală ale literaturii science-fiction, în care scriitorii se citesc unii pe alţii şi se inspiră apoi din textele citite în propriile lucrări, tind, din nefericire, să se conformeze ideilor butoriene, având exact efectul prezis de acesta: „*oraşul se construieşte*”[3]. Există însă şi alte perspective. Spre exemplu cea a scriitorului Samuel Delany, care argumentează că: *„SF-ul nu este despre viitor. SF-ul este în dialog cu prezentul. Noi, scriitorii de SF spunem adesea că SF-ul pregăteşte oameni să se gândească la viitorul real, dar asta doar pentru că relaţionează cu prezentul real în modul particular în care o face; iar această relaţie nu este nici una de predicţie, nici una de profeţie. Este una de creativitate dialogică, contestatară, agonistică”*[4]. Sau avem viziunea mai radicală a lui Brian Aldiss, conform căreia *„Nu există o entitate science-fiction. Avem doar lucrările multor bărbaţi şi femei, pe care, în mod convenabil, le putem grupa sub eticheta science-fiction”*[5].

Nu ne-am propus, în cadrul acestui articol, să reluăm un dialog despre fundamentele science-fiction, discuţie care se poartă deja de aproape un secol. Articolul citat ne-a oferit doar prilejul să reformulăm o parte din problematica genului pentru a avea un punct de plecare aplicat într-un studiu viitor legat de imaginarul science-fiction, studiu care sperăm să poată răspunde într-un mod coerent şi structurat la întrebările de mai sus şi la multe altele.

[3] Thomas Disch, *On SF*, The University of Michigan Press 2005, pag. 207
[4] Samuel Delany, *Starboard Wine*, Wesleyan University Press, Middletown 2012, pag. 165
[5] Brian Aldiss, *Op. cit.*, pag. 23

Laurențiu Nistorescu

Barbarul din cer. Schiță pentru un studiu de caz

În tradiția greco-elenistică și, în sens mai larg, în cea de convergență orientală, barbarul există pretutindeni și nicăieri, determinantă în etichetarea ca atare a acestuia fiind natura sa de străin, natură care include și o evaluare negativă intrinsecă. Sensibil diferit stau lucrurile în tradiția romană, care – preluând dinspre Orientul elenizat conceptul – îi aduce două inovații majore: prima ținând de faptul că barbarul dobândește o localizare geografică precisă (anume, dincolo de limes, adică acolo unde se sfârșește lumea organizată, civilizația), iar ce de-a doua, de faptul că evaluarea negativă, deși rămâne dominantă, nu mai este nici intrinsecă, nici imuabilă. Dincolo de aceste diferențe, deloc lipsite de semnificație, imaginea pe care o formează barbarului cele două tradiții dominante, dar nu întotdeauna convergente, ale culturii moderne are un solid numitor comun, în consecința căruia barbarul – un Celălalt, în esența sa – trebuie receptat cu atenție suspicioasă și tratat cu ostilitate cel puțin latentă. Ne aflăm, subliniem acest lucru, în fața unei atitudini care, înainte de a fi acceptată sau respinsă, trebuie înțeleasă în profunzimea ei: cel care vede în Celălalt exclusiv barbarul proiectează asupra vecinătății – pentru că Celălalt, ca să se califice în orice fel, trebuie să fie accesibil – teama de necunoscut.

Deloc paradoxal, încheierea epopeii de autocunoaștere a propriei planete și, mai presus de aceasta, finalizarea etapei primare a globalizării, cea în care toți oamenii au devenit reciproc cognoscibili, nu a anulat și nici măcar atrofiat tema barbară. Limita civilizației fiind acum alta – și anume, spațiul extraatmosferic – noul *Barbaricum* a fost proiectat, literalmente, pe cer. Firesc, în temeiul vocației sale gnoseo-prospective, SF-ul a jucat un rol major în acest proces al imaginării *Barbaricum*-ului dintre stele. Iar vocea cea mai importantă, dintre canonicii SF ai primului val, a fost cea a lui Herbert George Wells, prin romanul său *Războiul lumilor*.

Înainte de a trece mai departe, avem obligația de a face o precizare. Tema contactului direct sau sublimat cu alte civilizații, poate cea mai proprie dintre temele pe care SF-ul își construiește identitatea, nu se rezumă la ipostaza extraterestrului barbar. Mai mult chiar, această ipostază a rămas una marginală, pentru autori (și în egală măsură, judecând după tiraje și box-office-uri, pentru cititori/spectatori) mult mai seducătoare fiind paradigmele extraterestrului superior/civilizator, a coabitării (fie și în conflictualitate) în contexte de pluralism civilizațional sau, ca să ne limităm doar la aceste variante ale temei, a interferării reciproc incomprehensibile. Dar barbarul căzut din cer sălășluiește în Imaginarul SF și, după cum o dovedesc numeroasele producții cinematografice, continuă să-și exercite funcția de avertizor (unul, ar susține destui, *politically incorrect*) pe care i-a construit-o Wells cu ceva mai bine de un veac în urmă.

Romanul *Războiul lumilor/The War of the Worlds* a fost publicat, se știe, în anul 1898, la Londra, într-un climat cultural marcat de *La Belle Epoque*, dar care, pentru cei avizați, prefigura deja ororile conflagrațiilor mondiale ce aveau să urmeze. Că nu ne aflăm în fața unei speculații postfactuale, o dovedește, printre altele, detaliul că atacul marțian asupra Terrei se declanșează în sudul Angliei, adică într-un areal geografic care va juca rolul de suport logistic-cheie pentru toate momentele

Nicu Dărăștean - „The Mechanism of creative Sacrifice”

decisive ale celor două războaie mondiale. Dacă aceste aspecte sunt periferice în demersul nostru, faptul că Wells alege planeta Marte ca sursă a invaziei barbare este, dimpotrivă, de o semnificație determinantă. Pentru pământeni, Marte este aproape cea mai apropiată lume extraatmosferică în termeni fizici și, mai ales, cea mai accesibilă în termeni gnoseotehnici; distanța mai mică ce separă Terra de Venus nu compensează nici pe departe arsenalul de simboluri și mistere cvasiștiințifice pe care Marte îl etalează fără reținere spectatorului terestru: Planeta Roșie este, de milenii, simbolul războiului, iar prezentul larg al cititorilor lui Wells a contribuit la *marto-manie* cu povestea canalelor care i s-au nălucit lui Schiaparelli, precum și cu tributul plătit de astronomi prejudecăților alimentate de mitologie, atunci când au denumit proaspăt descoperiții sateliți naturali marțieni cu angoasantele nume Deimos și Phobos, *Teroare* și *Frică*.

Primele criterii ale portretului extraterestrului barbar: sunt, așadar, așezate: invadatorul lui Wells vine nu din adâncul spațiului, din necunoscutul cosmic, ci din imediata vecinătate spațială, el fiind predestinat să fie întruchiparea răului absolut prin imaginile-etichetă cu care pământeanul și-a acoperit, pe durate istorice, deficitul de cunoaștere. Analogia criteriologică nu se oprește însă aici. Un episod aparte din devoalarea invadatorilor marțieni ca barbari este episodul refuzului soliei – momentul primei aterizări, semiratate, în care marțienii răpesc un om și în care, la fel ca o largă pleiadă de barbari istorici autohtoni, ignoră tentativa unor pământeni de a negocia, incinerându-i pe soli. În scenariul imaginat de Wells, aceasta este, de altfel, practic singura încercare de dialog între civilizațiile terestră și marțiană, ceea ce urmează nemaifiind decât o lungă înseriere a unor episoade de război total, în care niciuna dintre tabere – invadatorii și rezistența pământeană – nu mai năzuiește altceva decât anihilarea completă a Celuilalt, fără nici cea mai mică preocupare pentru înțelegere reciprocă, pentru descifrarea resorturilor motivaționale ori, cu atât mai puțin, pentru identificarea unui *modus vivendi*. Stau probe în acest sens și, implicit, contribuie la întregirea receptării în cheie eminamente barbară a invadatorilor, detalii precum cel al acaparării solului terestru de către vegetația marțiană, pe măsura ofensivei acestora (barbaritatea pură este, în esența ei, o stihie a naturii), scena sorbirii sângelui de la preotul-prizonier (cu simbolistica încorporată a echivalării conviețuirii cu invadatorul ca o pierdere a sevei), dar mai ales deznodământul conflictului, distrugerea invadatorilor de către microorganismele pământene (vezi ”râul, ramul, mi-e prieten numai mie, iară ție dușman ți-este”) – având tâlcul de netăgăduit, și totodată de regăsit în numeroase cazuri de barbaritate istorică factuală, că, acolo unde civilizația capitulează, natura pe care aceasta s-a clădit răzbună.

Că Herbert George Wells a reușit să stabilească un arhetip funcțional al extraterestrului barbar a dovedit-o, după exact patru decenii – când ecourile primei conflagrații mondiale (în care arsenalul închipuit în *Războiul lumilor*, gaze toxice, blindate, mașini zburătoare ș.a., fusese deja folosit pe câmpurile de luptă, iar norii prevestitori ai următorului se adunaseră deja) – notoriul episod al radiofonizării acestui roman, de către un cvasitiz al autorului, regizorul Orson Welles, în celebra noapte de 30 octombrie 1938.

Greetings Earthlings!
We have been watching your planet evolve and decided that you now meet all of our requirements for more frequent visits from other civilisations.
We hand you this certificate stating that your planet is now upgraded to a 2 star holiday resort.
from now on you'll be having alien tourists. Congratulations!
The Lava People will love this place!
COSMICS © Bogdan-Alexandru Ungureanu
facebook/cosmicscomic & cosmicscomic.tumblr

Bogdan-Alexandru Ungureanu

Györfi-Deák György

Cei mai regali dintre egali

Criticul şi istoricul literar Cornel Robu a teoretizat neostenit pe tema istoriei contrafactuale, o ramură a ştiinţificţiunii care rodeşte diferite versiuni imaginare ale trecutului. Ea se joacă, adesea serios, atât de serios încât capătă alura „râsului cu plâns”, cu ideea „ce-ar fi fost dacă?”:

„Ce-ar fi fost dacă, în locul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, ar fi ajuns prim-secretar al P.M.R. Lucreţiu Pătrăşcanu? În locul lui N. Ceauşescu, în 1965, I. Gh. Maurer? Ce-ar fi fost dacă, în 1979, plenul congresului P.C.R. s-ar fi solidarizat cu Constantin Pârvulescu, debarcându-l pe Ceauşescu şi oferindu-i lui Gorbaciov, vreme de un deceniu, un alt omolog şi partener român, de exemplu pe Ion Iliescu?” (Paradoxurile timpului în science-fiction)

Philip K. Dick, în prezent cel mai ecranizat autor de literatură S.F., a numărat asiduu beţigaşe de coada şoricelului, a răsfoit „Cartea Transformărilor” şi a imaginat un alt sfârşit al celui de-al doilea război mondial. „Omul din castelul înalt” (1962) ne înfăţişează o Americă împărţită între puterile victorioase ale Axei, Germania şi Japonia. Firma amazon.com a copt două sezoane a câte 10 episoade pe spuza perceperii dramatice a unei realităţi posibile şi a anunţat continuarea serialului, semn că distracţia a prins la public.

Procedeul a inspirat-o şi pe Sue Townsend (1946-2014), „mama” eroului adolescent Adrian Mole şi a unei serii narative centrate pe viaţa familiei regale din republica Marea Britanie.

În romanul „The Queen and I” (Regina şi cu mine), publicat în 1992, pe vremea când Diana, „Prinţesa inimilor”, trăia şi încă nu divorţase, alegerile au fost câştigate de Partidul Republican al Poporului, al cărui obiectiv electoral declarat este desfiinţarea monarhiei şi, în urma sufragiului, a obţinut validarea programului politic cu o majoritate covârşitoare. Dacă, la noi, Caragiale s-a jucat cu ideea „Republicii de la Ploieşti” în piesa „Conu Leonida faţă cu reacţiunea”, scriitoarea engleză purcede la drum cât se poate de serios. Într-o scenă a balconului sub care norodul revoltat cere „Jos cu ei!”, dar nu primeşte decât coroana regală (aruncată mulţimii drept răsplată, aşa cum se azvârle un os unui câine), noile autorităţi impun strămutarea „familiei Windsor” în locuinţele sociale situate pe aleea Hellebore Close (Fundătura Spânzului) din Domeniul Florilor, printre „vecinii din clasa muncitoare”. Cum rezidenţele sunt situate într-o zonă periferică, neglijată şi dărăpănată, pe indicatorul luminos se citeşte doar... Hell Close (aproape de iad).

În „bungalowul pentru pensionari” de la numărul 8, cu un etaj şi două dormitoare, Reginei nu i se permite să păstreze decât un singur căţeluş corgi. Prinţul Charles ar fi dorit să ţină un cal la numărul 16, dar nu l-ar fi putut hrăni doar cu iarba din mica grădină aflată în spatele casei. Prinţişorii William şi Harry constată uimiţi cât de veche este „noua casă”. Iar gură-cască din vecini se minunează: „De ce au adus o fandosită în Hell Close?” „Regina vecină cu noi? O să cerem să ne mutăm, nu?”.

Prima carte redă (cu o mult apreciată simpatie) peripeţiile acceptării familiei regale de către societatea oamenilor de rând. Deşi au excentricităţile lor şi vorbesc un grai de neînţeles, localnicii nu constituie ceea ce, în mod depreciativ, unii ar numi „plebe”. Sunt cetăţeni britanici, educaţi câtuşi de cât, mândri de tradiţiile moştenite. Ei îi ajută pe noii veniţi să se integreze, iar, către final, participă cu căţel şi purcel la funeraliile Reginei-Mamă. Acel „Eu” din titlu, acea „Persoană întâi” care se alătură suveranei într-un binom de nezdruncinat reprezintă de fapt întregul popor englez şi sintagma „cu mine” din versiunea autohtonă nu redă decât parţial individualitatea colectivă tipică insularilor care au respins Invincibila Armada, raidurile Luftwaffe şi hoţii milogi din Europa răsăriteană. Volumul a fost tălmăcit de Nadine Vlădescu şi a apărut la Editura Leda în 2009.

Povestea a fost reluată şi continuată peste mulţi ani în „Regina Camilla” (2006), tradusă cu har de Ana Petrescu şi publicată de aceeaşi editură în 2010. De data aceasta, istoria contrafactuală a căpătat nuanţe distopice caricaturale. Marea Britanie a devenit dictatura lui Jack Barker, un stat poliţienesc unde, sub pretextul prevenirii

atacurilor teroriste, toată lumea, chiar şi bebeluşii, chiar şi omnicunoscuta Regină, trebuie să prezinte actele la control:

„Anglia era o ţară nefericită. Oamenii erau temători, convinşi că viaţa era alcătuită din pericole şi ameninţări, ascunse şi neştiute, la siguranţa lor. Vârstnicii nu ieşeau din casă după ce se însera, copiilor nu le era îngăduit să se joace afară nici măcar în timpul zilei şi erau însoţiţi peste tot de adulţi neliniştiţi."

Sub apriga administraţie a Partidului Cromwell, „Domeniul Florilor" s-a transformat în „Zona de excludere Florilor", unde locuitorii stau în arest la domiciliu şi sunt obligaţi să poarte brăţări de supraveghere pe gleznă. Pentru că n-au voie să părăsească zona şi să lucreze fără aprobare, li s-a atribuit o alocaţie săptămânală de 71,32 de lire. Toată corespondenţa, şi înăuntru şi în afara Zonei de Excludere, este citită şi cenzurată. Peste tot, se înalţă garduri din sârmă ghimpată şi stâlpi cu camere de supraveghere.

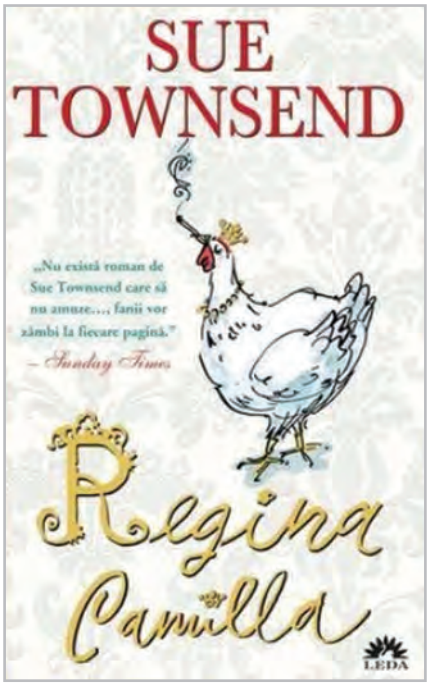
SUE
TOWNSEND
„Nu există roman de Sue Townsend care să nu amuze..., fanii vor zâmbi la fiecare pagină."
– Sunday Times
Regina Camilla
LEDA

Totul este controlat de sistemul computerizat Vulcan, care, ca orice maşină prost programată, încurcă lucrurile şi termenii, punând să fie arestaţi pediatrii alături de pedofili, lucru care determină o criză în sistemul de sănătate. O jurnalistă de investigaţii a reuşit să obţină şase carduri de identitate pe numele Saddam Hussein, Iosif Stalin, Osama bin Laden, Mickey Mouse, Dr. F. Rankenstein şi William Shakespeare - livrate la aceeaşi adresă, în acelaşi timp, fără ca atotveghetorul sistem cibernetic să realizeze ce enormităţi produce.

Mass-media este ţinută sub control, există doar două canale TV, ambele gratuite, Canalul de Publicitate şi Canalul Ştirilor Guvernamentale. Pentru a uşura povara sistemului de pensii, legile referitoare la eutanasiere au devenit mai permisive, iar guvernanţii au răspândit un ghid intitulat „Fă loc celor tineri", pentru a-i încuraja pe pensionarii cu gânduri sinucigaşe să-şi transpună intenţiile în fapt.

Sue Townsend îşi permite să persifleze cunoscutul roman al lui George Orwell, prin persoana simpaticului gardian-novice de culoare Dwayne Lockhart. El îl are ca şef pe inspectorul Clive Lancer, care îşi instruieşte subordonatul cu un umor involuntar demn de pana lui Anton Bacalbaşa:

„Ceea ce trebuie să bagi la cap, băiete, e că trăim astăzi în lumea zilei de mâine. Suntem ştiinţifico-fantastici."

Dwayne se îndrăgosteşte de Paris Butterworth, B9176593, căreia îi dă un exemplar jerpelit din „1984":

„Cartea era cam trasă de păr, pentru că acţiunea se petrecea într-un viitor când guvernul totalitar controla populaţia folosind ecranul televizorului. Dar miezul cărţii era povestea de dragoste dintre erou, Winston Smith, şi o fată numită Julia. Lui Dwayne i-ar fi plăcut să discute cartea cu Paris, al cărei chip dulce nu-l putea uita."

Paris îşi creşte singură copilul (al cărui nume este Fifty-cents) şi primeşte ceva mai mult de la Stat: 84,50 lire pe săptămână (alocaţia standard pentru o mamă singură). Cu ajutorul camerelor atotprezente, Dwayne o supraveghează îndeaproape şi speră că într-o zi vor citi împreună o altă carte a lui Orwell, „În pântecul balenei şi alte eseuri", doar el cu fata în pat, goi sub pătură, în vreme ce bebeluşul doarme în camera alăturată, iar obiectivul „Marelui Frate" stă răsucit în altă parte.

Spre dezamăgirea îndrăgostitului care îi împrumută „Ferma animalelor", Paris preferă bestseller-urile, precum „Nici un ban în plus, nici un ban în minus" de Jeffrey Archer. Ca să-l împace, ea îi mărturiseşte: „Aş vrea să fac ce-a făcut şi Julia în «O mie nouă sute optzeci şi patru». Ştii tu, să merg într-un loc unde să nu pot fi urmărită." Dar tânărul poliţist ştie că aşa ceva nu există în „Minunata lume nouă" condusă de cromwellieni. Ori de ceilalţi.

Pentru că prinţul-consort Philip nu este îngrijit cum se cuvine în sanatoriul unde a fost internat după atacul cerebral suferit, Regina se hotărăşte să abdice şi să petreacă mai mult timp împreună cu el. Oricum, titlul regal pare să fie lipsit de substanţă. Ca în orice situaţie bazată pe transmiterea bârfelor prin „telefonul fără fir", zvonul se extinde şi se transformă în: „Regina mai are de trăit şase luni/două săptămâni/ câteva zile, deoarece suferă de o boală de inimă/leucemie/tuberculoză." Evident, fără nici un temei real.

Dar Anglia reprezintă o democraţie multiseculară şi urmează noile „alegeri". „Boy" English, liderul noilor conservatori („NewCon", termen parcă creat prin „Nou-vorba" orwelliană - unde „con" poate însemna şi chiar înseamnă „escrocherie") anunţă că, dacă va obţine victoria, va reinstaura monarhia. Şi pentru că mult-hulitul prim-ministru republican doreşte să revigoreze finanţele prin introducerea unei taxe pe deţinerea câinilor, echipa de cosmetizare a imaginii publice îi propune lui Boy să adopte un maidanez, prilej de noi complicaţii.

Pentru ca intriga să devină mai stufoasă şi mai derutantă, autoarea introduce un personaj surpriză: Graham Cracknall, presupusul fiu al prinţului Charles şi al Camillei Parker. Lista „ciudaţilor" trebuie completată cu magnatul Arthur Grice, un antrepenor milionar

căsătorit cu Sandra, o piţipoancă ambiţioasă şi cu un piept spectaculos, care doreşte să împartă lumii cărţi de vizită cu un titlu nobiliar trecut pe ele.

Pentru că pe coperta celui de-al doilea volum apare o găină cu ţigara în gură (fumatul „neglijent” fusese interzis în Anglia), trebuie amintite cele două păsări de curte crescute de prinţul Charles. Ca să ironizeze teoriile despre supremaţia rasială, dramaturgul Friedrich Dürrenmatt l-a pus pe Romulus cel Mare să facă exact acelaşi lucru în ultimele zile ale Imperiului Roman de Apus. Deşi ar fi putut îmbogăţi „meniul pe cartelă” al prinţului moştenitor, Eccles şi Moriarty refuză să facă ouă. Probabil, din cauza stresului. De-a lungul naraţiunii, în apropierea coteţului apar de mai multe ori nişte vulpi, care, ca nişte spirite răzbunătoare, doresc să fie de faţă când Casa Regală, cândva mare amatoare de vânători călare, se va prăbuşi definitiv. Galinaceele nu ajung să fie furate şi mâncate, deoarece sunt confiscate şi exterminate de către autorităţile sanitare cu ocazia izbucnirii unei epidemii de gripă aviară.

Sue Townsend a fost o fată săracă din popor, care a avut o adolescenţă rebelă, o căsnicie timpurie eşuată şi probleme cu serviciile sociale din cauza imposibilităţii de a-şi întreţine copiii. În repetate rânduri, şi-a declarat lipsa de credinţă în Dumnezeu şi convingerile republicane. Totuşi, în ambele volume, portretul Reginei este trasat cu mult respect şi se reliefează maiestuos pe fundalul întunecat al unei epoci sinistre, care, deşi se foloseşte în mod oportunist de ideea monarhică, o trimite practic la muzeu.

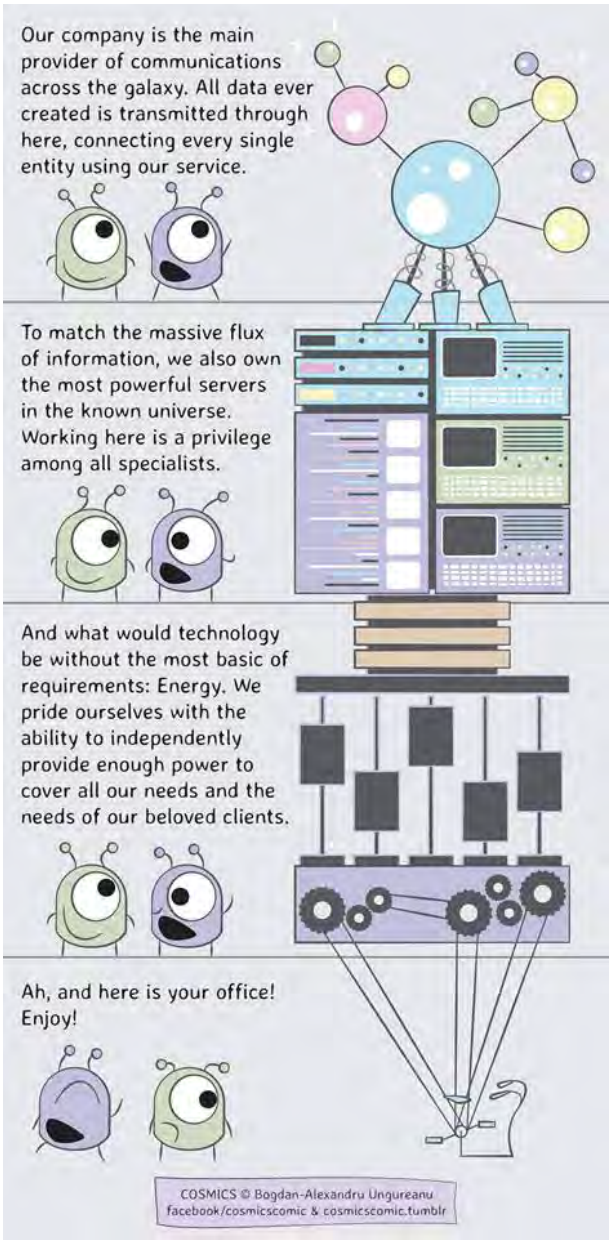
Our company is the main provider of communications across the galaxy. All data ever created is transmitted through here, connecting every single entity using our service.
To match the massive flux of information, we also own the most powerful servers in the known universe. Working here is a privilege among all specialists.
And what would technology be without the most basic of requirements: Energy. We pride ourselves with the ability to independently provide enough power to cover all our needs and the needs of our beloved clients.
Ah, and here is your office! Enjoy!
COSMICS © Bogdan-Alexandru Ungureanu
facebook/cosmicscomic & cosmicscomic.tumblr

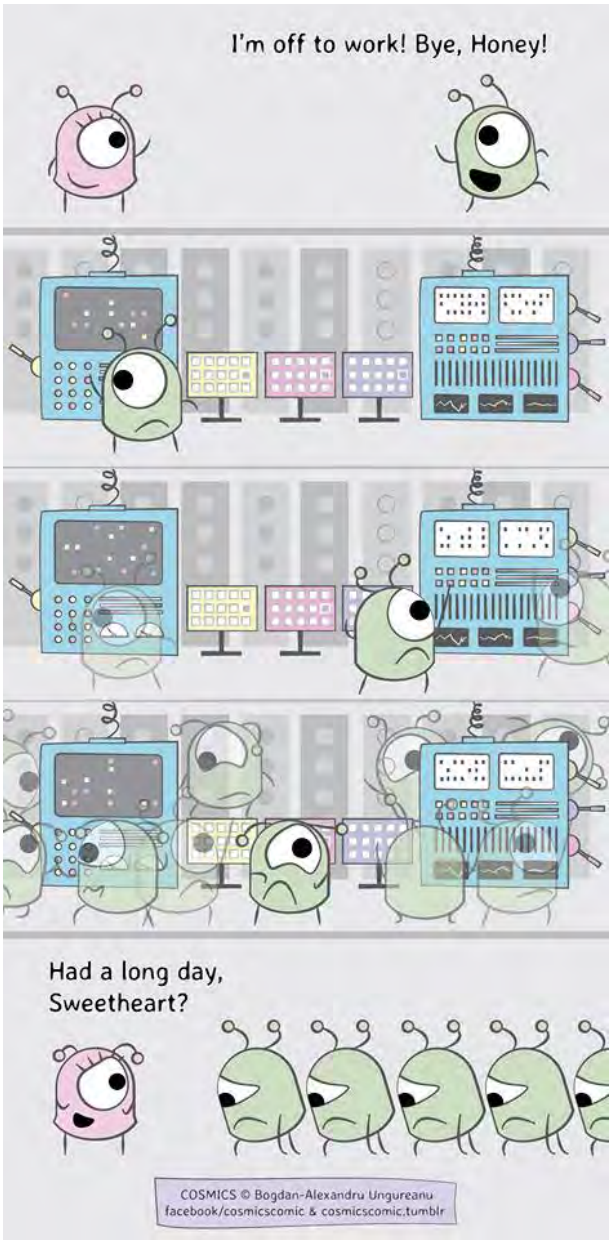
I'm off to work! Bye, Honey!
Had a long day, Sweetheart?
COSMICS © Bogdan-Alexandru Ungureanu
facebook/cosmicscomic & cosmicscomic.tumblr

Bogdan-Alexandru Ungureanu

Constantin Cozmiuc

20 ianuarie 1952 - 23 octombrie 2007

Constantin Cozmiuc a erupt în micul, dar pitorescul (şi, adeseori, agitatul) univers al fandomului românesc, spre jumătatea anilor '80 ai veacului trecut, şi apariţia lui nu avea cum să treacă neobservată. Timp de câţiva ani a câştigat, cu regularitate, premii importante la Consfătuirile naţionale. Textele sale au apărut în publicaţiile timişorene, dar şi în Almanahul Anticipaţia ori în antologiile vremii.

Prin ce a convins Constantin Cozmiuc? În primul rând, notăm plasarea acţiunii în spaţiul autohton, chiar local, familiar. Alături de acest aspect (sau decurgând din el), se evidenţiază simpatia, căldura cu care autorul îşi priveşte personajele. Să adăugăm tonul sprinţar, acţiunea alertă, câte o idee ingenioasă, umor din belşug şi intuim reţeta succesului povestirilor lui Cozmiuc.

Constantin Cozmiuc

Martorii sferulei

- fragment -

3. Sferula se trezi din visare. Spaţiul emoţiilor era plin de variabile pozitive. În zona percepţiilor se aflau datele unui biocâmp – uman, după toate aparenţele. Simţi deplasarea, apoi loviturile. Încercă să facă o analiză a spectrului vizibil, dar, în lunga perioadă de întuneric, spaţiul reprezentărilor fusese umplut cu amintiri. Până când să transfere informaţiile, simţi o înteţire a mişcării moleculelor. Căldură! Indicatorii de bucurie se activară. Îşi cuplă convertoarele de energie, fericit că îşi poate reîncărca bateriile.

Urmă apoi o răcire bruscă. Pe seama diferenţei de temperatură, putea acum să-şi regenereze rezervele antigravitaţionale. Cu puţină economie în gestionarea fluxului energetic, ar putea încerca să facă mici deplasări.

Abia după ce diferenţa de temperatură dintre miez şi suprafaţă deveni prea mică pentru a o mai converti în ceva, declanşă scanerul şi analiză topografia locului. Se afla într-o incintă plină de lichid. În sfârşit, zona vizuală se eliberă. Zări două mâini care îl ridicară în dreptul unei feţe cu aspect umanoid.

Spaţiul afectat speranţelor era dominat acum de variabile pozitive. După biocâmp, fiinţa putea fi inteligentă, însă existau elemente incerte. Aspectul nu aducea precizări suplimentare.

În lipsa altor date, conchise că se află în prezenţa unui android. Dacă ipoteza se va adeveri, misiunea sa era de a-i găsi pe cei care l-au construit şi programat.

Precaritatea automatismelor psihice decelate la prezumtivul robot biologic nu-i dădea speranţe prea mari de a găsi, aici, un ajutor în acest sens. Ca să ajungă mai repede la constructori, hotărî să proiecteze arhiva în memoria androidului, cu prima ocazie când conştiinţa îi va fi adormită. În mod normal, un robot biologic ar trebui să raporteze constructorului că i s-au implantat informaţii străine şi să le listeze pentru verificare.

4. Puse capul pe pernă şi ascultă câteva clipe respiraţia liniştită a soţiei. „A adormit", îşi spuse cu păcatul invidiei în suflet, pentru uşurinţa cu care Ioana îşi croia drum către vise. „Cum poate dormi atât de liniştită, când cu fiecare zi se apropie clipa marii bătălii?!" Se însurase cu o inconştientă, asta era clar. Şi când te gândeşti că ea fusese cea care îi îndreptase paşii pe calea credinţei... Cum de cutezase atunci să-l înfrunte pe predicator?

Îşi aminti scena cu tristeţe. De la amvon, Ilie tuna şi fulgera împotriva păcătoşilor. Cineva făcu să păcănească o casetă audio. Sunetul îl inspiră pe Ilie să spună: „Viaţa noastră e ca o casetă, fraţilor! Iar Iehova nu va păstra decât muzica plăcută urechilor Sale, pe restul îi va nimici, îi va şterge de pe faţa pământului, aşa cum noi ştergem muzica drăcească, pentru a o înlocui cu imnurile noastre sfinte! Vom rămâne, pe caseta Lui, numai noi, învingătorii de la Armagheddon, întru slava şi mărirea Sa! Şi rău îmi pare, fraţilor, că nu putem curma răul mai

Laurenţiu Nistorescu, Laurenţiu Demetrovici, Antuza Genescu,
Costel Baboş, Constantin Cozmiuc. Timişoara, mai 2007

curând... Orânduirea lui Satan pe pământ este tot mai puternică, dar veni-va ziua în care îl vom putea sluji pe Iehova în lupta Sa necruţătoare. Vom nimici tot ceea ce înseamnă necredinţă!”

Ştiau cu toţii că marele regret al lui Ilie era acela că organizaţia nu-i putea pedepsi cu moartea pe cei excluşi, aşa că încremeniră văzând-o pe sora Ioana cum se ridică şi îl sfredeleşte cu privirea.

– Adevăr vă zic eu vouă, începuse ea cu vocea tânguită, că în ziua în care un martor va lua viaţa cuiva, duhul Satanei se va coborî peste toată adunarea.

Se lăsase o tăcere mormântală, de se temeau şi să respire. Nu era prima dată când Ioana îl înfruntase pe predicator, dar acum depăşise măsura. Una este să-l priveşti încruntat, a neîncredere, şi alta să dai glas necredinţei cu care te încearcă necuratul.

– Cum îndrăzneşti să proroceşti, tu, sclava lui Iehova? Nu ştii că numai organizaţia are dreptul, că voia noastră este însăşi voia lui Hristos şi a lui Iehova? Începând de azi, până când nu te vei pocăi, nu mai faci parte dintre martori! tună Ilie de la amvon, agitându-şi braţele ca turbat.

Femeia, în loc să implore iertarea cu lacrimi de pocăinţă în ochi pentru clipa de rătăcire, îl încontrase din nou, scuipând în direcţia lui şi spunând:

– Acum mi s-a luminat mintea! Sunteţi martorii Satanei, asta sunteţi!

Adunarea tăcea înfiorată, aşteptând izbucnirea de mânie a păstorului. Dar Ioana era deja la uşă, de unde le mai strigă:

– Viaţa nu o poate lua decât cel care a dat-o, aşa să ştiţi. Nu spune şi Moise că uciderea este împotriva voinţei cereşti? Dar ochii voştri sunt orbiţi de cel necurat, spurcăciuni ce sunteţi!

Şi plecase, fără să se uite în urma ei.

Din clipa aceea, vestitorul Partenie începu să-l iscodească zilnic, să vadă dacă nu cumva încălca porunca de a nu avea niciun fel de relaţii cu ea ori dacă osârdia cu care propovăduia credinţa nu începuse să lase de dorit. „Eh!” îşi spunea amăgindu-se singur, „s-o întoarce ea la Domnul”.

Îşi murmură obişnuita rugăciune şi adormi cu gândul la bila ascunsă în pod, într-o ladă plină cu lucruri vechi.

În bucătărie, Dorel suspină în somn şi îşi strâmbă gura a plâns. Din uşa sobei se prelinse încet un fir incandescent, de culoare violacee, şerpuind anevoie, ca şi cum şi-ar fi căutat calea într-un loc necunoscut. Capătul său sclipi scurt în direcţia copilului, apoi îşi făcu drum, prin gaura cheii, spre încăperea în care dormeau cei doi. Se târî la nivelul podelei şi se înălţă în dreptul frunţii lui Matei, luminându-i faţa cu o nuanţă purpurie. După câteva ezitări, se decise şi pătrunse scurt, ca o muşcătură de viperă, în fruntea celui adormit.

Omul gemu înfundat şi se răsuci în aşternut, dar firul flexibil păstra neclintit legătura. Încăperea fu luminată de

o succesiune de străluciri argintii, apoi se lăsă din nou întunericul.

5. Sferula era mulţumită. Cel care o găsise era, cu probabilitate de 98%, un automat biologic. Programele sale psihice erau rudimentare, reduse la menţinerea organismului în parametrii de funcţionare, însă alcătuirea biologică trăda inteligenţa şi imaginaţia proiectanţilor. Putea chiar afirma că se apropia de complexitatea fostului său corp, cel părăsit pe Naiga. Se mira chiar cum de biocalculatorul nu evoluase singur, căci avea toate elementele necesare unei autoperfecţionări rapide. Cei care îl construiseră nu duceau lipsă de nimic, din moment ce puteau să facă atâta risipă: unitatea sa centrală se folosea de 10% din capacitate şi de multe ori nici asta nu funcţiona optim.

Acum, în mod normal, androidul ar trebui să se trezească şi să raporteze constructorilor că i se implantaseră informaţii străine în memorie. Aceştia vor trebui să cerceteze locul şi vor da fie de el, fie de mesajul său înscris în memoria automatului. „Cu o asemenea tehnică, nu pot fi rău intenţionaţi”, se linişti sferula. Extrapolările situaţiei indicau un coeficient de speranţă încurajator. Va putea primi fie o doză bună de energie, fie un trup ca al acestui android, pe care să şi-l programeze singur.

Analiză şi o altă posibilitate: creatorii acestor roboţi nu mai existau, dintr-un motiv oarecare. Atunci, după etica galactică, avea mână liberă.

Dar acest lucru nu îl putea afla decât urmărind reacţiile androidului marcat. Se linişti, gândindu-se că scenele implantate erau cunoscute majorităţii civilizaţiilor avansate: lupta contra roboţilor militari, programaţi greşit din fabricaţie şi sărbătorirea victoriei. Apoi, scena dureroasă a exploziei astrului... Cel care i-a distrus casa, planeta Naiga.

Aşa vor putea afla cine este şi de unde vine. Restul îl va lăsa în seama recunoscutei ospitalităţi a civilizaţiilor avansate.

6. Matei se ridică în picioare, urmărit de privirile mirate ale întregii adunări. Umblase toată ziua de colo până colo, după ce îşi luase liber de la serviciu, nerăbdător să vestească tuturor minunata viziune din noaptea trecută. Şi uite, acum, în adunare, glasul parcă se aliase cu Satana şi refuza să-l asculte. Îşi drese vocea, tuşind de câteva ori, ca păcătoşii ce fumează tutun, şi reuşi să articuleze:

– Fraţilor, am avut astă-noapte o viziune minunată! Nu, nu voi să fac o prorocire, adăugă el văzând încruntarea celui de la amvon, ci doar să vă povestesc visul cu care Iehova, în marea Sa dărnicie, mi-a luminat sufletul.

Îşi roti privirile peste cei din sală, se asigură că este ascultat cu atenţie, apoi începu să vorbească, psalmodiind lent şi legănat:

– Se făcea că eram răpit în duhul şi purtat de suflarea Domnului, pe vremea când Hristos se numea Mihail. Şi glasul Său cel tunător mi-a spus: „Iată, robul Meu, de aici începe împărăţia Mea, dar cea a Tatălui se întinde dinaintea primului Adam.” Apoi răsuflarea Sa înmiresmată m-a purtat până la capătul celei de-a doua veniri a Sa şi mi-a zis aşa: „Iată, de aici începe societatea lumii noi, dar până la ea vor trebui să piară cei necredincioşi! Şi iată bătălia de la Armagheddon!” Am văzut, fraţilor, atâta prăpăd şi pustiire, cât limba mea cea omenească nu poate rosti. Neamuri nimicite, împărăţii întregi arse şi peste toate zbura, falnică, slava Sa, într-un car ceresc, scuipând foc peste cei păcătoşi, umplând văile cu sângele lor şi înroşind mările, ca şi bolta cerului. Apoi am văzut împărăţia Satanei, arsă de slava Sa neasemuită şi domnia Lui, alături de noi, martorii şi oştenii săi credincioşi!

Sfârşi cu greu, în hohote de plâns. Îşi ridică mâinile spre tavanul scorojit şi strigă:

– Aleluia, fraţilor, am văzut toate acestea aievea şi sunt încredinţat că se vor întâmpla curând, poate chiar în zilele ce vor veni!

Un cor de ţipete de bucurie i se alătură. Câţiva începură să cânte „Osana”, alţii se mulţumiră să bolborosească „aleluia” minute în şir, până când, răpuşi de oboseală, căzură pe băncile murdare, murmurând rugăciuni de mulţumire. Doar Matei rămase în picioare, aşteptând înfrigurat verdictul lui Ilie.

Păstorul adunării se ridică, cu gândul la raportul pe care îl va trimite Centralei şi ceru să se facă linişte. Îi privi pe toţi aspru, până când îi văzu că-şi ţin răsuflarea, apoi începu să vorbească:

– Fraţilor! Ştiţi bine că prorocirea nu vine decât de sus, de la Iehova, prin intermediul superiorilor. Dar, spune cuvântul Domnului la Isaia 43, versetul 10, că noi suntem cei care depunem mărturie pentru Iehova. Şi mai stă scris, în Ezechiel 38 cu 8 şi 38 cu 21, că bătălia din urmă contra răului va avea loc şi că Satan va fi nimicit la Armagheddon. Să nu luăm în nume de rău fratelui Matei cele spuse, ci să le judecăm aşa cum sunt: o mărturie asupra celor ce vor veni. Şi poate că Iehova vrea să ne arate şi că Matei e menit unor slujbe mai mari în serviciul Său, adăugă el cu gândul la dobitocul de Partenie şi la prostiile pe care acesta le născocea ca să-i fie pe plac.

Cariera lui de predicator începuse cu aceeaşi convingere ca a acestui om simplu la suflet, gata să facă orice pentru cel pe care îl credea „unsul lui Iehova”, dar care era nepriceput şi mincinos. Avea încă nevoie de el: legăturile cu Centrala funcţionau greu, cărţi arareori primeau şi adesea trebuia să improvizeze, luând ca model ceea ce ştia că se petrece prin celelalte secte. În ultima vreme, rapoartele lui Partenie era făcute vădit numai pentru a-i fi lui plăcute.

Îi făcu semn lui Matei să se aşeze, apoi urmă:

– Ştim cu toţii că Lucrarea a început deja şi că imperiul Satanei se clatină din temelie, aşadar nu e de mirare că Domnul ne dă de veste să fim pregătiţi.

Adunarea se înfierbântă din nou. Ilie îi linişti cu o rugăciune, apoi cântară un imn de slavă pentru apropiata sosire a Celui de Sus. În liniştea lăsată, după stingerea ultimului acord, Matei se ridică şi, cu o căutătură umilă, ceru îngăduinţa conducătorului să vorbească din nou. Ilie se încruntă, dar îi permise să ia cuvântul. Rapoartele

La Galeria Popa'S/Fundaţia Rubin. Constantin Cozmiuc, alături de prietenii săi de la Cenaclul „H.G. Wells": Antuza Genescu, Dan Ciuhandu, Laurenţiu Demetrovici. Ultima fotografie cu Constantin Cozmiuc, datată 20 octombrie 2007 – cu 3 zile înainte de tragicul său sfârşit

sale, precum şi cele ale vestitorilor, îl indicau drept un membru de nădejde.

– Mărturisesc, fraţilor, că sufletul mi-e plin de milă pentru cea care mi-a fost hărăzită să-mi fie tovarăşă de viaţă. A greşit şi ziua cea mare o va găsi potrivnică Celui Sfânt şi va fi nimicită. Vă rog din suflet, fraţilor, să ne rugăm pentru grabnica ei moarte. Poate Iehova se va îndura de ea, dacă nu va avea prilejul să păcătuiască în ziua cea mare...

Fraţii aprobară cu entuziasm şi începură, plini de osârdie, o rugăciune pentru moartea fostei lor surori. Îngrijorat, cuprins de milă, Matei suspină, gândindu-se că ar fi mai bine să o omoare cu mâna lui, ca să fie sigur că o va scăpa de cumplitele zile ce vor urma.

Plânsul îl linişti întrucâtva, lăsându-i o senzaţie de pace şi împăcare, ca şi cum însăşi mâna Lui i s-ar fi pogorât peste creştet şi i-ar fi îndepărtat gândurile negre. Acolo, în împărăţia ce va să vină, gândi el, Domnul o va ierta pe Ioana, mai ales că ea fusese cea care l-a adus pe calea credinţei. Zâmbi fericit şi privi spre amvon.

Predicatorul ceru linişte. Din nou tăcerea apăsătoare înlocui vacarmul. Ici, colo, se auzeau icnetele de plâns ale celor care nu se puteau stăpâni. Trase aer în piept, pregătindu-se pentru predică, dar uşile se dădură în lături violent şi în prag apăru Ioana, cu părul vâlvoi şi privirea rătăcită. Îşi zări bărbatul, aşezat cucernic lângă amvon şi îl strigă fără să-i pese de ceilalţi:

– Vino acasă, mă, dobitocule. Pe Dorel l-a lovit o maşină!

Partenie gândi, plin de ură: „Te-a bătut Dumnezeu, animala dracului!"

7. Sferula deschise toate canalele de legătură cu exteriorul, aşteptând cu nerăbdare întâlnirea cu *ei*. Percepea unde electromagnetice modulate şi, în depărtare, impulsurile unor computere. Însă androidul nu dăduse raportul celor care îl creaseră, ci altor roboţi, programaţi precar, ca şi el.

Soarta îi era favorabilă. Androidul cel mic, probabil un model proaspăt lansat, se defectase. Îl lovise o maşină primitivă. Senzorii săi nu au nu înregistraseră suficient de bine semnalele şi se aruncase pur şi simplu în faţa automobilului. Îi palpă biocâmpul şi se asigură că încă funcţiona. Încercă să-i desluşească alcătuirea, aşa, ca un exerciţiu, ca să le poată dovedi gazdelor priceperea sa. Să-l repare? Ar fi o idee, defecţiunea era minoră, trebuia oprită repede scurgerea lichidului transportor de oxigen, sudate elementele rupte din schelet şi completat stocul... Ar putea încerca o transmutare, pentru a substitui lipsa compusului cu fier. Se hotărî să cumpănească bine problema, gazdele s-ar fi putut supăra.

Dar incidentul îi relevă un alt aspect. Femela care convieţuia cu androidul avea un ataşament aproape uman faţă de mica creatură. Îi palpase psihicul şi simţise atâta emoţie, încât se retrase timid, gata să-şi ceară scuze, crezând că a nimerit peste o fiinţă inteligentă. Se asigură că nu greşise persoana, senzorul se putea delocaliza uşor, apoi începu să integreze noile date. Rezultatul îl uimi: cu o probabilitate de 72,5%, femela era umană. Căută rapid adresa apelativului şi înlocui „femelă" cu „femeie", alături de un semn de întrebare. S-ar fi simţit ruşinat ca gazdele să-i semnaleze eroarea. Nici invers nu ar fi fost bine, aşa că se hotărî să păstreze încă semnul incertitudinii.

24 mai 1988, la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu” din București, simpozion internațional pe tema „Anticipație și umanism”. În foto: Tudor Beşuan, Voicu Bugariu, Mircea Opriţă, Constantin Cozmiuc

Lăsă un senzor în proximitatea roboţelului, decis să nu intervină până în ultima clipă. O nouă consecinţă îi apăru cu claritate: dacă gazdele sunt la nivelul femeii, rezultă că sunt pe picior de egalitate cu androizii. Or, asta înseamnă că androizii au fost lăsaţi aici de o altă civilizaţie, mai dezvoltată. Şi atunci porţiunea disponibilă din biocomputer poate fi o rezervă plănuită de constructori pentru o dezvoltare ulterioară şi, în consecinţă, inaccesibilă lui.

Primele consecinţe ale examenului logic îl descumpăniră. Probabilităţile indicau că se află în prezenţa unui cuplu umanoid-android. Verifică rapid în memorie datele roboţelului. Descendenţa sa din acest cuplu era certă! Or, în acest caz, acesta nu putea fi android, ci umanoid, cu siguranţă, căci ce sens ar avea să creezi androizi în acest mod, distrugând informaţii genetice preţioase, în loc să le adaugi! Asta înseamnă că şansele sale de a-şi transfera psihicul trebuiau recalculate radical. Nu putea risca o greşeală, rezervele energetice nu-i permiteau să se delocalizeze decât o singură dată.

Blocul central începu să calculeze variantele. Prin crăpăturile cufărului din pod răzbătea o lumină rece, violacee.

8. Întins pe dormeza din bucătărie, Dorel gemu abia auzit. Faţa îi devenise albă ca varul, iar pleoapele pergamentoase tremurau, încercând zadarnic să se deschidă. Matei rămase încremenit în pragul uşii, cu ochii ţintă la sângele ce curgea abundent din rana de la cap. Închise ochii şi se clătină: nu se poate, Iehova mi-e stăpân, mă apără... Dar încercările Sale? Nu-ţi aminteşti prin câte a trecut Iov? S-a plâns el ori a lăudat întruna numele Domnului?

Căută să dea o mână de ajutor, dar nu reuşi decât să încurce femeile, nişte vecine sosite în grabă la vestea nefericitei întâmplări. Se retrase într-un colţ, cu ochii ţintă la copil. „Nu mi-l lua, Doamne, lasă-l în lume. Te rog, Doamne, nu-l chema la Tine. Ţi-e rob credincios, ai grijă de sufletul lui”, murmură el cu ochii înlăcrimaţi.

Doctorul de la circă sosi în goană, chemat de Pascu, care rămase în ogradă alături de alţi vecini. Fraţii formau un grup compact, lângă intrarea în bucătărie. Stăteau tăcuţi şi cucernici, cu privirile îndreptate spre cerul albastru, limpede. Mecanicul îi privi pe sub sprâncenele-i stufoase. „Dacă scapă, or să spună că rugăciunile lor l-au salvat, dacă nu, păcatele lui îs de vină!” Se strâmbă nemulţumit şi le întoarse spatele.

Nu poate fi transportat. O să chem o ambulanţă, are nevoie de transfuzie pe loc...

Matei nu înţelese cuvintele doctorului. Îl văzu doar cum aleargă şi îl urmări cum intră la Pascu. „Are telefon!” realiză el sec. Apoi rumoarea din curte crescu. Femeile îl priveau întrebător, ca şi cum ar fi aşteptat ceva de la el. „Facă-se voia Domnului”, spuse el şi îşi privi băiatul, parcă mai liniştit acum, după rostirea rugăciunii.

Ieşi în curte ameţit, neînţelegând pricina certurilor.

– Frate Matei, îi spuse Alexandru, intrat odată cu el în organizaţie, Domnul este marele tămăduitor, de ce-ţi laşi copilul pe mâna neputincioasă a celor cu sufletul vândut, a uneltelor Satanei?

Matei clătină capul cu hotărâre. Nu, aşa ceva nu putea permite, înainte de toate fericirea, alături de Iehova, în împărăţia celor aleşi. Îşi încredinţă fraţii că orânduirea fără capăt este visul său, unde Domnul îl va aduce desigur alături de fiul său. Ar fi vrut însă să fie şi Ioana acolo, gândi el, amintindu-şi de toporul proaspăt ascuţit din cameră, dar nu le spuse nimic, acesta era micul său secret.

– Vor să bage sânge străin în el! îi strigă Ilie, ca o acuzaţie grevă. Ai auzit?

Sirena ambulanţei îi abătu gândurile. Maşina opri în faţa porţii şi un medic coborî în grabă, strigând celor doi felceri din spate să se grăbească.

Atunci Matei, urmat de fraţi, le bară accesul în bucătărie.

– Ce vreţi să faceţi?

Doctorul îl privi incredul, apoi încercă zadarnic să treacă.

– Faceţi loc, copilul are nevoie de o transfuzie de sânge imediat, altfel moare!

– Dacă Domnul vrea să-l ia la El, facă-se voia Lui, spuse Matei, el însuşi impresionat de gravitatea vocii sale. Doar stă scris în Cuvântul Domnului, la Faptele Apostolilor, capitolul 15, versetul 28, că „I s-a părut nimerit Duhului Sfânt şi nouă să nu vă încărcaţi cu cele netrebuincioase”. Se opri o clipă, intimidat de ideea că s-ar putea să nu-şi fi amintit exact textul versetului, apoi urmă: Nu puteţi băga în el sufletul spurcat al cine ştie cărui necredincios!

– Bine, tâmpitule, atunci dă-i tu sânge! îi ţipă în faţă doctorul, terorizat de ideea că şi aşa era destul de târziu.

– Nu pot, Domnul nu îngăduie! răspunse îndurerat Matei, după ce privi cu coada ochiului spre Ilie şi îl văzu clătinând din cap.

Constantin Cozmiuc, Liviu Pârvan, Sergiu Nicola, Dorin Davideanu
şi Eugenia Banciu, la Clubul „The Note”, 1999

Doctorul se trase câţiva paşi în spate şi îi ameninţă mut cu degetul. În cele din urmă îşi învinse mânia şi reuşi să articuleze câteva cuvinte:

– O să daţi socoteală! Copilul va muri dacă nu mă lăsaţi să trec!

– Domnul a dat, Domnul a luat! rosti grav Ilie.

– Omule, sunt doctor, înţelegi? Şi acolo zace copilul tău, ce naiba, ai înnebunit? Fiecare clipă este preţioasă, lasă-mă să trec!

Matei scuturã capul cu îndârjire. Fraţii se strânseseră în jurul său, având grijă să blocheze uşa scundă a bucătăriei de vară.

– Nu, spuse el, încercând să-şi stăpânească tremurul vocii. Nu! Ştiinţa ta este unealta Satanei pe pământ, cu care ne ademeneşte pentru a ne răpi Împărăţia. Nu, duhurile diavoleşti sortite pieirii la Armagheddon nu vor intra în casa mea!

Murmurele aprobatoare ale celor din spatele său îi întăriră cugetul, aşa rupt cum era între pornirea de a-l lăsa pe cel din faţa lui să intre în casă şi cea de a-l alunga.

Doctorul deschise gura să-i spună ceva, dar Matei i-o reteză hotărât:

– Mai bine du-te acasă şi pocăieşte-te. Ultima zi a domniei lui Satan este aproape, alătură-te nouă în rugăciune şi vei fi salvat!

Dacă nu ar fi fost vorba de un copil, mai mult ca sigur că, în cele din urmă, ar fi dat din mână şi ar fi spus că un idiot mai mult sau mai puţin pe lume nu contează. Îşi privi ceasul: trecuse deja incredibil de multă vreme. Simţi acut timpul ca pe o lamă ce pătrunde în firul de aţă de care atârna viaţa copilului. Se întoarse spre cel care îl chemase, cerându-i parcă sprijinul.

– Oameni buni, chemaţi miliţia! propuse cumnata lui Matei.

Doctorul clătină capul. Nu era timp. Încercă de câteva ori să treacă de baricada vie, dar fu respins cu hotărâre. Se opri descumpănit, auzind ţipete.

Ioana ieşise în pragul bucătăriei ca o nebună, aruncând în jur priviri de fiară rănită. Sora Vasilisa o prinse din spate de păr şi o trase înăuntru. Ioana se întoarse şi o lovi cu sete în tâmplă, strecurându-i printre dinţii încleştaţi un „Na, mă, paştele mă-tii de buleandră!” Câţiva fraţi plecară frunţile, dar nu din cauza blasfemiei. Trecutul surorii Vasilisa, înainte de a depune mărturie, bineînţeles, se amesteca cu firul propriei lor vieţi, într-un mod nu tocmai demn de fală.

Pascu se alătură medicului, îi măsură calm, apoi le spuse printre dinţi:

– Mă! Faceţi loc, că de nu...

Matei se simţi dator să intervină, încurajat de privirea lui Ilie:

– Ce te amesteci în lucrarea Domnului? Pleacă şi ai grijă să nu îngăduie ca nenorocirea să se abată asupra ta! Nu-mi purta mie de grijă, mai bine vezi-ţi de păcatele tale!

Căzu, fulgerat de pumnul greu al mecanicului, înainte de a înţelege ce se întâmplă. Dinspre uşă, Ioana îşi croia drum cu ciocanul de bătut şniţele. Pascu îi prinse mâna în clipa când era să-l lovească şi pe el în moalele capului şi îi spuse: „Ho, mă, nu te înfierbânta aşa!” Femeia îl privi lung, cu o rugăciune mută şi disperată în ochi, apoi scânci ceva şi se întinse la pământ. Încercă să se ridice, dar auzi vocea de stentor a vecinului spunând: „Hai, mă, domnu’ doftor, intră!” şi se lăsă legănată de mişcarea lină a ţărânei, fără să mai aibă bucuria să-l vadă pe Ilie, care ameninţa din stradă cu mânia lui Iehova, cum îşi pierde proteza nou-nouţă, smulsă de un cocean aruncat cu îndemânare de băiatul vecinilor.

9. Sferula îşi desfăşură senzorii. Indicatorii de bucurie erau, cu toţii, la valoarea maximă: între atâta lume adunată trebuie să fie şi un om. Îi palpă sumar pe toţi şi ajunse la o primă concluzie. În mulţimea adunată apăruseră două curente de opinie. Cel majoritar solicita ca remedierea copilului să fie făcută de creatorul său, iar ceilalţi, inclusiv femeia, care – cu certitudine – îi era mamă, deci creator, cereau intervenţia depanatorului specializat, aflat la faţa locului.

Constatarea îl descumpăni: dacă depanatorul îşi cunoaşte meseria, ce rost mai are să chemi fabricantul?! În plus, cei din curentul majoritar – androizi, cu certitudine de 98% – se pare că nu cunosc toate datele problemei şi consideră că au un creator comun. În al doilea rând, observă că elementele umane, judecând după psihic, sunt preponderente în grupul minoritar. Deci confruntarea se duce între umanoizi şi androizi!

Îşi aminti de acţiunile nebuneşti ale roboţilor scăpaţi de sub control, înaintea Primei Migraţii, şi se cutremură. Din fericire, observă Sferula, lupta se limita la simple transferuri de energii mecanice şi nu a durat mult. Adepţii intervenţiei proiectantului au părăsit scena, unul din ei pierzându-şi pe drum aparatul masticator. Îşi strecură unul din senzorii energetici spre el şi îl analiză: o simplă piesă de schimb rudimentară.

Între timp, depanatorul se apucase de treabă în încăpererea situată imediat sub el. Un grup de umanoizi aduse androidul scos din funcţiune de lovitura celui care condusese operaţiunea de intervenţie şi îl aşezară pe un suport pentru dormit, dintr-o cameră alăturată.

– Fă-i ăluia un somnifer, să nu ne deranjeze, spuse depanatorul către unul din ajutoarele sale. Sferula îl urmări cu atenţie cum îi administrează celui leşinat un inhibant al unităţii centrale a biocomputerului.

Sferula îşi readuse senzorii din exterior şi păstră doar câţiva activi: unul în creştetul micului umanoid, unul cuplat cu androidul care îşi jucase atât de contradictoriu rolul de tată şi câte doi captatori de informaţii generale în fiecare încăpere. Reluă analiza situaţiei: era momentul cel mai prielnic pentru a încerca transferul în cele 90 de procente neocupate din biocomputerul androidului. În mod cert, roboţii biologici nu se află sub controlul constructorului, altfel nu şi-ar fi permis o adevărată crimă, acţiuni violente împotriva unui umanoid!

Este adevărat însă că nu le-au periclitat acestora procesele vitale şi au ripostat fără convingere, aşa că nu-şi putea permite o reprogramare totală în aceste condiţii: etica galactică interzice asemenea operaţii, chiar dacă androidul este găsit fără contact cu programatorul. Dar aceeaşi etică nu spune nimic despre utilizarea memoriei disponibile, în cazul acesta comparabilă cu cea a propriului calculator – Sferula.

Îi analiză zona rezervată speranţelor şi rămase uluit: o greşeală fundamentală, toate funcţiile erau de variabilă complexă (chiar şi funcţia obiectiv!), fără niciun suport în lumea reală. „Ce fel de modelare este asta?” se întrebă Sferula, temându-se o clipă că aparatul matematic de care dispunea este precar. Nu-şi putea permite examinarea simbolurilor generate de acest model matematic ciudat, nu avea nici timp, nici suficientă energie la dispoziţie. Exista riscul să nu mai poată face transferul personalităţii, aşa că se hotărî să analizeze mersul operaţiunilor de depanare.

„Interesele umanoizilor primează, indiferent de consecinţe”, aşa spune etica galactică. Sferula regretă că starea bateriilor nu-i permitea o intervenţie globală, ar fi putut atunci înlocui cu uşurinţă elementele defecte şi restabili funcţiile vitale la parametrii normali.

Senzorul îi aducea informaţii alarmante. Acţiunea depanatorului era benefică, însă un vas situat la nivelul biocomputerului risca să se spargă. Îşi întinse elementele active la nivelul fisurii şi încercă să reconstruiască pereţii flexibili şi să stimuleze regenerarea fluidului vital. Un nou stoc fusese adăugat din exterior, din păcate, însă, prea târziu.

Plecarea celui însărcinat cu reparaţia îl descumpăni, dar înţelese că mijloacele sale se epuizaseră. Chiar dacă i-ar comunica starea exactă a celui bolnav, nu ar fi putut interveni. Se resemnă să constate că era singurul în măsură să mai facă ceva.

Îi inspectă rapid memoria, în căutarea subrutinelor de autodepanare, dar nu le găsi, fuseseră şterse, probabil, de aceleaşi reprezentări ca şi ale androidului de alături, în schimb întâlni un apelativ, D-O-R-E-L, probabil numele de cod al copilului.

Încercă o transmutare a elementelor din jurul fisurii în materialul de bază al vasului, însă viteza reacţiei era prea mică. Spărtura urma să se producă mai târziu, dar, implacabil, se va produce, constată cu amărăciune Sferula. Exista un punct de echilibru, de la care ar fi putut întoarce situaţia în favoarea sa? Coeficienţii de probabilitate mult prea mici îl deciseră să renunţe la această speranţă.

Exista o singură soluţie de salvare. Analiză de câteva ori datele şi ajunse la aceeaşi concluzie: va trebui să-şi anihileze personalitatea în favoarea celei a copilului, şi asta cât mai repede. Recapitulă premisele înainte de a se decide:

În primul rând, este foarte posibil ca proiectantul ori creatorul, de care se tot vorbea în jur, să fie unul sau mai mulţi dintre compatrioţii săi de pe Naiga. Îşi amintea foarte clar că se aflau într-un grup compact la apropierea de planetă şi era imposibil ca accidentul să-i fi afectat pe toţi.

În al doilea rând, personalitatea copilului ocupă un spaţiu mult mai mic decât a sa şi păstrarea ei s-ar face cu o cheltuială de energie mult redusă. Acest lucru nu ar afecta cu nimic informaţiile despre Naiga, date lui în păstrare. Cândva, dacă entropia le-a risipit pe ale celorlalţi, vor avea de unde izvorî din nou. „Şi aşa”, observă Sferula, „personalitatea mea este trunchiată, am rămas un simplu *eu* obosit şi cu judecata coruptă de traiul într-un computer.”

Gândul parcă îl înviora. Îşi concentră resursele şi începu să se delocalizeze spre creierul copilului, curios să vadă sub ce formă îl va percepe acesta.

Val Antim

10 martie 1949 - 24 septembrie 2002

Pe cât de discret a fost Val Antim (Laurenţiu Turcu) ca prezenţă, mai ales în ultimii ani de viaţă, pe atât de adânc întipărite rămân povestirile sale în memoria cititorilor săi, graţie scriiturii lor fine, a personajelor cu identităţi şi nume unice, a lumilor bizare, populate cu entităţi ajunse într-un stadiu de spiritualizare avansat.

Val Antim a debutat în „Paradox", în 1989, cu schiţa O oază în deşert*. La 15 ani de la trecerea sa prematură dincolo de graniţele vieţii, publicăm două dintre prozele incluse în volumul pe care şi l-a intitulat Lumile lui Unu, de a cărui apariţie ne vom îngriji în viitorul apropiat.*

Val Antim

Sunetul biciului

Ueyri percepu o uşoară mişcare a aerului în negura îndesată deasupra pustiului, apoi membrana urechii stângi îi vibră tot mai puternic. Se întoarse pe călcâi în direcţia de unde venea pulsaţia ritmică. Era o respiraţie. Un gâfâit. Simţea miasma cuiva şi se miră că nu e decât una: cel aşteptat venea de obicei însoţit. Precaut, măsură temperatura fiinţei care se apropia, apoi îi analiză odoratul specific. Puţea a kuzm calic, adus de pigmeii farquari de la mai-marii lor distilatori şi vândut la adăpostul conductelor de gaz nobil dezafectate. Duhoarea îl îngreţoşă. Îşi puse filtrul organic de purificare a aerului şi coborî pielița odorificatoare. Parfumul discret, de flori din ţinuturi scăldate în lumină, îl dezmetici. Întinse dosul palmei. Pielea fină înregistră frecvenţa celulelor lui Colx. Nici urmă de cea a câinelui care îl însoţea peste tot! Ştia că şi lui îi plăcea kuzmul, aşa că şi-l imagină dormind somnul dulce al beţiei în vreo groapă.

– Am înţepenit de când te aştept! se răsti la Colx. Mi se pare numai sau am în faţă un porc abia ieşit din mocirlă?

– Dacă nu mă rostogoleam pe movila de steril, aş fi ajuns la timp. Şi nu sunt porc, ci un biet oropsit în armura asta de cavaler teutron.

Cavaler „te-u-tron", vasăzică... în armură... înseamnă că te-ai tăvălit mai devreme şi că erai leoarcă de transpiraţie. Miroşi ca un butoi a kuzm!

Când pronunţă ultimul cuvânt, dosul palmei lui Ueyri înregistră o accelerare bruscă a frecvenţei neuronilor celuilalt. Ştiuse că se va enerva. Păcat că nu putea să-l vadă în întuneric. Noaptea neagră încă apăsa pustiul Umaavv de pe faţa veşnic umbrită a planetei Ergasay. Aici, „zi" înseamnă trecerea sateliţilor de centură, Boyzcel albastru şi verdele Kerhem. Ei reflectă o parte din lumina strălucitorului Yen Ney, ca două lune pline, viu colorate. Acum, ambii se află probabil la câteva grade sub orizont, apunând pe cerul continentului de pe cealaltă faţă. Noii veniţi numesc Ergasay-ul „lumea cu două feţe" şi nu o spun peiorativ, pentru că atunci văd numai faţa ei frumoasă, unde sunt aduşi, cea cu oraşele climatizate şi cu nume somptuos: Kringa Lokry. Abia când e prea târziu, după ce sunt aruncaţi în hamada pustiului, îşi dau seama că, de fapt, se află pe „o planetă cu două lumi" şi că, odată ajunşi în cea din urmă, acolo vor rămâne!

– Kringa Locry, cu oameni cenuşii... Suflete pustii...

Ueyri murmurase inconştient, cu gândurile aiurea, purtat de amintiri.

– De cântat îţi arde?! bombăni Colx. Vrei să-ţi baţi iar joc de mine, ştiu eu, dar dacă m-ai vedea cum arăt...

– Îmi ajunge să mi te imaginez. Numai că... în mintea mea apari aşa cum sunt adevăraţii cavaleri. Călare. Ai găsit cumva vreun cal pe drum?

Pusese anume întrebarea.

– Ce-i ăla „Cal"? veni răspunsul aşteptat.

– Cum? Nu ştii? Parcă te lăudai că eşti mare cunoscător în arta preştiinţei.

– Am fost, spuse indiferent Colx. Pe vremea „Grenadorului". S-a dus el..., s-a dus şi cunoaşterea...

Ce poate face kuzmul dintr-o fiinţă! Colx nu mai era în stare să exprime pic de regret. Trecutul i se diluase în aburii

Val Antim şi Philippe Curval la Colocviul „Quasar XX” (Iaşi, 26-28 februarie 1999)

minţii. Parcă vorbea despre un străin, ca şi cum ar fi uitat cu totul că îi fusese ani de-a rândul numai în preajmă. N-a făcut un pas fără ca el să-i spună să îl facă. Un asemenea ins nu se putea descurca de unul singur, îi trebuia un stăpân, altfel, după moartea lui Phiri Nur, „Grenadorul”, nu s-ar fi alipit de Ueyri. Venise la momentul potrivit, chiar atunci când a început comerţul cu ulall. Nu trecuse nici măcar o lună de la funeralii... Coincidenţă? Poate pentru minţile decrepite ale mutanţilor din canioane... Încă de la început, Ueyri i-a suspectat de complot pe Mai-Marii distilatori ai farquarilor. Erau singurii negustori care îşi rotunjeau profitul plasând marfă de mâna a doua, din stoc, pe Umaavv. Deşi constituia groapa de deşeuri şi scursori a oraşelor climatizate, era un ţinut întins pe jumătate de planetă şi bine populat. În plus, numeroasele experimente cu noii veniţi care eşuau în laboratoarele Kringa Locry le furnizau, permanent şi din abundenţă, clienţi. Rebuturi, mutanţi, însă fiinţe vii, cu necesităţi şi, mai ales, cu slăbiciuni! Au avut ce specula şi au făcut-o, iar un astfel de monopol înseamnă putere şi influenţă. Comerţul lor prosper s-a stins, însă, odată cu venirea lui Phiri Nur. Câtă vreme a guvernat el pustiul, le tolerase doar producţia de kuzm, or, din kuzm, nimeni nu face avere. Distilarea lui durează mai mult decât beţia pe care o oferă în schimbul unui preţ derizoriu. Adevăratele afaceri se fac cu ulall, cu valig sau cu akaj, dependenţi dătători de vise mai nebuneşti decât închipuirea. Recoltele sunt permanente în câmpii şi pe dealurile scăldate în lumină.

Ueyri avusese nevoie de cineva care să aducă ulall de Ia farquari. El nu putea să meargă. Ar fi fost nevoit să treacă peste movila de steril, alt drum nu exista, canioane pestide flancau traseul în ambele părţi. Nimeni nu ştia cine depusese deşeurile tocmai acolo şi de ce chiar înainte de arestarea guvernatorului. Faptul coincidea şi cu dispariţia navei Iui personale, „GREENA-DO” (de unde i s-a tras porecla), iar cunoaşterea preştientă a lui Ueyri, atât cât îi mai rămăsese din ea, îl avertizase printr-o primă noţiune, „ascuns”, că locul acela trebuia să-l evite, iar printr-o a doua, „prea devreme”, că tot lui îi era destinat, însă pentru un moment anume din viitor. N-a fost nevoie să-şi chinuie mintea ca să găsească soluţia cum să ajungă la produsul farquarilor. A apărut Colx. Bănuia că e în căutarea unui „stăpân”. L-a trimis după ulall, iar el s-a dus şi s-a întors cu marfa.

De atunci au trecut ani buni, nimeni nu-i mai număra. Singur Ueyri n-a putut să uite. Nici memoria lui Phiri Nur, nici coincidenţa faptelor. Realiză abia acum, la capătul gândurilor, că făcuse o aluzie inutilă. Dacă ar fi posedat măcar un dram de cunoaştere preştientă, Colx i-ar fi refuzat propunerea de la bun început. Întrucât nu a făcut-o, era clar că lui cocoaşa de steril nu îi spunea nimic. Trecu la subiect:

– Măcar ai adus marfa?

– Mie îmi arunci în faţă că beau, mârâi Colx. Dar tu poţi renunţa la ulall?!

– Te-am întrebat dacă ai adus marfa, nu dacă gândeşti! şuieră Ueyri. Oricum, dacă ai ajuns, însemnă că măcar eşti încălţat.

– Am cizmele lungi. L-am pierdut, însă, pe Brucum..., clefăi Colx.

– Javra ta neroadă! Numai la ea îţi stă gândul.

– Nu-i mai spune aşa. Brucum e singurul suflet bun cu mine. Simt ca şi cum mi-ai spune-o mie. Mă doare. Aici! (Arătă cu mâna.)

Vocea lui tristă abia se strecura prin aerul dens.

– Mai bine m-ai ajuta să scap de armură. Şi ea doare...

– Întâi marfa! După aceea mai vedem noi...

– E în aripile cizmelor, în pungi. Eu nu pot s-o iau.

Ueyri găsi cele patru aripi, dar şi tot atâtea lacăte închise, prinse de centură.

– Unde e cheia?! tună.

– Sub... armură...

Ueyri mocnea. Primul impuls fu să-şi înfigă ghearele şi să sfâşie aripile. Avea gheare lungi şi ascuţite. Se linişti instinctiv. Mutanţii sunt mai calmi decât fiinţele din care s-au transformat. Pentru ei contează ceea ce trebuie să facă. Desfăcu funia de la centura lui şi încropi patruzeci şi cinci de noduri la un capăt şi alte opt, la distanţe egale, la capătul opus, aproape de vârf. Porţiunea rămasă liberă o despleti într-un smoc stufos, apoi îl măsură. Simţurile îi spuneau că este destul de lung pentru a produce sunetul cu frecvenţa exactă de rezonanţă a crustei. La prima plesnitură ar fi trebuit să se spargă în mii de cioburi. Îl privi mulţumit în lumina slabă a sateliţilor iviţi la orizont şi prinse celălalt capăt, capătul-mâner.

– Fă-ţi semnul Umaavv! îi porunci. Sunt gata.

Ueyri arcui bucle şi serpentine prin aer cu coarda suplă a biciului înainte de a şfichiui cu el la o palmă de armură. A scos un sunet acut, de tonalitate constantă, un ţiuit scurt, acoperit imediat de zgomotul carcasei sparte. La scurt timp, ecoul pocnetului de bici a izbit movila de steril, declanşând o adevărată avalanşă.

*

– Dar dacă plouă? întrebă Colx din senin.

– Dacă plouă, ce? Cum adică să plouă pe Umaavv?! Ai văzut vreodată măcar un strop care să picure din cerul ăsta cu aer mai îndesat decât vaporii de kuzm din burdihanul tău?

– Nu te lega tu de ce-i în burta mea... Eu mă refeream la ce vorbesc cei din oraşele climatizate. Când am fost după ulall, erau şi câţiva dintr-ăştia la farquari.

– „Ăştia" sunt oameni, cap sec! Ei sunt stăpânii!

– Da' ce, noi n-am fost oameni?

– Te pomeni c-ai avut piele cenuşie când te-au adus şi nu şi-au dat ei seama!

– Nu. Am fost rumen, tot ca acum. Doar nu vrei să spui că sunt rasişti!

– Vreau să spun că sunt idioţi, din moment ce ne-au luat drept cobai. Cu toată tehnologia lor... (îşi înfrânse pofta de peroraţii. Erau inutile.) Dar ce mai contează, când deţin puterea? Al lor e totul, şi ploaia, şi lumina lui Yen Ney. Nouă ne dau numai bruma de raze reflectate de sateliţi. Ce propovăduieşte Legatorul? *„Lumina e pentru oameni* (adică pentru ei, că-s gri şi vor să se albească! – adăugă de la el), *a voastră e toată umbra Umaavvului, de care să vă bucuraţi în pace!"* Pacea lui...!

– Dar celelalte sunete pe care le-am auzit dinspre movilă? insistă Colx.

Asta îl frământa pe el, nu predicile de albit culoarea pielii.

– Era crusta de pe javra ta! S-a spart la sunetul biciului.

Când se înfurie, vocea lui Colx se subţiază, ca a unui piţigoi-bâtlan:

– Să nu-i spui „javră" lui Brucum! ciripi. Dacă s-ar fi spart crusta lui, era deja aici. Numai tu eşti surd. Au fost mai multe zgomote. Parcă s-a prăvălit ceva.

Ueyri nu le-a dat atenţie. Pe el îl preocupa numai securitatea lor, iar gândul îi fusese dus la velvii ostili care populează văile. „Au numai branhii, n-ar fi rezistat în pustiu", reflectă. „Nici ieşirea pe coaste nu poate dura mult. Nu sunt amfibieni."

– Între canioane, sterilul şi platoul cu zgură, până la spinii egugonali unde stăm acum, e teritoriul nostru. Doar ştii că nici o altă serie de mutanţi n-ar îndrăzni să pună piciorul aici, nu? Siinii dau târcoale movilei, după ulall, dar numai de partea cealaltă, pe unde ţi-ai încâlcit tu ciolanele. Iar dacă ar fi fost vreo velvă de-a ta, în călduri, ai fi văzut-o balerină... „teutronă", cu un pas pe zgură şi cu altu-n râpă, îl şicană.

Totuşi, nu-i putea pune la îndoială spusele. Colx era un bi-sonar, dotat cu un auz mult mai fin decât al lui. Dacă auzise zgomote dinspre movilă, sigur se petrecuse ceva în acel timp cât lui i-a răsunat în urechi pocnetul biciului: „Dar ce anume? Cocoaşa sterilului e mare. Nu poţi şti ce ascunde..." Era atât de prins în gânduri încât nu observă dispariţia lui Colx. Îi auzi numai alintul pierdut în negură: *„Brugum, armigule! Aigeazunt. Hai, scoală-te, hai, vino!"*

– Stai! îl somă când îl ajunse din urmă, lângă o grămadă de steril sfărâmată. Vocea lui puternică ridică puzderie de praf fin, cenuşiu.

– Marfa! porunci.

Colx îi întinse cheia prăfuită.

– Ghrăăăh! făcu Ueyri la atingerea ei. O şterse cu smocul pufos de la vârful biciului şi descuie aripile-buzunare ale cizmelor lui Colx. Scoase cele două pungi transparente, le cântări în mâini, apoi le privi în lumina verde a lunii din partea stângă. Erau standard, şi forma, şi greutatea. Numai frunzele i se părură mai mari. „Va fi greu de plasat", gândi, „slinii au un simţ acut al ulailului."

– De la cine l-ai luat?

– De la Juvix, ca de obicei.

– Erau şi Mai-Marii lui acolo?

– Erau. Cu doi din ăia care poartă blazon azuriu. Ei vorbeau despre ploaie.

– Şi ce spuneau? se interesă deodată Ueyri. Îl năpădise un gând negru. Mai devreme, Colx n-a pomenit de blazon. Azuriul înseamnă rang de edili planetari. Când apar, e semn rău.

– Că e necesară şi că sistemul e aproape pus Ia punct, răspunse Colx.

– Necesară UNDE şi ce SISTEM?

– Aici! Ziceau că Umaavvul e o depresiune imensă şi că, dacă-l umplu cu apă de ploaie, vor avea un ocean navigabil pe jumătate de planetă. Aşa cum a fost odată. Nu ştiu când, că n-au mai zis. Ăsta-i SISTEMUL, spuse Colx repezit şi agitat, ciulind urechile.

I se părea că aude un schelălăit înfundat, undeva, după movila de steril din care sărise grămada unde se opriseră. Roti imediat un ochi în direcţia aceea.

– Auuu!!! ţipă. Cocoaşa lucea în lumina albastră reflectată de Boyz. Îi afectase retina, obişnuită numai cu întunericul şi penumbrele. Ce-i *aia?*

Ueyri privi mijindu-şi ochii. „Aia", nici el nu ştia ce poate să fie. Folosise cunoaşterea preştientă, se încredinţase că movila ascunde ceva, însă viziunea lui a fost „zbor", „înălţare". De la distanţa la care se aflau, putea să vadă numai ceva rotund şi arcuit – un disc din metal cu o boltă translucidă în mijloc. Îl trecură fiorii la ideea de „navă", impusă de logica interpretării.

„Poate că a venit acel *timp anume,* din viitor", gândi împăcat.

– Cred c-am spart toată crusta, spuse. Hai să vedem ce-a ieşit la iveală.

Se apropiară. În faţa lor, nava Grenadorului, cea dispărută înainte să-l fi arestat, strălucea în nuanţe verzi-albăstrui. Însemnul DO se vedea clar pe cupolă! Numai indicatoarele personale GREENA, de sub bordaj, erau afundate în moloz. Un amănunt nesemnificativ. Spre deosebire de ceilalţi mutanţi, Ueyri avea memorie. Cei care operaseră pe genele lui n-au luat în seamă faptul că nu se născuse pe Pământ, ci în spaţiu, pe lungul drum spre Ergasay. De fapt, nu au ştiut. Cine se osteneşte să citească raportul de bord al unui traficant de extra- ergasayieni?

ADN-ul spaţial s-a dovedit a fi mai puternic decât cel terestru. N-au reuşit să-i şteargă nici memoria, nici să-i înlăture cunoaşterea preştientă. L-au aruncat în negura Umaavvului, tot acolo unde au crezut că îl vor exila şi pe Phiri Nur, numindu-l guvernator.

„Cât de imprudenţi pot fi cârmuitorii în prea-binele lor! Grenadorul era vulpe bătrână, dar nu şi-au dat seama. Chiar dacă le-a plătit «avansarea» cu preţul vieţii, nu le-a dat tocmai ce-au vrut: nava!" Ueyri nu putea şti cum procedase. Erau două posibilităţi: ori a aflat din vreme, ori stăpânea şi el arta preştiinţei, altfel n-ar fi apucat să o ascundă atât de viclean. Cine să bănuie că tocmai sub steril? „Oamenii cenuşii nu au darul cunoaşterii. Atunci, *de unde îl avea Phiri Nur?"* îi veni în minte întrebarea – singura la care nu putea găsi răspuns pe Ergasay.

– Ia uite! Lucrul potrivit la timpul potrivit, îşi frecă mâinile Ueyri, cu viziunea viitorului ocean Umaavv în minte. Acum pot aduce şi potopul în SISTEM-ul lor!

Colx îl privi tâmp.

– Tu n-ai ochi? GREENA-DO, nava lui Phiri Nur, e chiar sub nasul tău! Am putea s-o ştergem pe Kerhem înainte să-şi arunce ei ploaia. Boyz e sterp, adăugă.

– Da' ce? Tu ştii să pilotezi? îl zeflemisi Colx.

Ueyri îşi înfrânse pornirea să-i tot repete că tatăl său a fost un pilot vestit la vremea lui, pe planeta de baştină de unde îl capturaseră. Cum să-i aminteşti ceva unei fiinţe căreia i s-a şters memoria? Nici măcar numele n-a fost capabil să i-l reţină, dar pentru asta l-a scuzat gândind: „Probabil că Exupery e prea greu de pronunţat pe limba lui. Îl scurtează, cum îi sună lui bine." Spuse:

– Asta-i o psihonavă, kuzmanule, un aparat cu comenzi mentale! Nu-s eu chiar sigur, dar preştiinţa îmi spune că Grenador la noi s-a gândit. Tu i-ai fost apropiat. Poate a ascuns-o chiar pentru tine, când a aflat de SISTEM. Ai lui folosesc bionavete. Un mutant n-are ce face cu aşa ceva. N-are codul... genetic. Logic, nu?

– Ce-i logic? Dacă ţi-a venit de ducă, du-te! Eu îl vreau pe Brucum.

– Îl căutăm şi pe el, dar mai întâi să lămurim un lucru, îl luă cu buna Ueyri. Dacă tot ni se oferă ocazia, hai să profităm de ea! Putem merge împreună pe Kerhem, în loc să stăm pe Ergasay până plouă, la cheremul hoţilor ăstora. Am dreptate? Pe mine, adică pe tatăl meu, l-au furat de pe Pământ, pe tine de pe Azberaj. Şi ce ne-au dat în schimb? Viaţă-n întunericul Umaavvului şi-o veşnicie-n umbra lor. Atât! Nimic mai mult.

– A-za-berj, îl corectă Colx. Doar numele mi-l amintesc, restul s-a şters...

– Nu s-a şters, l-au şters ei. Ţi-au spălat creierul. Uite, încă un motiv!

– Poate... numai că singurul loc pe care îl cunosc e Umaavvul.

– Pe Kerhem e lumină, aer curat, sunt zile şi nopţi, nu doar noapte neagră, ca aici, îi explică Ueyri ceea ce aflase mai demult, folosindu-şi cunoaşterea preştientă. Şi... flori adevărate, cu parfumul lor. Nu-ţi trebuiesc simulatoare odorizante ca să-l miroşi. Poate sunt şi curcubee... (îşi aminti viziunea după care tânjea de când îi povestise Phiri Nur). Îţi poţi imagina toate astea?

Colx nu-i răspunse. O luă la fugă spre o îngrămădire de de steril sfărâmat şi începu să râşchie cu pintenii împrăştiind nori de praf, de unde ieşi bombănind, cu javra pe urmele lui. Şchiopătau amândoi. În nebunia lui, Colx nu şi-a mai dat seama că gleznele i se anchilozaseră în strânsoarea armurii de care abia a scăpat. Acum, că l-a găsit, oricum nu-i mai păsa. Fâlfâia galeş din urechi.

După ce îl curăţă pe Brucum, reveni cu el în braţe. Se opri ţeapăn dinaintea lui Ueyri, privindu-l ciudat, ca niciodată până atunci.

– Eu NU plec, spuse hotărât. Nu ştiu cum sunt cei obişnuiţi, de pe planeta ta, însă tu semeni leit cu cei de-aici, atâta doar că nu ai pielea cenuşie. Nu iubeşti, nu visezi, nu suferi, nu plângi... Ai numai ambiţii şi interese. Până şi instinct de conservare ai! Eşti ca ei, dominator. Plin de şiretenie şi lipsit de scrupule. Noi doi nu ne asemănăm. Adevăraţii mutanţi au suflet, sunt afectuoşi. Sunt blânzi şi tandri, ca mine, cu Brucum...

– De drept, nava e a ta. Ţi-am spus că îl luăm şi pe el, insistă Ueyri.

– Nu s-ar adapta altei atmosfere. E câine. Oricum, „javrele" ştiu să înoate...

Ueyri tăcea. Trecuse şi el prin acea clipă când nu mai poţi să rabzi.

– Mai e... ceva, se hotărî Colx. Spui că aici, pe Ergasay, nu trăim numai în întuneric, ci şi în umbra stăpânilor. Corect. Te-ai gândit însă că, luându-l slugă să îţi aducă ulall, comandându-l cum vrei, prostul de Colx – ştiu că aşa mă crezi – stă şi în umbra ta? Pentru tine e numai o umbră, pentru mine sunt două. Pricepi? Chiar însoţindu-te, de asta din urmă tot nu scap. Nu, n-are sens. Ia nava, e A TA!

Fâlfâi şi mai galeş din urechi când îi întinse braţul. Mutanţii nu-şi strâng mâna. Au gheare. El făcuse un gest pământean la despărţire.

– Ai grijă! adăugă. Să nu-ţi arzi pielea pe Kerhem! Yen Ney dogorăşte...

Ueyri nu ripostă. Luase hotărârea să lase biciul să-şi ia rămas bun în locul lui.

Îi privi plecând. Colx, cu Brucum pe urme, apucase drumul obişnuit, cel care duce la conductele de gaz dezafectate, la kuzmul traficat de farquari. Siluetele se pierdură curând în negura deşertului, după doar câţiva paşi.

Înainte să calce pragul navei GREENA-DO, Ueyri scoase biciul şi pocni pentru ultima oară din el. Aşa cum a hotărât, nu mai scoase acel sunet acut care să spargă cruste de steril, ci unul geamăn cu pâcla veşnic stătătoare peste Umaavv, un sunet prelung, adânc, imposibil. Un *DO BEMOL.*

Paradox nr. 20, 1998

Val Antim

Un vis „pentru doi”

Dox Lafiri îl aştepta pe Sab-Soz în camera cu crenel a unei piramide unsul, cea al cărei nume se traducea prin: „Alba-de-culoarea-laptelui”. Îi transmisese mesajul încă de la prima oră a dimineţii, prin curier, asigurându-se astfel că îi va parveni la timp. Reţeaua de comunicaţii ar fi fost mai la îndemână, cu costuri substanţial reduse, însă canalele aveau priorităţi în transmiterea informaţiilor, iar pentru propunerea lui ora fixă era capitală.

Ajunsese cu 24 de minute mai devreme în încăperea cu aer uscat, dar cu pereţi reci, a piramidei. Gâfâia. S-a aşezat pe un soclu ce borda pereţii laterali, ca să-şi tragă sufletul şi să-şi adune gândurile. O intuiţie, semănând mai degrabă a presentiment, îl măcina, făcându-l să aibă îndoieli că procedează bine. În minte, balanţa imaginară cântărea, pe un tas, impulsul care l-a determinat să vină, pe celălalt, raţiunea. Cu un stoicism iritant, ambele rămâneau într-un echilibru precar, oscilând nesemnificativ, aproape imperceptibil. Astfel, timp de nouă minute nu se mişcă, să nu influenţeze obiectul închipuit. Simţi frigul abia după ce îi pătrunsese în tot corpul. Tremura deja. Afară, în plină vară zappadiană, temperatura depăşea 40 de grade. Sufocat de arşiţă şi grăbit, a uitat să-şi schimbe ţinuta, a uitat că i-ar trebui un veston în locul unde se duce, a plecat aşa cum era îmbrăcat când trecuse pe acasă, numai în cămaşa de uniformă, şi aceea muiată de transpiraţie. Dox era gras, prea gras chiar şi pentru o gravitaţie redusă. Când a sosit în misiune fusese un bărbat arătos, bine proporţionat, cu ţinută şi cu maniere impecabile. Între ceilalţi, din primele eşaloane, părea un intrus. Se vedea clar că vine dintr-o altă lume. Dacă ar fi înţeles atunci zâmbetele lor, poate şi-ar fi cerut la timp demiterea, când încă nu semnase contractul şi mai avea privilegiul de a opta pentru un stagiu redus, profitând de clauza voluntariatului.

Se dezbrăcă. Simţi instantaneu cum aerul uscat din încăpere îi absoarbe umezeala pielii bine întinse pe ţesuturile de grăsime. Porii dilataţi, ca nişte mici cratere umplute cu sudoare, asigurau o evaporare rapidă şi eficientă. Era o senzaţie plăcută. O savură timp de trei minute, cu unul în plus faţă de cât i-a trebuit să-şi dea jos cămaşa. Nu trebuia sa stea cu ochii pe cadran ca să ştie în ce marjă de timp se află: ceasurile de cart se pot regla pe poziţia acustică şi anunţă vocal, la intervale regulate, orele, minutele sau secundele, după cum le programezi atunci când ai nevoie. Altfel, e enervant să le tot auzi glasul atonal.

«Zece minute». Sab-Soz ar fi trebuit să ajungă. Asculta atent. Niciun sunet nu răzbătea prin liniştea din culoarul pe unde venise. «Va sosi în ultimul moment», gândi.

Scoase din învelitoarea de hessian o lădiţă ovoidală, compactă la prima vedere, şi o puse deasupra tijelor transparente care serveau de altar – existent în orice piramidă unsul –, dispuse în triunghi şi încastrate la o treime din lăţimea camerei, în dreptul crenelului. Constată, surprins pe moment, că materialul din care era confecţionata caseta, deşi dur, se deforma la atingerea tijelor, încastrându-le în locul dorit. Ştia că localnicii sunt maeştri în prelucrarea de obiecte mimetice, unele care nici măcar nu-ţi închipuiai la ce puteau servi, dar în cazul de faţă părea să fie un proces diferit de cele cunoscute de el, unul care producea o interacţiune subtilă cu tijele. Nu era un mimetism obişnuit. Observase vaga luminiscenţă de un alb lăptos (culoarea îl ducea cu gândul la numele piramidei) licărind pe vârfuri, imediat ce le atingea. Mai întâi fu surprins, apoi se bucură. Sistemul îi permitea o manevrare mai uşoară şi înlătura orice risc de alunecare. Erau necesare, însă, o oarecare cunoaştere şi puţină îndemânare pentru a-i găsi poziţia optimă. Ştia că lădiţa trebuie aşezată paralel cu zidul, în aşa fel încât, atunci când îi va deschide capacul, lumina să acopere întreaga suprafaţă a interiorului. Aveai nevoie de un ochi ager, familiarizat cu raporturile şi unghiurile dintre obiecte, ca să-i determini înclinarea precisă fără să o desfaci. După mai multe încercări, reuşi. Îi verifică echilibrul şi zâmbi mulţumit.

«Şase minute». Bucuria lui păli la gândul că Sab-Soz va sosi prea târziu. «Cu paşii lui mărunţi, îi trebuiesc şapte minute numai ca să străbată culoarul...» Spre deosebire de el, prietenul lui era înalt, robust, cu umerii laţi şi talie subţire. Avea însă picioare scurte în raport cu restul corpului. Chiar şi atunci când se grăbea, un pas de-al lui nu măsura nici jumătate din al său. E şi mai amuzant să îl vezi fugind: atunci picioarele lui se mişcă atât de ciudat, încât par să se învârtă ca o morişcă propulsată. Singura deosebire constă în faptul că nu aruncă jeturi de scântei, ca cele pirotehnice, folosite mai demult la jocurile de artificii. Dox îşi amintea cu nostalgie acele vremuri. A sosit când încă mai erau în vogă printre cei din primele eşaloane. Cât de preţuite fuseseră aceste jocuri în nopţile lungi, fără somn! Noii veniţi de acum nu-şi dau seama – cum nu şi-a dat nici el – ce înseamnă să trăieşti multă vreme pe Zappad.

Prin crenelul îngust pătrundea prea puţin din aerul cald de afară ca să dezmorţească răcoarea degajată de pereţii alcătuiţi din minerale fixate prin uscare. După încă două minute, Dox simţi din nou senzaţia neplăcută

„Athanoria", Pârâul Rece, 1996. Laurent Genefort, Val Antim
şi Pierre Jean Brouillant, la Castelul Bran

de frig. Cu gândul la ora fixă, nu-i trecuse prin minte să-şi pună cămaşa la uscat. Îi veni, în schimb, ideea să se aşeze el dedesubtul crenelului. S-ar fi băgat în nişa verticală din zid, dacă ar fi fost destul de largă pentru corpul lui voluminos. Nu măsura, însă, nici două palme. Atârnă în ea cămaşa, iar el se puse cu spatele, cât mai aproape de zid, să i se prelingă pe spinare măcar o parte din briza călduţă din exterior. Poziţia îi oferea şi avantajul de a observa direct intrarea.

«Cinci minute». Simţea un gust neplăcut în gură ori de câte ori avea îndoieli. «Se pare că n-am ales ziua cea mai potrivită», gândi. «M-am pripit. Nu i-am dat nici răgazul să mă prevină, dacă s-ar întâmpla să fie reţinut de alte treburi.» O dată cu mesajul, îi trimisese şi o schiţă unde însemnase traseul complicat al coridoarelor, însă chiar având-o, cineva care vine pentru prima oară se poate rătăci foarte uşor în labirintul întunecos. Nu îi căuta scuze. Orice ar scorni cineva pe seama bizareriilor lui, nimeni nu putea să afirme că nu îşi respectă cuvântul dat, ori că nu e punctual. Dimpotrivă, subordonaţii din sectorul lui de veghe sunt singurii care dorm cu ceasurile reglate acustic.

Gândindu-se la bizarerii, Dox îşi aminti cum, după încheganea aşezămintelor strategice, când jocurile de artificii au fost înlocuite cu saune individuale de indus vise, Sab-Soz a făcut o adevărată pasiune pentru ele. A fost poreclit imediat „Saunarul", însă mulţi foloseau, cu răutate, un termen mai puţin decent, cel de „saunofag". Ce să-i faci? Se împătimise. Hipno-sauna lui o foloseşte şi acum. „în hamadă, cu irealităţile virtuale!" îţi răspunde când îl întrebi de ce nu profită de noile delicii tehnologice. „Visul f/i dă măcar senzaţia de somn. Tu ai dormit vreo clipă de când eşti pe Zappad?" adaugă scrutându-te cu privirile. Există doar un singur răspuns la întrebarea lui: NU.

«Patru minute». «... din şapte, cât am estimat că ar dura drumul prin labirint», continuă în gând anunţul ceasului. Îşi zise că, logic, putea spera încă să îi audă paşii din clipă în clipă. «Ecoul lor se pierde la fiecare colţ, iar porţiunea dreaptă a coridorului din faţa intrării nu măsoară mai mult de zece metri.» Dox, cu temperamentul lui sanguin, într-o altă situaţie asemănătoare, s-ar fi agitat ca un captiv, ar fi străbătut lăţimea camerei într-un du-te-vino cu paşi din ce în ce mai alerţi, până când ar fi răbufnit, profanând cu cine ştie ce vorbe locul unde se afla. Acum, însă, aerul cald care pătrundea prin crenel şi i se prelingea pe tot spatele îl calma, era ca un masaj foarte fin, aproape ca o mângâiere. Braţele şi le ţinea împreunate pe piept, cu palmele strânse la subsuori. Se încălzea astfel şi pe partea unde aerul nu putea ajunge. Nici nu i-ar fi plăcut. Era sensibil pe porţiunea aceea a corpului. S-ar fi gâdilat la cea mai mică atingere.

Toţi cei care se hotărăsc să rămână pe Zappad, după jumătate de an, cât timp au loc transformările fizice şi metabolice, încep să aibă diferite alergii, ticuri, idei fixe ori alte sensibilităţi, în aparenţă mărunte, însă care persistă (fapt constatat) şi dacă sunt transferaţi. Medicii, chiar şi cei specializaţi în sindromul nesomnului, încă nu au găsit un remediu fiabil al acestor afecţiuni. N-au reuşit nici măcar să determine factorul care inhibă starea de somn în creierul uman. „Pe Zappad nu se doarme" este realitate, nu doar o simplă axiomă.

Jocurile de artificii ale primilor nohipi (nume ales de ei înşişi pentru a se feri de porecle peiorative) par, la prima vedere, să fi fost o simplă delectare, un mod

mai aparte de a-şi petrece nopţile cu ochii deschişi. Analizându-le mai atent opţiunea vezi că, de fapt, realitatea e alta. Scânteile artificiilor, dispersate aleatoriu, creează arabescuri din care creierul, privat de vise proprii necesare autoregenerării, alcătuieşte probabil viziuni specifice compensatoare. Dacă oamenii aceia, în loc să facă ceva obişnuit (cum ar fi un foc de tabără, ale cărui flăcări dansează şi ele), s-au apucat de pirotehnie, cu certitudine nu a fost un moft. Organismul îşi găseşte singur remediile de care are nevoie. Ca atunci când străbunii, de exemplu: nu eşti conştient dinainte că ai răcit. Lor aşa le-a dictat instinctul, din necesitatea organică de a visa. Cu timpul, au făcut din jocuri o adevărată artă înainte să apară furnizorii de hipno-saune şi, mai de curând, cei cu procesori de irealităţi virtuale. De ce să nu faci şi comerţ cu vise, dacă există piaţă de desfacere?

«Trei minute». Abia acum începea să resimtă apăsarea aşteptării. Îşi abătu gândul de la ea pe drumul care duce la aşezarea unsul de unde venise cu lădiţa. A primit-o cadou. Nu se aştepta. Renunţase de mult timp la speranţa să ajungă în posesia unui vis „adevărat", unul confecţionat de localnici. Influenţa planetei era aceeaşi pentru orice fiinţă, nici ei nu dormeau. Dox Lafiri avea certitudinea că nimeni, nici prima creatură zămislită pe Zappad, nu dormise vreodată. Probabil că visele artizanale au apărut chiar în acele vremuri, în urma unui proces inconştient asemănător celui care i-a determinat pe primii nohipi să folosească focurile de artificii. Cele mai vechi lădiţe de depozitare aveau un aspect rudimentar, erau nefinisate, însă asta nu înseamnă că şi conţinutul lor ar fi fost la fel. Nu le descoperise încă apartenenţa. Singurul fapt cert este că poporul unsul, pe parcursul existenţei lui, a făcut din meşteşugul moştenit o artă. Vechimea ei o atestau chiar piramidele. Sab-Soz (paleoetnologia era specialitatea lui), oricât de meticulos fusese în străbaniile de a reconstitui istoria aşezământului unde aveau amplasată baza, nu a găsit o explicaţie plauzibilă uşurinţei cu care localnicii le părăsiseră. Erau (ori, numai fuseseră?) lăcaşuri de visat.

Dox spera că se vor lămuri astăzi, împreună, cu ajutorul lădiţei primite de la bătrânul Ojji. „Un vis pentru doi", a înţeles din spusele lui, când i-a dat-o. „Făcut cu mâinile astea" (i le-a arătat pe rând, mutând-o dintr-una în cealaltă), „pentru ziua a doua, la ora fixă a piramidei Albei-de-culoarea-laptelui". În privirile lui a văzut bucurie şi a pus-o pe seama faptului că – în urmă cu patru sau cinci săptămâni – o scosese pe tânăra Assais din tăul pe marginea căruia îşi aveau amplasată aşezarea. A fost o întâmplare ciudată, nimeni nu putea înţelege cum a ajuns acolo tocmai în perioada ei de vis. Acum, rememorând momentul dăruirii lădiţei, îşi aminti că observase şi un licăr neobişnuit, care nu se potrivea cu firea lui Ojji. Bătrânul era serios, nu „ghiduş", ca majoritatea localnicilor. Or, tocmai cuvântul acesta, fără corespondent în limba unsul, era singurul potrivit să exprime ceea ce văzuse în umbra bucuriei lui.

«Două minute». Balanţa reapăru în mintea lui Dox.

Val Antim şi Robert Sheckley, la prima Săptămână internaţională de ştiinţă şi science-fiction, organizată de „H.G. Wells" şi „Phoenicians" (Timişoara, 5-12 august 1999)

Cântărea vorbele bătrânului şi întrebarea ivită de la sine: «Dacă Sab-Soz nu ajunge, ce fac?» Peste ea se suprapunea o altă balanţă. Unul din talere era plin cu dorinţa nestăpânită de a visa cu orice preţ, pe celălalt se instalase teama de a încerca singur „visul pentru doi". Mai avea timp să decidă. Exista şi posibilitatea să nu fi înţeles cum trebuie; nu stăpânea prea bine multitudinea de sensuri ale unei expresii în limba unsul. Ojji se referise şi la „ziua a doua", pentru când programase visul. «Poate a repetat diferit aceeaşi sintagmă, referindu-se la două zile. Cifrele nu au genuri pentru ei. Un vis care să fie folosit de două ori... Pare plauzibil...»

Dox Lafiri, prin natura profesiei, a avut parte de contacte mai numeroase cu băştinaşii, însă i-au trebuit câţiva ani buni ca să fie tolerat printre ei. Nici acum nu e sigur dacă atitudinea lor rezervată se datorează timidităţii, fricii sau însingurării. După construirea bazei de cercetare pe Zappad, ei s-au retras în văile sinuoase ale munţilor, un adevărat labirint creat de cursurile unor ape secate într-o perioadă istorică mai veche. Acum, albiile lor sunt împădurite, ceea ce îngreunează şi mai mult accesul spre fostele izvoare de pe înălţimi. Munca de paleopedolog a lui Dox consta în cartografierea formaţiunilor geologice şi determinarea structurii lor chimice, iar cum munţii se aflau la o distanţă considerabilă, se deplasa într-un mobil dotat cu toată aparatura necesară. Aspectul acestuia, pentru un popor care nu folosea tehnologii, desigur, păruse la fel de bizar şi de neînţeles ca însăşi baza de care s-au îndepărtat. Cât de ciudate par unele întâmplări, privite retro! Pe Assais nu ar fi putut să o salveze din mijlocul tăului dacă nu ar fi venit cu mobilul, capabil să se deplaseze pe orice teren, inclusiv pe apă. Evenimentul s-a petrecut la multă vreme după ce îl acceptaseră printre ei împreună cu maşina, însă, oricând poţi să te întrebi dacă a fost pură întâmplare, ori un fel de premoniţie oferită de vise. Auzise că unii dintre ei ar cunoaşte cum se făureşte un asemenea vis. Dox nu avea nici dovezi, nici

mărturii. Putea face legătura numai între faptul că Ojji a fost primul care s-a apropiat de el, iar Assais, după cum a aflat mai târziu, era nepoata lui. Oare bătrânul cercetase printr-un vis, anume făcut, ce îi va rezerva viitorul? Părea plauzibil când se gândea că ceilalţi îl ocoliseră încă mult timp, fără să ia în seamă asigurările lui Ojji. Au încetat să se ferească de el doar după ce le-a devenit familiar sunetul motorului. Torsul lui monoton de animal domestic. Şi l-au închipuit probabil ca pe un cântec dintr-un vis străin. Era convins că le plăcea şi bănuia că, ascultându-l cât mai des, unsulii sperau să îl poată reproduce cu arta lor.

«BIP. 60 de secunde». Atonalitatea vocii îi păru şi mai stridentă. «59..., 58..., 57...». Ritmul accelerat amplifica stresul indus de hotărârea pe care trebuia să o ia. Se obstină să o amâne până în ultimul moment. «Mi-au mai rămas secundele...», atârnă speranţa de un ultim gând.

«41..., 40..., 39...» îşi aminti de cămaşă. Chiar dacă nu s-ar fi uscat pe de-a-ntregul, o ţinută decentă i se păru necesară, oricare i-ar fi fost decizia în final. În plus, toţi localnicii visează îmbrăcaţi. Assais, când s-a trezit în mijlocul tăului, purta straie largi, care o împiedicau să înoate, semn că nu îşi pregătise un vis „pentru apă". Ojji era de părere că nu l-a făurit bine. „Pe cât e de frumoasă, pe atât de îndărătnică se dovedeşte", a încercat să o scuze faţă de Dox, numai că felul cum a vorbit semăna mai curând a dojană.

«23..., 22..., 21...». Oricum ar fi răstălmăcit vorbele bătrânului, rostite atunci când i-a oferit darul (muncise probabil nopţi în şir la el), tot nu le dădea de capăt. Să-i fi pus dinadins în încurcătură? Era lipsit de sens. «Doar dacă nu ascund vreun tâlc!» îi veni în minte. «După o anumită vârstă, ori te senilizezi, ori deprinzi asemenea obiceiuri...»

«15..., 14..., 13...». Se întoarse spre nişă cu braţul ridicat la înălţimea unde atârnase cămaşa. Observă cu mulţumire că îşi recăpătase culoarea deschisă chiar şi la subsuori. Era uscată. O desprinse şi o scutură. Când văzu, în contralumină, firele de praf gălbui adus de afară colorând aerul curat, îi păru rău. Nu se gândise că, din neatenţie, va întina lăcaşul.

«8..., 7..., 6...» Nesocotise timpul. Trase grăbit o mânecă, pregătind-o pe cealaltă. Mătasea aluneca uşor. Măcar atât, dacă nu va ajunge să încheie şi nasturii...

«4...» Se opri mirat. Nu auzise niciun pas, totuşi, simţea o palmă caldă pe spate, o palmă cu pielea fină, una mai mică decât a lui Sab-Soz.

– Pune-o la loc. Visul „pentru doi" e singurul care se visează dezbrăcat.

Nu, nu se putea înşela! Era vocea lui Assais. „Foşnet de frunze". Adusese cu ea şi aroma fructelor de padure, odată cu aerul de munte care îi umplu plămânii. Se întoarse, lăsând cămaşa să alunece de pe el.

«Ora ZERO», anunţă ceasul cu glas.

– Ora fixă! exclamă Assais.

Zâmbea.

Dox mai avu timp să observe doar expresia din privirile ei, aidoma celei pe care a desprins-o Ojji din umbra bucuriei lui când i-a oferit darul, expresie pentru care nu există corespondent în limba unsul.

Paradox nr. 21/1999

Petru Zmed - „Colloseo zipp"

ANTUZA GENESCU

DORU TRETA

DORIN DAVIDEANU

SILVIU GENESCU

ALEXANDRU LAMBA

LUCIAN MERIŞCA

LAURENŢIU NISTORESCU

TONY CHESTER

DANIEL HAIDUC

GYÖRFI-DEÁK GYÖRGY

CONSTANTIN COZMIUC

VAL ANTIM

SERGIU ZEGREAN

MARINA NICOLAEV

NICU DĂRĂŞTEAN

DMITRY BRODETSKY

PETRU ZMED

BOGDAN-ALEXANDRU UNGUREANU

ISSN 2285-7575
ISSN-L 2285-7575

9 772285 757009